

ZAKON O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU

NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21

Obveze pružatelja usluga u turizmu

Članak 6.

Pravne i fizičke osobe iz članka 5. stavka 1. i stavka 2. točaka 1. – 3. i 6. – 8. ovoga Zakona pri pružanju usluga u turizmu dužne su:

1. objaviti uvjete, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge na hrvatskom jeziku, a može ih istodobno objaviti i na nekom drugom putniku jasnom i razumljivom jeziku, i pridržavati se tih uvjeta, sadržaja i cijena
2. za svaku izvršenu uslugu korisniku izdati račun, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje izdavanje i čuvanje računa
3. omogućiti korisniku usluge podnošenje pisanog prigovora u svojim poslovnim prostorijama i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti korisniku usluge podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, u pisanom obliku odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora, u poslovnim prostorijama i na mrežnim stranicama vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora te voditi i čuvati pisanu evidenciju prigovora najmanje godinu dana od dana primitka pisanog prigovora.

Obveze internetskih platformi

Članak 6.a

Internetske platforme koje usluge pružaju uz naknadu (oglašavanje i reklamiranje), na daljinu, elektroničkim sredstvima te na osobni zahtjev primatelja usluga, a kojima je svrha povezivanje s jedne strane pružatelja usluga uređenih ovim Zakonom i posebnim zakonom kojim se uređuje ugostiteljska djelatnost i s druge strane korisnika tih usluga, obvezne su istaknuti porezni broj odnosno PDV identifikacijski broj pružatelja usluge koji pruža usluge na području Republike Hrvatske.

Značenje pojmova

Članak 7.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *usluga putovanja* znači:

a) prijevoz putnika

b) smještaj koji nije neodvojivi dio prijevoza putnika i nije u svrhe stanovanja

c) iznajmljivanje automobila, drugog motornog vozila s vlastitim pogonom i najmanje četiri kotača s brzinom većom od 25 km/h ili motocikala za koje se zahtijeva vozačka dozvola kategorije A

d) bilo koja druga turistička usluga koja nije neodvojivi dio usluge putovanja u smislu podtočaka a), b) ili c) ove točke

2. *paket-aranžman* znači kombinacija najmanje dviju različitih vrsta usluga putovanja za potrebe istog putovanja ili odmora ako:

a) te usluge kombinira jedan trgovac, među ostalim na zahtjev ili u skladu s izborom putnika, prije nego što je sklopljen jedinstveni ugovor o svim uslugama ili

b) neovisno o tome jesu li sklopljeni zasebni ugovori s pojedinačnim pružateljima usluga putovanja, ako se te usluge:

1. kupuju na jednoj prodajnoj točki i ako su odabrane prije nego što je putnik pristao platiti

2. nude, prodaju ili naplaćuju po paušalnoj ili ukupnoj cijeni

3. oglašavaju ili prodaju pod nazivom »paket-aranžman« ili pod sličnim nazivom

4. kombiniraju nakon sklapanja ugovora kojim trgovac putniku daje pravo da bira između različitih vrsta usluga putovanja ili

5. kupuju od pojedinačnih trgovaca putem povezanih postupaka online rezerviranja kada trgovac s kojim je sklopljen prvi ugovor dostavlja ime putnika, podatke o plaćanju i adresu e-pošte drugom trgovcu ili trgovcima, a ugovor s drugim trgovcem ili trgovcima sklopljen je najkasnije 24 sata nakon potvrde rezervacije prve usluge putovanja

3. *ugovor o putovanju u paket-aranžmanu* znači ugovor o paket-aranžmanu kao cjelini ili, ako se paket-aranžman pruža u okviru zasebnih ugovora, svi ugovori koji obuhvaćaju usluge putovanja uključene u paket-aranžman

4. *početak paket-aranžmana* znači početak izvršenja usluga putovanja uključenih u paket-aranžman

5. *povezani putni aranžman* znači najmanje dvije različite vrste usluga putovanja kupljene za potrebe istog putovanja ili odmora koje ne predstavljaju paket-aranžman i koji za posljedicu imaju sklapanje zasebnih ugovora s pojedinačnim pružateljima usluga putovanja ako trgovac:

a) prilikom jednog posjeta svojoj prodajnoj točki ili jednog kontakta s njome putnicima omogućuje zaseban odabir i zasebno plaćanje svake usluge putovanja ili

b) omogućuje ciljanu kupnju najmanje jedne dodatne usluge putovanja od drugog trgovca ako je ugovor s tim drugim trgovcem sklopljen najkasnije 24 sata nakon potvrde rezervacije prve usluge putovanja

6. *putnik* znači svaka osoba koja želi sklopiti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu ili izletu ili ugovor o putovanju u povezanom putnom aranžmanu ili koja ima pravo putovati na temelju sklopljenog ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ili izletu ili ugovora o putovanju u povezanom putnom aranžmanu

7. *trgovac* znači svaka fizička ili pravna osoba, neovisno o tome je li u privatnom ili javnom vlasništvu, koja u vezi s ugovorima obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje, među ostalim, i putem drugih osoba koje djeluju u njezino ime ili za njezin račun, u svrhe povezane sa svojom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću, bez obzira na to djeluje li u svojstvu organizatora, prodavatelja, trgovca koji omogućuje povezani putni aranžman ili kao pružatelj usluge putovanja

8. *organizator* znači trgovac koji izravno ili putem drugog trgovca odnosno zajedno s drugim trgovcem kombinira i prodaje ili nudi na prodaju paket-aranžmane ili trgovac koji dostavlja podatke o putniku drugom trgovcu u skladu s točkom 2. podtočkom b) podpodtočkom 5. ovoga članka

9. *prodavatelj* znači trgovac koji nije organizator, a koji prodaje ili nudi na prodaju paket-aranžmane koje kombinira organizator

10. *internetska platforma* znači davatelj usluga informacijskog društva odnosno pravna ili fizička osoba koja pruža uslugu koja se uz naknadu pruža elektroničkim putem na individualni zahtjev korisnika

11. *poslovni nastan* (sjedište) znači stalno mjesto poslovanja gdje se stvarno upravlja gospodarskom djelatnošću od strane pružatelja usluga u neodređenom vremenskom razdoblju i sa stalnom infrastrukturom

12. *trajni nosač podataka* znači svako sredstvo koje putniku ili trgovcu omogućuje pohranu informacija koje su mu osobno upućene i kojima može naknadno pristupiti tijekom određenog vremena u svrhe za koje su te informacije namijenjene i koje omogućuje nepromijenjenu reprodukciju pohranjenih informacija

13. *izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći* znači situacija izvan kontrole strane koja se poziva na takvu situaciju i čije se posljedice nisu mogle izbjeći čak i da su poduzete sve razumne mjere

14. *nesukladnost* znači neizvršenje ili nepravilno izvršenje usluga putovanja uključenih u paket-aranžman

15. *maloljetnik* znači svaka osoba mlađa od 18 godina

16. *prodajna točka* znači svaki maloprodajni objekt, bilo nekretnina ili pokretnina bilo internetska stranica za maloprodaju ili sličan online sustav za prodaju, među ostalim kad se internetske stranice za maloprodaju ili online sustavi za prodaju putnicima predstavljaju kao jedinstven sustav, uključujući telefonsku službu

17. *repatrijacija* znači povratak putnika na mjesto polazišta ili na drugo mjesto o kojem su se ugovorne strane suglasile

18. *potrošač* je svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti

19. *ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija* znači ugovor između trgovca i putnika koji je sklopljen uz istodobnu fizičku prisutnost trgovca i putnika na jednome mjestu koje ne predstavlja poslovne prostorije trgovca, ili koji je sklopljen u poslovnim prostorijama trgovca ili putem sredstava daljinske komunikacije neposredno nakon što je trgovac pristupio putniku

osobno i individualno na mjestu koje nisu njegove poslovne prostorije, a u kojem su trgovac i putnik bili istodobno fizički prisutni, ili koji je sklopljen za vrijeme izleta koji je organizirao trgovac s namjerom ili ciljem promocije ili prodaje usluga

20. *izlet* znači kombinacija najmanje dviju pojedinačnih usluga za potrebe istog putovanja ili odmora, koje se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, a traje manje od 24 sata i ne uključuje noćenje

21. *usluga organiziranja putovanja* znači pružanje usluge kombiniranja najmanje dviju pojedinačnih različitih vrsta usluga putovanja koje se nude kao paket-aranžman ili izlet

22. *turistička agencija* znači trgovačko društvo, obrtnik ili njihova organizacijska jedinica, koji mogu pružati usluge kao trgovac, organizator ili prodavatelj u smislu ovoga Zakona te organizirati, posredovati ili pružati druge usluge vezane uz putovanje i boravak turista

23. *zaštićena cjelina (lokalitet)* znači područje, prostor ili objekt na kojem se nalaze ili koji sadržava prirodne, kulturne, povijesne, tradicijske i druge vrednote na kojem uslugu turističkog vođenja može pružati samo ovlašteni turistički vodič

24. *turistički transfer* znači usluga koja se ugovara za poznatog putnika (korisnika usluge), a koja se sastoji od organiziranja turističke asistencije i prijevoza putnika i njegove prtljage između mjesta pružanja različitih usluga putovanja, a osobito između putničkih terminala (kolodvora i luka kopnenog, pomorskog, riječnog i zračnog prijevoza) i smještajnih objekata u dolasku i/ili povratku, između smještajnih objekata, odnosno do ili od mjesta pružanja neke druge ugovorene ugostiteljske ili turističke usluge

25. *Ministarstvo* znači ministarstvo nadležno za turizam

26. *nadležno upravno tijelo* znači upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na pružanje usluga u turizmu

27. *ministar* znači čelnik ministarstva nadležnog za turizam.

GLAVA II. PROSTOR TURISTIČKE AGENCIJE

Prostor u kojem posluje turistička agencija

Članak 14.

(1) Turistička agencija posluje u prostoru poslovne namjene.

(2) Turistička agencija koja posluje na način da svoje usluge pruža i ugovore sklapa uz istodobnu fizičku prisutnost korisnika usluge u poslovnom prostoru u kojem obavlja svoju poslovnu djelatnost mora imati poslovni prostor primjereno uređen za prijam korisnika usluga (poslovnica).

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, turistička agencija koja posluje jedino na način da svoje usluge pruža i ugovore sklapa putem internetskih stranica ili sličnog online sustava za prodaju,

uključujući telefonsku službu, bez istodobne fizičke prisutnosti korisnika usluge u poslovnom prostoru u kojem turistička agencija obavlja svoju djelatnost, može svoju poslovnu djelatnost obavljati i u prostoru stambene namjene, koji mora ispunjavati uvjete sigurnosti i zaštite na radu propisane posebnim propisima kojima se uređuje zaštita na radu.

Pružanje usluga turističke agencije u poslovnici i izvan poslovnice

Članak 15.

(1) Poslovnica turističke agencije mora biti zasebna poslovna cjelina u odnosu na druge prostore u istom objektu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, poslovnica ne mora biti zasebna poslovna cjelina ako se nalazi u objektima namijenjenim trgovačkim aktivnostima, u hotelima, u sajamskim prostorijama, na kolodvorima ili terminalima za javne usluge kopnenog, pomorskog ili zračnog prijevoza i slično.

(3) Djelatnici turističke agencije mogu izvan poslovnice u objektima namijenjenim trgovačkim aktivnostima, u hotelima, u sajamskim prostorijama, na kolodvorima ili terminalima za javne usluge kopnenog, pomorskog ili zračnog prijevoza i slično, uz suglasnost upravitelja tih objekata, ili na prostoru koji može svojom odlukom odrediti predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili lučka uprava, neposredno putniku pružati sljedeće turističke usluge:

– sklapati ugovore o izletu

– obavljati prodaju i rezerviranje (bukiranje) usluga organiziranja putovanja na plovnom objektu iz članka 61. stavka 1. ovoga Zakona

– davati turističke obavijesti i promidžbeni materijal

– asistirati u dolasku/povratku putnika ili tijekom provedbe paket-aranžmana, izleta, turističkog transfera, kongresa, konferencija i sličnih skupova.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, djelatnici turističke agencije mogu sklapati ugovore za vrijeme izleta koji je organizirala turistička agencija s namjerom promocije ili prodaje usluga.

(5) U slučaju pružanja usluga iz stavka 3. podstavaka 1. – 3. ovoga članka turistička agencija mora na mjestima pružanja tih usluga imati natpis koji sadrži tvrtku i sjedište turističke agencije.

GLAVA III.

VODITELJ POSLOVA

Obveza zapošljavanja voditelja poslova

Članak 16.

Turistička agencija mora imati najmanje jednog zaposlenog voditelja poslova, u punom radnom vremenu, neovisno o broju poslovnica odnosno poslovnih prostora.

Odgovornost voditelja poslova i mogućnost zamjene u slučaju opravdane spriječenosti

Članak 17.

- (1) Voditelj poslova odgovoran je za rad turističke agencije sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) U slučaju opravdane spriječenosti (bolovanje, porodni dopust i slično) ili prestanka radnog odnosa voditelja poslova, turistička agencija može privremeno, ali ne duže od šest mjeseci u tri godine, za vršitelje tih poslova odrediti osobu koja ispunjava uvjet za voditelja poslova iz članka 18. stavka 2. točke 1. ovoga Zakona.
- (3) Za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 za vršitelje poslova voditelja poslova može se odrediti osoba koja ispunjava uvjet iz članka 18. stavka 2. točke 1. ovoga Zakona.
- (4) Osoba određena za vršitelja voditelja poslova sukladno stavku 3. ovoga članka može obavljati poslove voditelja poslova najduže šest mjeseci od dana prestanka epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2.

Uvjeti za voditelja poslova

Članak 18.

- (1) Voditelj poslova je državljanin Republike Hrvatske, državljanin drugih država ugovornica Europskog gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za voditelja poslova propisane ovim Zakonom.
- (2) Voditelj poslova mora ispunjavati sljedeće uvjete:
  1. da ima najmanje završenu srednju školu
  2. da ima položen stručni ispit za voditelja poslova.
- (3) Strani državljani koji nisu državljani država ugovornica Europskog gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije, a koji u Republici Hrvatskoj imaju registrirano vlastito trgovačko društvo ili obrt za pružanje usluga turističke agencije ili imaju odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj mogu obavljati poslove voditelja poslova uz suglasnost Ministarstva ako ispunjavaju uvjete iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Protiv odluke o zahtjevu za davanje suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (5) Priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija voditelja poslova u Republici Hrvatskoj uređuje se sukladno posebnom propisu kojim je uređeno priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

Stručni ispit za voditelja poslova

Članak 19.

- (1) Stručni ispit za voditelja poslova polaže se pred ispitnom komisijom Ministarstva.
- (2) Članove ispitne komisije iz stavka 1. ovoga članka imenuje ministar.

(3) O položenom stručnom ispitu izdaje se uvjerenje.

(4) Ministar pravilnikom propisuje ishode učenja koji se provjeravaju na stručnom ispitu, sastav ispitne komisije i način polaganja ispita.

GLAVA IV. OBVEZE TURISTIČKE AGENCIJE

Isticanje tvrtke, sjedišta i radnog vremena

Članak 20.

(1) Turistička agencija dužna je na ulazu u poslovnicu odnosno drugi prostor u kojem posluje ili na drugom odgovarajućem mjestu ako se radi o građevini koja je zaštićeno kulturno dobro vidno istaknuti naziv tvrtke i sjedište turističke agencije.

(2) U tvrtki turistička agencija može, uz naznaku predmeta poslovanja »turistička agencija« ili »putnička agencija«, koristiti i izraze uobičajene u turističkom poslovanju, kao što su: »tours«, »travel« i slično.

(3) Turistička agencija dužna je na ulazu u poslovnicu vidno istaknuti radno vrijeme za rad s korisnicima usluga i pridržavati se istaknutog radnog vremena.

(4) Turistička agencija dužna je u svim pisanim promidžbenim materijalima u kojima nudi svoje usluge, kao i na svim poslovnim dokumentima i mrežnim stranicama vidljivo naznačiti tvrtku i sjedište turističke agencije te naznaku »turistička agencija« ili »putnička agencija«, na hrvatskom jeziku, a može ih istodobno naznačiti i na nekom drugom jeziku.

Opće informacije

Članak 21.

Turistička agencija dužna je na način koji je neposredno i stalno dostupan putnicima i nadležnim tijelima državne uprave Republike Hrvatske, na svojim mrežnim stranicama objaviti na hrvatskom jeziku, a može ih istodobno objaviti i na nekom drugom jeziku:

– tvrtku i sjedište

– ime i prezime voditelja poslova

– svojstvo u kojem nastupa i ovlaštenja koja ima

– adresu e-pošte, broj telefona i telefaksa te radno vrijeme za rad s korisnicima u kojem je moguće uspostaviti izravan kontakt sa zaposlenicima turističke agencije

– broj sudskog ili drugoga javnog registra u koji je turistička agencija upisana te podatke o registru

– osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj ako je obveznik plaćanja poreza na dodanu vrijednost

– pojedivosti o nadležnom tijelu čijem službenom nadzoru podliježe djelatnost turističke agencije

- jasne upute o načinu podnošenja prigovora odnosno o načinu na koji rješava potrošačke pritužbe
- opće uvjete poslovanja za usluge koje pruža odnosno opće uvjete poslovanja turističke agencije čije usluge prodaje i/ili za koje posreduje, na hrvatskom jeziku i jezicima na kojima nudi svoje usluge.

Čuvanje poslovne tajne

Članak 22.

Turistička agencija dužna je čuvati, kao poslovnu tajnu, sve što je saznala o putniku i bez njegova odobrenja, osim u zakonom propisanim slučajevima, nikome ne smije priopćiti: njegovu adresu, mjesto i vrijeme putovanja, boravka, uplaćenu cijenu, kao ni imena njegovih suputnika.

Prijevoz putnika i prijevozna sredstva kojima se obavlja prijevoz u sklopu paket-aranžmana, izleta i turističkog transfera

Članak 23.

(1) Turistička agencija je dužna prijevoz putnika povjeriti prijevozniku koji ima licenciju sukladno posebnim propisima kojima se uređuje pojedina vrsta prijevoza, a može i samostalno obavljati prijevoz putnika ako je istodobno i prijevoznik.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, turistička agencija može prijevoz putnika u sklopu paket-aranžmana, izleta i turističkog transfera obavljati osobnim vozilima i drugim prijevoznim sredstvima, kao prijevoz za vlastite potrebe, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje pojedina vrsta prijevoza.

(3) Za vrijeme obavljanja prijevoza putnika u sklopu putovanja u paket-aranžmanu i povezanom putnom aranžmanu u vozilu se kod vozača treba nalaziti odgovarajući nalog za prijevoz, koji je vozač dužan dati na uvid osobi ovlaštenoj za nadzor prijevoza putnika.

Korištenje voditelja putovanja i turističkog vodiča

Članak 24.

(1) Ako turistička agencija organizira putovanje u paket-aranžmanu i izlet, obvezna je za svaku grupu od 15 do 75 putnika, tijekom cijelog putovanja, koristiti najmanje jednog voditelja putovanja, koji ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

(2) Za pružanje usluga turističkog vodiča turistička agencija obvezna je koristiti turističkog vodiča.

Predugovorne informacije o izletu

Članak 25.

(1) Turistička agencija je obvezna za svaki izlet koji organizira staviti na raspolaganje putniku prije sklapanja ugovora sljedeće informacije:

- o cijeni izleta
- o odredištu (destinaciji)
- o broju dnevnih obroka
- o sredstvu, karakteristikama i kategoriji prijevoza
- o planu putovanja
- o iznosu ili postotku predujma te o broju i iznosu obroka otplate ostatka cijene
- o graničnim, viznim i zdravstvenim formalnostima vezanim za izlet u inozemstvo
- o najmanjem broju putnika koji je potreban za organiziranje izleta te o roku u kojem će putnik biti obaviješten o otkazivanju izleta ako za izlet nije prijavljen dovoljan broj putnika.

(2) Informacije iz stavka 1. ovoga članka moraju se pružiti na jasan, razumljiv i lako uočljiv način, a kada se pružaju u pisanom obliku, moraju biti čitljive i napisane na hrvatskom jeziku, a mogu biti istodobno napisane i na nekom drugom putniku jasnom i razumljivom jeziku.

DIO TREĆI
UGOVOR O PUTOVANJU U PAKET-ARANŽMANU I UGOVOR O POVEZANOM
PUTNOM ARANŽMANU
GLAVA I.
PODRUČJE PRIMJENE

Članak 26.

Odredbe dijela trećeg ovoga Zakona primjenjuju se na paket-aranžmane koje trgovac nudi i prodaje putniku i na povezane putne aranžmane koje trgovac omogućuje putniku te na njihove obvezno-pravne odnose.

Članak 27.

Odredbe dijela trećeg ovoga Zakona ne primjenjuju se na:

1. izlete
2. paket-aranžmane i povezane putne aranžmane koji obuhvaćaju razdoblje kraće od 24 sata, osim ako je uključeno noćenje
3. paket-aranžmane i povezane putne aranžmane koji se organiziraju i nude samo povremeno i na neprofitnoj osnovi (bez dobiti ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi), i to samo ograničenoj skupini putnika, a da ih se ne nudi javno
4. paket-aranžmane i povezane putne aranžmane kupljene na temelju općeg sporazuma za organiziranje poslovnih putovanja između trgovca i druge fizičke ili pravne osobe koja djeluje

u svrhe povezane sa svojom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću.

GLAVA II. OBVEZE U VEZI S INFORMIRANJEM I SADRŽAJ UGOVORA O PUTOVANJU U PAKET-ARANŽMANU

Opća odredba

Članak 28.

Ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu obvezuje se trgovac pribaviti putniku paket-aranžman, a putnik se obvezuje platiti mu za to ugovorenu cijenu.

Predugovorne informacije za paket-aranžmane

Članak 29.

(1) Organizator, kao i prodavatelj ako se paket-aranžman prodaje putem prodavatelja, dužan je, prije nego što se putnik obveže bilo kojim ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu ili bilo kojom odgovarajućom ponudom, putniku pružiti odgovarajuće standardne informacije putem odgovarajućeg obrasca iz Priloga I. dijela A ili dijela B ovoga Zakona te sljedeće informacije ako su one relevantne za paket-aranžman:

a) glavna obilježja usluga putovanja:

1. odredište/odredišta, plan putovanja i razdoblja boravka, s datumima te, ako je uključen smještaj, broj uključenih noćenja
2. sredstva, karakteristike i kategorije prijevoza, mjesto polaska i povratka s datumom i vremenom odnosno mjesta i trajanje usputnog zaustavljanja te prometne veze. Ako točno vrijeme još nije određeno, organizator i, prema potrebi, prodavatelj obavješćuju putnika o približnom vremenu polaska i povratka
3. lokacija, glavne karakteristike i, prema potrebi, vrsta i kategorija smještaja u skladu s pravilima odredišne zemlje
4. plan prehrane
5. posjeti, izlet/izleti ili druge usluge uključene u ukupnu cijenu dogovorenu za paket-aranžman
6. ako to nije očito iz konteksta, informacija o tome pruža li se putniku neka od usluga putovanja u okviru grupe i, ako je slučaj takav te kada je to moguće, informacija o približnoj veličini grupe
7. ako putnikovo korištenje drugim turističkim uslugama ovisi o djelotvornoj usmenoj komunikaciji, jezik na kojem će te usluge biti pružene i
8. jesu li putovanje ili odmor općenito prikladni za osobe sa smanjenom pokretljivošću te, na zahtjev putnika, precizne informacije o prikladnosti putovanja ili odmora uzimajući u obzir potrebe putnika

b) tvrtku i zemljopisnu adresu organizatora te, prema potrebi, i prodavatelja, kao i njihov telefonski broj i, prema potrebi, adresa e-pošte

c) ukupnu cijenu paket-aranžmana, uključujući poreze i, prema potrebi, sve dodatne naknade, pristojbe i ostale troškove ili, ako te troškove nije moguće u razumnoj mjeri izračunati prije sklapanja ugovora, naznaku vrste dodatnih troškova koje će putnik možda morati snositi

d) načine plaćanja, uključujući bilo koji iznos ili postotak cijene koje treba platiti kao predujam te raspored plaćanja preostalog iznosa, ili financijska jamstava koja putnik treba platiti ili osigurati

e) najmanji broj osoba potreban za ostvarivanje paket-aranžmana i rok iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona u kojem organizator može raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana ako taj broj ne bude dosegnut

f) opće informacije o uvjetima odredišne zemlje u vezi s putovnicama i vizama, uključujući približno trajanje razdoblja za pribavljanje viza te informacije o zdravstvenim formalnostima odredišne zemlje

g) informaciju da putnik može raskinuti ugovor u bilo kojem trenutku prije početka paket-aranžmana uz plaćanje primjerene naknade za raskid ugovora ili, prema potrebi, standardnih naknada za raskid ugovora koje zahtijeva organizator, u skladu s člankom 37. stavcima 1. – 5. ovoga Zakona

h) informacije o neobveznom ili obveznom osiguranju radi pokrivanja troška raskida ugovora od strane putnika ili troška pružanja pomoći, uključujući repatrijaciju, u slučaju nesreće, bolesti ili smrti.

(2) Za ugovore o putovanju u paket-aranžmanu koji se sklapaju telefonom organizator i, prema potrebi, prodavatelj dužni su pružiti putniku standardne informacije navedene u Prilogu I. dijelu B ovoga Zakona i informacije navedene u stavku 1. ovoga članka.

(3) Za paket-aranžmane definirane u članku 7. točki 2. podtočki b) podpodtočki 5. ovoga Zakona organizator i trgovac kojima se podaci (o imenu putnika, podaci o plaćanju i adresa e-pošte) dostavljaju dužni su, prije nego što se putnik obveže ugovorom ili bilo kojom odgovarajućom ponudom, i jedan i drugi putniku pružiti informacije navedene u stavku 1. ovoga članka ako je to relevantno za odgovarajuće usluge putovanja koje oni nude. Organizator je istodobno dužan, putem obrasca navedenog u Prilogu I. dijelu C ovoga Zakona, također pružiti standardne informacije.

(4) Turistička agencija koja posreduje u sklapanju ugovora o paket-aranžmanu koji organizira organizator koji nema sjedište u Republici Hrvatskoj dužna je u promidžbenim materijalima i na svojim mrežnim stranicama objaviti u kojem svojstvu nastupa i koja ovlaštenja ima, objaviti opće uvjete poslovanja organizatora putovanja te prava i obveze turističke agencije i korisnika usluge, na hrvatskom jeziku.

(5) Informacije iz ovoga članka se moraju pružiti na jasan, razumljiv i lako uočljiv način, a kada se pružaju u pisanom obliku, moraju biti čitljive i napisane na hrvatskom jeziku, a mogu biti istodobno napisane i na nekom drugom putniku jasnom i razumljivom jeziku.

Obvezujući karakter predugovornih informacija

Članak 30.

- (1) Predugovorne informacije koje se putniku pružaju u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkama a), c), d), e) i g) ovoga Zakona čine sastavni dio ugovora o putovanju u paket-aranžmanu i ne mogu se mijenjati, osim ako se ugovorne strane o tome izričito drukčije suglase.
- (2) Organizator i, prema potrebi, prodavatelj dužni su prije sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu dostaviti putniku na jasan, razumljiv i lako uočljiv način sve izmjene predugovornih informacija.
- (3) Ako organizator i, prema potrebi, prodavatelj nisu prije sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu informirali putnika o dodatnim naknadama, pristojbama ili ostalim troškovima iz članka 29. stavka 1. točke c) ovoga Zakona, putnik nije dužan snositi te naknade, pristojbe ili ostale troškove.

Sklapanje i potvrda ugovora o putovanju u paket-aranžmanu

Članak 31.

- (1) Ugovor o putovanju u paket-aranžmanu mora biti sastavljen na jasnom i razumljivom jeziku te biti čitljiv ako je u pisanom obliku.
- (2) Ako organizator i, prema potrebi, prodavatelj ili trgovac obavljaju prodaju ili nude na prodaju paket-aranžmane na području Republike Hrvatske, ugovor o putovanju u paket-aranžmanu mora u svakom slučaju biti sastavljen na hrvatskom jeziku, a može biti istodobno sastavljen i na nekom drugom putniku jasnom i razumljivom jeziku, te biti čitljiv ako je u pisanom obliku.
- (3) Ako je ugovor o putovanju u paket-aranžmanu sastavljen na hrvatskom jeziku i na nekom drugom putniku jasnom i razumljivom jeziku, obje jezične verzije teksta ugovora smatraju se jednako vjerodostojnima.
- (4) Pri sklapanju ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ili bez nepotrebnog odgađanja nakon njegova sklapanja organizator ili prodavatelj dužan je putniku dati primjerak ugovora ili potvrdu o tom ugovoru na trajnom nosaču podataka.
- (5) Putnik ima pravo zahtijevati primjerak ugovora o putovanju u paket-aranžmanu u papirnatom obliku ako je ugovor sklopljen uz istodobnu fizičku prisutnost ugovornih strana.
- (6) Kada je ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija, organizator ili prodavatelj mora putniku dati primjerak ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ili potvrdu o tom ugovoru, u papirnatom obliku ili, ako se putnik s time suglasi, na drugom trajnom nosaču podataka.

Sadržaj ugovora o putovanju u paket-aranžmanu i dokumenti koje treba dostaviti prije početka paket-aranžmana

Članak 32.

- (1) U ugovoru o putovanju u paket-aranžmanu ili potvrdi o tom ugovoru mora biti naveden puni sadržaj dogovora ugovornih strana, koji uključuje sve informacije iz članka 29. stavka 1. ovoga Zakona, i sljedeće informacije:

a) o posebnim zahtjevima putnika koje je organizator prihvatio

b) o tome da je organizator:

1. odgovoran za pravilno izvršenje svih usluga putovanja obuhvaćenih ugovorom u skladu s člancima 39. – 42. ovoga Zakona

2. dužan pružiti pomoć ako se putnik nađe u poteškoćama u skladu s člankom 49. ovoga Zakona

c) o nazivu osiguravatelja – društva za osiguranje ili banke kod kojih je osigurana jamčevina za slučaj nesolventnosti, njegove podatke za kontakt uključujući njegovu zemljopisnu adresu, adresu e-pošte, broj telefona, osobni identifikacijski broj, broj izdane jamčevine (broj police osiguranja ili bankarskog jamstva) i druge podatke potrebne za aktiviranje jamčevine te, prema potrebi, naziv nadležnog upravnog tijela i podatke za kontakt središnje kontaktne točke iz članka 98. ovoga Zakona

d) ime, adresu, telefonski broj, osobni identifikacijski broj, adresu e-pošte i, prema potrebi, broj telefaksa lokalnog predstavnika organizatora, kontaktne točke ili druge službe koji putniku omogućuju da brzo stupi u kontakt s organizatorom i učinkovito komunicira s njime, kako bi zatražio pomoć ako se nađe u poteškoćama ili kako bi prijavio svaku neusklađenost koju utvrdi tijekom izvršenja paket-aranžmana

e) o tome da putnik mora bez nepotrebnog odgađanja i vodeći računa o okolnostima prijaviti organizatoru svaku nesukladnost koju utvrdi tijekom izvršenja usluge putovanja obuhvaćene ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu, sukladno članku 40. stavku 1. ovoga Zakona

f) kojima se omogućuje izravan kontakt s maloljetnikom ili osobom odgovornom za maloljetnika u mjestu boravka maloljetnika, ako maloljetnik bez pratnje roditelja ili druge ovlaštene osobe putuje na temelju ugovora o putovanju u paket-aranžmanu koji uključuje smještaj

g) o dostupnim unutarnjim postupcima za rješavanje pritužbi i mehanizmima za alternativno rješavanje sporova vezanih za ugovor, o ovlaštenim tijelima za alternativno rješavanje sporova kojim je trgovac obuhvaćen te o platformi za online rješavanje tih sporova, sukladno odredbama posebnog zakona o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova

h) o pravu putnika da ugovor prenese na drugog putnika u skladu s odredbama članka 34. ovoga Zakona.

(2) U odnosu na paket-aranžmane iz članka 7. točke 2. podtočke b) podpodtočke 5. ovoga Zakona trgovac kojem su podaci dostavljeni dužan je obavijestiti organizatora o sklapanju ugovora koji dovodi do sastavljanja paket-aranžmana i organizatoru dati informacije potrebne da bi on mogao ispuniti svoje obveze kao organizator.

(3) Kad organizator od trgovca primi obavijest da je paket-aranžman sastavljen, dužan je odmah putniku pružiti informacije iz stavka 1. ovoga članka na trajnom nosaču podataka.

(4) Informacije iz stavaka 1. – 3. ovoga članka moraju biti pružene na jasan, razumljiv i lako uočljiv način.

(5) Organizator je dužan pravodobno, prije početka paket-aranžmana dostaviti putniku potrebne priznanice, vaučere i karte, informacije o predviđenim vremenima polaska i, prema potrebi,

roku za registraciju, kao i o predviđenim vremenima za mjesta usputnog zaustavljanja, prometnim vezama i dolasku.

Teret dokaza

Članak 33.

Glede ispunjavanja obveza u vezi s informiranjem iz članka 29. – 32. ovoga Zakona teret dokaza je na trgovcu.

GLAVA III.

IZMJENE UGOVORA O PUTOVANJU U PAKET-ARANŽMANU PRIJE POČETKA PAKET-ARANŽMANA

Prijenos ugovora o putovanju u paket-aranžmanu na drugog putnika

Članak 34.

- (1) Prije početka paket-aranžmana putnik može prenijeti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu na osobu koja ispunjava sve uvjete koji se primjenjuju na taj ugovor ako je o tome na trajnom nosaču podataka i u razumnom roku prije početka paket-aranžmana obavijestio organizatora. Obavijest poslana organizatoru najkasnije sedam dana prije početka paket-aranžmana smatra se obaviješću u razumnom roku.
- (2) Prenositelj i primatelj ugovora o putovanju u paket-aranžmanu solidarno su odgovorni za plaćanje iznosa cijene i za sve dodatne naknade, pristojbe ili ostale troškove koji proizlaze iz prijenosa ugovora.
- (3) Organizator je dužan obavijestiti prenositelja o stvarnim troškovima prijenosa ugovora, koji ne smiju biti nerazumni i ne smiju prijeći stvarni trošak organizatora uzrokovan prijenosom ugovora o putovanju u paket-aranžmanu.
- (4) Organizator je dužan prenositelju dati dokaze za dodatne naknade, pristojbe ili ostale troškove koji proizlaze iz prijenosa ugovora o putovanju u paket-aranžmanu.

Izmjena ugovorene cijene paket-aranžmana

Članak 35.

- (1) Nakon sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu organizator smije povećati ugovorenu cijenu samo ako je tim ugovorom izričito utvrđena mogućnost povećanja cijene i pravo putnika na sniženje cijene u skladu sa stavkom 4. ovoga članka te je u ugovoru naveden način izračunavanja korekcija cijene, i ako je povećanje cijene isključivo izravna posljedica promjene:
  - a) cijene prijevoza putnika koje su proizašle iz troškova goriva ili drugih izvora energije

b) visine poreza ili naknada za usluge putovanja obuhvaćene ugovorom koje određuju treće osobe koje nisu izravno uključene u izvršenje paket-aranžmana, uključujući turističke poreze, pristojbe za slijetanje ili naknade za ukrcaj ili iskrcaj u lukama i zračnim lukama ili

c) deviznih tečajeva koji su relevantni za paket-aranžman.

(2) Ako povećanje cijene iz stavka 1. ovoga članka premaši 8 % ugovorene ukupne cijene paket-aranžmana, organizator nije ovlašten jednostrano je izmijeniti te se primjenjuje članak 36. stavci od 2. do 6. ovoga Zakona.

(3) Povećanje cijene, bez obzira na njegovu veličinu, moguće je samo ako organizator na trajnom nosaču podataka i najkasnije 20 dana prije početka paket-aranžmana o povećanju cijene na jasan i razumljiv način obavijesti putnika, uz obrazloženje tog povećanja i izračun.

(4) Ako je ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu utvrđena mogućnost povećanja cijene, putnik ima pravo na sniženje cijene koje odgovara bilo kojem sniženju troškova iz stavka 1. ovoga članka do kojeg dođe nakon sklapanja ugovora i prije početka paket-aranžmana.

(5) U slučaju sniženja cijene organizator ima pravo od iznosa povrata koji duguje putniku oduzeti stvarno nastale administrativne troškove te je dužan na zahtjev putnika dati mu dokaze za te administrativne troškove.

Izmjena ostalih uvjeta ugovora o putovanju u paket-aranžmanu

Članak 36.

(1) Prije početka paket-aranžmana organizator ne smije jednostrano izmijeniti uvjete ugovora o putovanju u paket-aranžmanu, osim cijene u skladu s člankom 35. ovoga Zakona, osim ako je takvo pravo predviđeno ugovorom, ako je izmjena beznačajna i ako na jasan, razumljiv i lako uočljiv način na trajnom nosaču podataka obavijesti putnika o izmjeni.

(2) Ako je organizator prije početka paket-aranžmana prisiljen znatno izmijeniti bilo koje od glavnih obilježja usluga putovanja iz članka 29. stavka 1. točke a) ovoga Zakona, ili ne može ispuniti ugovorene posebne zahtjeve putnika iz članka 32. stavka 1. točke a) ovoga Zakona, ili predloži povećanje cijene paket-aranžmana za više od 8 %, putnik može u razumnom roku koji odredi organizator:

a) prihvatiti predloženu izmjenu ili

b) raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za raskid ugovora.

(3) Ako putnik u slučaju iz stavka 2. ovoga članka raskine ugovor o putovanju u paket-aranžmanu, putnik može prihvatiti zamjenski paket-aranžman, po mogućnosti jednake ili više kvalitete, ako mu ga organizator ponudi.

(4) Organizator je dužan bez nepotrebnog odgađanja na jasan, razumljiv i lako uočljiv način na trajnom nosaču podataka putnika obavijestiti o:

a) predloženim izmjenama iz stavka 2. ovoga članka i, prema potrebi, u skladu sa stavkom 5. ovoga članka, o njihovu utjecaju na cijenu paket-aranžmana

b) razumnom roku u kojem putnik mora organizatora obavijestiti o svojoj odluci u skladu sa stavkom 2. ovoga članka

c) posljedicama u slučaju da putnik ne odgovori u roku iz točke b) ovoga stavka i

d) ponuđenom zamjenskom paket-aranžmanu i njegovoj cijeni, kad je to primjenjivo.

(5) Ponuda povećanja cijene paket-aranžmana nije moguća kasnije od 20 dana prije početka putovanja, a ponuda izmjene ostalih uvjeta ugovora nije moguća nakon početka putovanja.

(6) Ako putnik u roku iz stavka 4. točke b) ovoga članka ne obavijesti organizatora o svojoj odluci, istekom toga roka ugovor se smatra raskinutim.

(7) Ako izmjene ugovora o putovanju u paket-aranžmanu iz stavka 2. ovoga članka ili zamjenskom paket-aranžmanu iz stavka 3. ovoga članka imaju za posljedicu paket-aranžman niže kvalitete ili cijene, putnik ima pravo na primjereno sniženje cijene.

(8) Ako putnik, u skladu sa stavkom 2. točkom b) ovoga članka, raskine ugovor o putovanju u paket-aranžmanu, a ne prihvati zamjenski paket-aranžman, organizator je dužan bez nepotrebnog odgađanja, a najkasnije u roku od 14 dana od raskida ugovora, vratiti sva plaćanja izvršena u korist putnika te mu nadoknaditi štetu odgovarajućom primjenom odredbi članaka 44. – 47. ovoga Zakona.

Pravo putnika na raskid ugovora o putovanju u paket-aranžmanu i pravo odustajanja prije početka paket-aranžmana

Članak 37.

(1) Putnik može raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu u bilo kojem trenutku prije početka paket-aranžmana.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka organizator gubi pravo na ugovorenu cijenu paket-aranžmana i može od putnika zahtijevati plaćanje primjerene naknade za raskid ugovora koju se može opravdati.

(3) Ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu mogu se utvrditi razumne standardne naknade za raskid ugovora koje se temelje na razdoblju između trenutka raskida ugovora i početka paket-aranžmana i očekivanim uštedama troškova organizatora te prihodu od pružanja usluga putovanja drugom korisniku.

(4) Ako ugovorne strane nisu ugovorom utvrdile standardne naknade za raskid ugovora, iznos naknade za raskid ugovora određuje se prema cijeni paket-aranžmana umanjenoj za iznos uštede troškova organizatora i prihod od pružanja usluga putovanja drugom korisniku.

(5) Na zahtjev putnika organizator je dužan obrazložiti iznos naknade za raskid ugovora.

(6) Ne dovodeći u pitanje odredbe stavaka 1. – 5. ovoga članka, putnik ima pravo raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana bez plaćanja bilo kakve naknade za raskid ugovora u slučaju izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na odredištu ili u njegovoj neposrednoj blizini i koje znatno utječu na ispunjenje paket-aranžmana ili koje znatno utječu na prijevoz putnika na odredište.

(7) U slučaju raskida ugovora iz stavka 6. ovoga članka putnik ima pravo na puni povrat svih plaćanja izvršenih za paket-aranžman, ali nema pravo na dodatnu odštetu.

(8) Organizator je dužan putniku vratiti sva plaćanja izvršena u korist putnika umanjena za primjerenu naknadu za raskid ugovora, bez nepotrebnog odgađanja, a najkasnije u roku od 14 dana od raskida ugovora o putovanju u paket-aranžmanu.

(9) Ako je ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija, putnik ima pravo u roku od 14 dana nakon sklapanja ugovora odustati od ugovora o putovanju u paket-aranžmanu bez navođenja razloga.

Pravo organizatora na raskid ugovora o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana

Članak 38.

(1) Organizator može raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana i putniku u cijelosti vratiti sva plaćanja primljena za paket-aranžman, bez obveze naknade štete putniku, ako je broj osoba koje su prijavljene za paket-aranžman manji od najmanjeg broja navedenog u ugovoru i ako organizator obavijesti putnika o raskidu ugovora unutar roka utvrđenog u ugovoru, ali ne kasnije od:

1. 20 dana prije početka paket-aranžmana za putovanja koja traju više od šest dana
2. sedam dana prije početka paket-aranžmana za putovanja koja traju između dva i šest dana
3. 48 sati prije početka paket-aranžmana za putovanja koja traju manje od dva dana.

(2) Organizator može raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu prije početka paket-aranžmana i putniku u cijelosti vratiti sva plaćanja primljena za paket-aranžman, bez obveze naknade štete putniku, ako organizator u izvršenju ugovora spriječe izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći te ako putnika o raskidu ugovora obavijesti bez nepotrebnog odgađanja prije početka paket-aranžmana.

(3) U slučaju raskida ugovora iz stavaka 1. i 2. ovoga članka organizator gubi pravo na ugovorenu cijenu paket-aranžmana i dužan je putniku vratiti sva plaćanja izvršena u korist putnika bez nepotrebnog odgađanja, a najkasnije u roku od 14 dana od raskida ugovora o putovanju u paket-aranžmanu.

GLAVA IV.

IZVRŠENJE PAKET-ARANŽMANA

Odgovornost za izvršenje paket-aranžmana

Članak 39.

Za izvršenje usluga putovanja obuhvaćenih ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu odgovoran je organizator, bez obzira na to mora li te usluge izvršiti sam ili ih moraju izvršiti drugi pružatelji usluga putovanja.

Ispravljanje nesukladnosti u izvršenju usluga putovanja obuhvaćenih paket-aranžmanom

Članak 40.

(1) Putnik je dužan, bez nepotrebnog odgađanja i vodeći računa o okolnostima, obavijestiti organizatora o svakoj nesukladnosti koju utvrdi tijekom ispunjenja usluge putovanja obuhvaćene ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu.

(2) Ako bilo koja od usluga putovanja nije izvršena u skladu s ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu, na zahtjev putnika organizator je dužan ispraviti tu nesukladnost, osim ako to nije moguće ili ako bi otklanjanje nesukladnosti prouzročilo nerazmjerne troškove uzimajući u obzir razmjernost nesukladnosti i vrijednost usluga putovanja na koje nesukladnost utječe.

(3) Ako organizator ne ispravi nesukladnost iz razloga navedenih u stavku 2. ovoga članka, putnik ima pravo na sniženje cijene i naknadu štete sukladno člancima 43. – 47. ovoga Zakona.

(4) Ako organizator ne ispravi nesukladnost koju je dužan ispraviti u razumnom roku koji je odredio putnik, putnik to može učiniti sam te zahtijevati naknadu nužnih troškova. Putnik nije dužan odrediti organizatoru razuman rok za ispravljanje nesukladnosti ako je organizator odbio ispraviti nesukladnost ili ako je nesukladnost potrebno ispraviti odmah.

Prava putnika i obveze organizatora u slučaju nemogućnosti izvršenja znatnog dijela usluga putovanja

Članak 41.

(1) Ako znatan dio usluga putovanja nije moguće pružiti u skladu s ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu, organizator je dužan radi nastavka paket-aranžmana ponuditi putniku odgovarajuće alternativne aranžmane, po mogućnosti jednake ili više kvalitete od onih navedenih u ugovoru, bez dodatnih troškova za putnika, uključujući i u slučaju kada putniku nije pružen povratak u mjesto polazišta onako kako je ugovoreno.

(2) Ako organizator predloži alternativni putni aranžman čija je posljedica paket-aranžman niže kvalitete od one navedene u ugovoru o putovanju u paket-aranžmanu, organizator je dužan putniku odobriti primjereno sniženje cijene.

(3) Putnik može odbiti predložene alternativne putne aranžmane samo ako oni nisu usporedivi s onim što je bilo dogovoreno u ugovoru o putovanju u paket-aranžmanu ili ako je odobreno sniženje cijene neprimjereno.

(4) Ako nesukladnost znatno utječe na izvršenje paket-aranžmana i ako organizator nije ispravio nesukladnost u razumnom roku koji je odredio putnik, putnik može raskinuti ugovor o putovanju u paket-aranžmanu bez plaćanja naknade za raskid te zahtijevati, prema potrebi, sniženje cijene i/ili naknadu štete u skladu s člancima 43. – 47. ovoga Zakona.

(5) Ako nije moguće osigurati alternativne aranžmane ili ako putnik odbije predložene alternativne aranžmane u skladu sa stavkom 3. ovoga članka, putnik ima pravo, prema potrebi, na sniženje cijene i/ili naknadu štete u skladu s člancima 43. – 47. ovoga Zakona, bez raskidanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu.

(6) Ako paket-aranžman uključuje prijevoz putnika, organizator je dužan u slučajevima iz stavaka 4. i 5. ovoga članka osigurati bez nepotrebnog odgađanja repatrijaciju putnika

jednakovrijednim prijevozom, bez dodatnih troškova za putnika. Dodatni troškovi idu na teret organizatora.

Snošenje troškova nužnog smještaja

Članak 42.

(1) Kada zbog izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći nije moguće osigurati povratak putnika u skladu s ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu, organizator je dužan snositi troškove nužnog smještaja najviše do tri noćenja po putniku, ako je moguće u jednakovrijednoj kategoriji smještaja ugovorene ugovorom. Ako su zakonodavstvom Europske unije o pravima putnika koje se primjenjuje na relevantna prijevozna sredstva za povratak putnika predviđena dulja razdoblja, primjenjuju se ta razdoblja.

(2) Ograničenje troškova iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na osobe smanjene pokretljivosti, definirane člankom 2. točkom (a) Uredbe (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26. 7. 2006.) te na bilo koju osobu koja ih prati, na trudnice, maloljetnike bez pratnje i na osobe kojima je potrebna posebna medicinska pomoć pod uvjetom da je organizator o njihovim posebnim potrebama obaviješten najmanje 48 sati prije početka paket-aranžmana.

(3) Organizator se ne može pozivati na izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći radi ograničavanja odgovornosti u skladu sa stavkom 1. ovoga članka ako se pružatelj prijevoznih usluga ne može pozivati na takve okolnosti u skladu sa zakonodavstvom Europske unije koje se primjenjuje.

GLAVA V.

SNIŽENJE CIJENE I NAKNADA ŠTETE

Sniženje cijene

Članak 43.

Putnik ima pravo na primjereno sniženje cijene za svako razdoblje tijekom kojeg je postojala nesukladnost u vezi s ugovorenim putovanjem u paket-aranžmanu, osim ako organizator dokaže da se nesukladnost može pripisati putniku.

Naknada štete

Članak 44.

(1) Putnik ima pravo, neovisno o sniženju cijene ili raskidu ugovora, zahtijevati od organizatora primjerenu naknadu za svaku štetu koju pretrpi kao rezultat bilo koje nesukladnosti, a organizator je dužan putniku naknaditi tu štetu bez nepotrebnog odgađanja.

(2) Organizator se oslobađa odgovornosti za štetu ako dokaže da:

a) se nesukladnost može pripisati putniku

b) se nesukladnost može pripisati trećoj osobi koja nije povezana s pružanjem usluga putovanja obuhvaćenih ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu i da je nesukladnost nepredvidiva ili neizbježna ili

c) je do nesukladnosti došlo zbog izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći.

Ograničenje i isključenje odgovornosti

Članak 45.

(1) Ništetne su odredbe ugovora o putovanju u paket-aranžmanu kojima se isključuje ili ograničuje odgovornost organizatora putovanja za štetu.

(2) Pravovaljana je odredba ugovora o putovanju u paket-aranžmanu kojom se unaprijed ograničava iznos naknade štete za štete koje nisu posljedica tjelesne ozljede ili za štete koje organizator nije prouzročio namjerno ili nepažnjom na iznos koji nije manji od trostruke ukupne cijene paket-aranžmana.

(3) Ako se međunarodnim konvencijama koje obvezuju Europsku uniju ili zakonskim propisima koji se temelje na njima ograničuje opseg naknade štete koju je dužan platiti pružatelj usluge putovanja koja je dio paket-aranžmana ili ograničuju uvjeti pod kojima je on dužan tu štetu nadoknaditi, u tom slučaju iste se pretpostavke, ograničenja i isključenja na odgovarajući način primjenjuju na organizatora i on se u odnosu na putnika može pozvati na to.

Konkurencija prava na naknadu štete ili sniženje cijene

Članak 46.

(1) Pravo putnika na naknadu štete ili sniženje cijene propisano ovim Zakonom i međunarodnim konvencijama ne utječe na prava putnika u skladu s:

– Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91

– Uredbom (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu

– Uredbom (EZ) br. 392/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o odgovornosti prijevoznika u prijevozu putnika morem u slučaju nesreća

– Uredbom (EU) br. 1177/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004

– Uredbom (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o pravima putnika u autobusnom prijevozu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004.

(2) Putnik ima pravo podnijeti zahtjeve za sniženje cijene i/ili naknadu štete u skladu s ovim Zakonom i u skladu s međunarodnim konvencijama i uredbama iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Naknada štete ili sniženje cijene na koje putnik ima pravo u skladu s ovim Zakonom i naknada štete ili sniženje cijene na koje ima pravo u skladu s međunarodnim konvencijama i uredbama iz stavka 1. ovoga članka oduzimaju se jedne od drugih kako bi se izbjegla prekomjerna odšteta i/ili prekomjerno sniženje cijene.

Zastara

Članak 47.

(1) Pravo putnika da zahtijeva sniženje cijene iz glave III., IV. i V. ovoga dijela Zakona zastarijeva u roku od dvije godine.

(2) Zastara počinje teći prvoga dana poslije dana na koji bi paket-aranžman prema ugovoru trebao završiti.

Mogućnost stupanja u kontakt s organizatorom putem prodavatelja

Članak 48.

(1) Poruke, zahtjeve ili pritužbe u vezi s ispunjenjem paket-aranžmana putnik može uputiti izravno prodavatelju kod kojeg je kupio paket-aranžman, a prodavatelj ih je dužan bez nepotrebnog odgađanja proslijediti organizatoru.

(2) U svrhu poštovanja rokova ili rokova zastare, primitak poruka, zahtjeva ili pritužbi od strane prodavatelja smatra se primitkom obavijesti od strane organizatora.

Obveza pružanja pomoći

Članak 49.

(1) Organizator je dužan bez nepotrebnog odgađanja putniku u poteškoćama, a osobito u okolnostima iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona pružiti primjerenu pomoć, a posebice:

a) pružanjem primjerenih informacija o zdravstvenim službama, lokalnim tijelima i konzularnoj pomoći i

b) pomaganjem putniku pri uspostavljanju daljinske komunikacije i pri pronalaženju alternativnih putnih aranžmana.

(2) Ako je putnik poteškoću prouzročio namjerno ili nepažnjom, organizator može za pomoć iz stavka 1. ovoga članka naplatiti razumnu naknadu koja ne može biti viša od stvarnih troškova organizatora.

GLAVA VI.

ZAŠTITA U SLUČAJU NESOLVENTNOSTI

Osiguravanje jamčevine za slučaj nesolventnosti

Članak 50.

(1) Organizator je dužan za svaki paket-aranžman osigurati jamčevinu za slučaj nesolventnosti kod društva za osiguranje ili banke u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora radi:

1. povrata putniku svih novčanih sredstava plaćenih od strane putnika ili u ime putnika u vezi s ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu za ugovorene usluge čije je izvršenje izostalo, ili koje neće biti izvršene, ili će tek djelomično biti izvršene, zbog nesolventnosti ili stečaja organizatora

2. naknade putniku troškova nužnog smještaja, prehrane i povratka putnika s putovanja u mjesto polaska u zemlji i inozemstvu, kao i sve nastale tražbine po toj osnovi, koji su prouzročeni zbog nesolventnosti ili stečaja organizatora, ako je ugovorom o putovanju u paket-aranžmanu uključen prijevoz putnika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka društvo za osiguranje ili banka može putniku ponuditi nastavak paket-aranžmana.

(3) U smislu ovoga Zakona smatrat će se da je organizator paket-aranžmana nesolventan kada je nesposoban za pravodobno plaćanje dospjelih obveza u iznosu i u roku dospijeca ili je u stečaju, zbog čega se usluge putovanja ne izvršavaju.

(4) Jamčevina može biti u obliku police osiguranja ili bankarske garancije.

(5) Radi ispunjenja svojih obveza iz stavka 1. ovoga članka organizator je dužan putniku osigurati neposredno ostvarivanje prava na isplatu iz jamčevine i u svrhu dokaza tog prava putniku predati ugovor ili potvrdu ugovora o putovanju u paket-aranžmanu iz članka 31. ovoga Zakona koji moraju sadržavati navod da putnik na temelju tog ugovora ili potvrde ima mogućnost neposrednog ostvarenja prava na naknadu iz stavka 1. ovoga članka od društva za osiguranje odnosno banke te sadržavati podatke o osiguratelju – društvu za osiguranje odnosno banci s pripadajućim osobnim identifikacijskim brojem, adresom e-pošte i brojem telefona, broj izdane jamčevine (broj police osiguranja ili bankarske garancije) i druge podatke potrebne za aktiviranje jamčevine.

(6) Organizator koji nema poslovni nastan u drugoj državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru, a prodaje, nudi na prodaju ili na bilo koji način usmjerava takvu djelatnost na tržište Republike Hrvatske, dužan je osigurati jamčevinu za slučaj nesolventnosti u skladu s ovim Zakonom.

(7) Prodavatelj s poslovnim nastanom u nekoj drugoj državi članici Europske unije ili u nekoj drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora koji na tržištu Republike Hrvatske prodaje paket-aranžmane organizatora koji ima poslovni nastan izvan Europskoga gospodarskog prostora, ili na drugi način usmjerava takve aktivnosti na tržištu Republike Hrvatske, dužan je osigurati jamčevinu za slučaj nesolventnosti u skladu s propisima te druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru kojima se provodi zaštita u slučaju nesolventnosti sukladno članku 17. Direktive (EU) 2015/2302, osim ako pruži dokaze da organizator ima osiguranu takvu jamčevinu.

Opseg i djelotvornost jamčevine za slučaj nesolventnosti

Članak 51.

(1) Organizator je dužan osigurati da je jamčevina iz članka 50. ovoga Zakona djelotvorna i da pokriva razumno predvidive troškove.

(2) Jamčevina mora pokriti iznose plaćanja izvršenih u korist putnika u vezi s paket-aranžmanima, uzimajući u obzir duljinu razdoblja između predujmova i završnih plaćanja i završetka paket-aranžmana, kao i procijenjeni trošak repatrijacija u slučaju nesolventnosti organizatora, s tim da iznos jamčevine ne smije biti manji od 10 % od ukupnog iznosa prodaje paket-aranžmana ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini odnosno ne smije biti manji od 10 % od planiranog godišnjeg iznosa prodaje paket-aranžmana u tekućoj poslovnoj godini ako je plan godišnje prodaje paket-aranžmana u tekućoj godini veći u odnosu na ostvarenu prodaju paket-aranžmana u prethodnoj godini, a organizator je dužan tijekom tekuće godine brinuti se da je jamčevina za slučaj nesolventnosti učinkovita i dostatna za naknadu svih potraživanja i troškova iz članka 50. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(3) Organizator koji nije ostvarivao promet od prodaje paket-aranžmana u prethodnoj godini dužan je osigurati jamčevinu za slučaj nesolventnosti u iznosu koji ne smije biti manji od 10 % od planirane godišnje prodaje paket-aranžmana u tekućoj poslovnoj godini, s tim da je dužan tijekom tekuće godine brinuti se da je jamčevina učinkovita i dostatna za naknadu svih potraživanja i troškova iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Putnik ima prava iz jamčevine u slučaju nesolventnosti organizatora, bez obzira na njegovo mjesto prebivališta, mjesto polaska ili na to gdje je paket-aranžman prodan i neovisno o tome u kojoj se državi članici Europske unije nalazi osiguravatelj ili banka kod kojih je jamčevina osigurana.

(5) Ako nesolventnost organizatora utječe na izvršenje paket-aranžmana koji se počeo izvršavati, jamčevina je dostupna besplatno i pokriva besplatnu repatrijaciju putnika i, ako je to potrebno, financiranje smještaja prije repatrijacije.

(6) Jamčevina mora osigurati povrate plaćenog za usluge putovanja koje nisu ispunjene, bez nepotrebnog odgađanja nakon zahtjeva putnika.

Uzajamno priznavanje zaštite u slučaju nesolventnosti

Članak 52.

Ako organizator u trenutku sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ima poslovni nastan u drugoj državi članici Europske unije ili drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora, smatra se da ispunjava obveze iz ovoga Zakona glede jamčevine za slučaj nesolventnosti ako putniku pruži takvu jamčevinu u skladu s propisima te druge države u kojoj ima poslovni nastan kojima se provodi članak 17. Direktive (EU) 2015/2302.

Sklapanje ugovora o osiguranju od odgovornosti za štetu

Članak 53.

(1) Organizator putovanja u paket-aranžmanu dužan je s osiguravateljem sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju prouzroči putniku neispunjenjem, djelomičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obveza koje se odnose na paket-aranžman.

(2) Organizator u ugovoru ili potvrdi ugovora o putovanju u paket-aranžmanu iz članka 31. ovoga Zakona, koji ili koju mora predati putniku, dužan je navesti podatke o osiguranju od odgovornosti za štetu, osiguranim rizicima iz stavka 1. ovoga članka, o osiguratelju – društvu za osiguranje s pripadajućim osobnim identifikacijskim brojem, adresom e-pošte i brojem telefona, broj izdane police osiguranja i druge podatke potrebne za aktiviranje osiguranja i ostvarivanje prava na naknadu štete.

Osiguranja koja se moraju ponuditi putniku

Članak 54.

Organizator je dužan ponuditi putniku osiguranje od posljedica nesretnog slučaja i bolesti na putovanju, oštećenja i gubitka prtljage, dragovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme puta i boravka u inozemstvu, osiguranje za slučaj otkaza putovanja te osiguranje kojim se osiguravaju troškovi pomoći i povratka putnika u mjesto polazišta u slučaju nesreće i bolesti, staviti na raspolaganje informaciju o sadržaju tih osiguranja te opće uvjete ugovora o osiguranju.

GLAVA VII.

POVEZANI PUTNI ARANŽMANI

Zaštita u slučaju nesolventnosti za povezane putne aranžmane

Članak 55.

(1) Trgovac koji omogućuje povezane putne aranžmane dužan je osigurati jamčevinu za povrat svih plaćanja koja je primio od putnika ako se usluga putovanja koja je dio povezanog putnog aranžmana ne izvršava zbog njegove nesolventnosti, a ako je trgovac strana koja je odgovorna za prijevoz putnika, jamčevina mora pokriti i repatrijaciju putnika.

(2) Na trgovca iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 50. – 52. i članci 98. i 99. ovoga Zakona.

Obveze u vezi s informiranjem za povezane putne aranžmane

Članak 56.

(1) Prije nego što se putnik obveže bilo kojim ugovorom koji dovodi do sastavljanja povezanog putnog aranžmana ili bilo kojom odgovarajućom ponudom, trgovac koji omogućuje povezane putne aranžmane, među ostalim i onda kad trgovac nema poslovni nastan u državi članici Europske unije, ali na bilo koji način usmjerava takve djelatnosti na državu članicu, dužan je izjaviti na jasan, razumljiv i lako uočljiv način da:

a) putnik neće moći ostvariti korist ni od jednog od prava koja se primjenjuju isključivo na paket-aranžmane i da će svaki pružatelj usluga biti isključivo odgovoran za pravilno izvršenje svojih usluga u skladu s ugovorom i

b) putnik će moći ostvariti korist od zaštite u slučaju nesolventnosti u skladu s člankom 55. ovoga Zakona.

(2) Trgovac koji omogućuje povezane putne aranžmane dužan je informacije iz stavka 1. ovoga članka pružiti putniku putem odgovarajućeg standardnog obrasca iz Priloga II. ovoga Zakona ili, ako specifična vrsta povezanog putnog aranžmana nije obuhvaćena nijednim od obrazaca u Prilogu II., dužan je pružiti informacije sadržane u tim obrascima.

(3) Ako trgovac koji omogućuje povezane putne aranžmane ne ispunji zahtjeve navedene u članku 55. ovoga Zakona i stavcima 1. i 2. ovoga članka, u odnosu na usluge putovanja obuhvaćene povezanim putnim aranžmanom primjenjuju se prava i obveze iz članka 34. i članka 37. – 49. ovoga Zakona.

(4) Ako je povezani paket-aranžman rezultat sklapanja ugovora između putnika i trgovca koji ne omogućuje povezani putni aranžman, taj je trgovac dužan obavijestiti trgovca koji omogućuje povezani putni aranžman o sklapanju relevantnog ugovora.

GLAVA VIII. OPĆE ODREDBE

Posebne obveze prodavatelja kada organizator ima poslovni nastan izvan Europskoga gospodarskog prostora

Članak 57.

Ako organizator u trenutku sklapanja ugovora o putovanju u paket-aranžmanu ima poslovni nastan izvan Europskoga gospodarskog prostora, na prodavatelja s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije primjenjuju se obveze propisane za organizatore iz članka 39. – 52. ovoga Zakona, osim ako prodavatelj pruži dokaze da organizator ispunjava obveze iz tih odredbi.

Odgovornost za pogreške pri rezerviranju

Članak 58.

(1) Trgovac je odgovoran za sve pogreške do kojih je došlo zbog tehničkih kvarova na sustavu rezervacija koje se mogu njemu pripisati i, ako je pristao organizirati rezerviranje paket-aranžmana ili usluga putovanja koje su dio povezanog putnog aranžmana, za pogreške nastale tijekom postupka rezerviranja.

(2) Trgovac ne odgovara za pogreške pri rezerviranju koje se mogu pripisati putniku ili koje su prouzročene izvanrednim okolnostima koje se nisu mogle izbjeći.

Pravo na regresnu naknadu

Članak 59.

Organizator ili prodavatelj koji je isplatio naknadu štete, odobrio sniženje cijene ili ispunio drugu obvezu u skladu s odredbama ovoga dijela Zakona ima pravo na regres od osobe koja je pridonijela događaju iz kojeg je proizašla obveza naknada štete, sniženje cijene ili druga obveza.

Izjave o paket-aranžmanu i povezanom putnom aranžmanu i obvezujuća priroda odredbi dijela trećeg ovoga Zakona

Članak 60.

- (1) Organizator paket-aranžmana ili trgovac koji omogućuje povezani putni aranžman dužan je u svakom slučaju, prije nego što putnik pristane platiti aranžman, u standardnim pisanim informacijama koje pruža putniku te u izjavama koje daje u komunikaciji s putnikom na nedvojbjen, jasan, razumljiv i lako uočljiv način, točno i istinito navesti nudi li paket-aranžman ili povezani putni aranžman.
- (2) Izjava organizatora paket-aranžmana ili trgovca koji omogućuje povezani putni aranžman o tome da djeluje isključivo kao pružatelj usluga putovanja, kao posrednik ili u bilo kojem drugom svojstvu ili o tome da paket-aranžman ili povezani putni aranžman ne predstavlja paket-aranžman ili povezani putni aranžman, a koja je neistinita i zavaravajuća, ne oslobađa tog organizatora ili trgovca od obveza propisanih ovim dijelom Zakona.
- (3) Putnik se ne može odreći prava koja ima na temelju odredbi ovoga dijela Zakona.
- (4) Ugovorne odredbe ili izjave putnika kojima se izravno ili neizravno odriče od prava koja ima na temelju ovoga dijela Zakona ili kojima se ta prava ograničavaju ili se nastoji zaobići njihova primjena nisu obvezujuće za putnika.

DIO PETI

USLUGE TURISTIČKOG VODIČA, VODITELJA PUTOVANJA, TURISTIČKOG ANIMATORA I TURISTIČKOG PREDSTAVNIKA

GLAVA I.

TURISTIČKI VODIČ

Definicija i usluge turističkog vodiča

Članak 69.

- (1) Turistički vodič je osoba koja pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog tumačenja prirodnih ljepota i vrijednosti, kulturno-povijesnih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, povijesnih događaja, ličnosti, legendi o tim događajima i ličnostima, gospodarskih i političkih tijekova i zbivanja.
- (2) Usluge turističkog vodiča može pružati državljanin Republike Hrvatske, državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, usluge turističkog vodiča može pružati i državljanin države koja nije država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj i ispunjava uvjete za turističkog vodiča propisane ovim Zakonom.
- (4) Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog

vodiča na području Republike Hrvatske sukladno posebnom propisu kojim se uređuju uvjeti za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga turističkih vodiča, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima).

(5) Ne smatra se turističkim vodičem osoba koja obavlja poslove stručnog vođenja u muzeju, galeriji, zaštićenim područjima, na arheološkom lokalitetu i slično, gorski vodič, planinski vodič, speleološki vodič, voditelj u ronilačkom turizmu, vodič u lovu i ribolovu te nastavno osoblje obrazovnih ustanova kada izvodi izvanškolsku ili terensku nastavu.

Pružanje usluga na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) i ostalom području Republike Hrvatske

Članak 70.

(1) Turistički vodič, ako položi opći dio stručnog ispita za turističkog vodiča, može pružati usluge na području Republike Hrvatske, osim na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima).

(2) Na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) turistički vodič može pružati usluge ako položi posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete).

(3) Turistički vodič državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije može privremeno i povremeno pružati usluge turističkog vodiča na ili u zaštićenim cjelinama (lokalitetima) za koje je položio posebni dio stručnog ispita za zaštićene cjeline (lokalitete), bez obveze polaganja općeg dijela stručnog ispita za turističke vodiče.

(4) Ministar pravilnikom propisuje popis zaštićenih cjelina (lokaliteta) umjetničke, arheološke i/ili povijesne baštine, uz prethodno mišljenje ministara nadležnih za kulturu, branitelje i poslove zaštite prirode.

(5) Ministar pravilnikom propisuje uvjete za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj za pružanje usluga turističkih vodiča, sukladno posebnom propisu kojim je uređeno priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

Obveza korištenja ovlaštenog turističkog vodiča

Članak 77.

Turistička agencija i drugi korisnici usluga turističkog vodiča obvezni su za pružanje usluga turističkog vodiča koristiti ovlaštenog turističkog vodiča.

GLAVA II.

VODITELJ PUTOVANJA, TURISTIČKI ANIMATOR I TURISTIČKI PREDSTAVNIK

Voditelj putovanja

Članak 79.

- (1) Voditelj putovanja je osoba koja obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turista tijekom putovanja.
- (2) Voditelj putovanja je državljanin Republike Hrvatske i državljanin druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije koji ispunjava uvjete za voditelja putovanja propisane ovim Zakonom.
- (3) Voditelj putovanja mora imati najmanje završenu srednju školu.
- (4) Voditelj putovanja mora prilikom pružanja usluga na vidljivom mjestu nositi oznaku s naznakom »voditelj putovanja« i svojim imenom i prezimenom.
- (5) Ako se za učenike ili studente organizira izlet ili terenska nastava, voditeljem putovanja smatra se i učitelj i/ili nastavnik i/ili zaposlenik visokog učilišta i/ili drugi odgojno-obrazovni radnik kojeg odredi odgojno-obrazovna ustanova odnosno visoko učilište.

Turistički animator

Članak 80.

Turistički animator je osoba koja osmišljava i izvodi programe provođenja slobodnog vremena turista, a koji se odnose na rekreativne i zabavne sadržaje.

Turistički predstavnik i ugovor o turističkom predstavljanju turističke agencije

Članak 81.

- (1) Turistički predstavnik je osoba koja u odredištima putovanja predstavlja turističku agenciju koja organizira putovanje (paket-aranžman) pred davateljima usluga i klijentima.
- (2) Ugovor o turističkom predstavljanju turističke agencije s turističkim predstavnikom može sklopiti turistička agencija koja organizira paket-aranžman ili druga turistička agencija na zahtjev turističke agencije koja organizira paket-aranžman.
- (3) Turistička agencija koja je sklopila ugovor o turističkom predstavljanju turističke agencije s turističkim predstavnikom dužna je pisano izvijestiti davatelja usluga o turističkom predstavniku, njegovim ovlaštenjima i svim nastalim promjenama.

Ovlaštenja i poslovi turističkog predstavnika

Članak 82.

(1) Ovlaštenja i poslovi turističkog predstavnika su:

1. štiti interese i prava putnika i organizatora putovanja kod davatelja usluga
2. pružati obavijesti i upute putnicima kod izvršenja programa putovanja i dodatnih usluga
3. u ime i za račun organizatora putovanja za korisnike paket-aranžmana pribavljati dodatne usluge (izleti, kulturne i športske priredbe i slično) predviđene utvrđenim programom putovanja, a prema dobivenim ovlaštenjima

4. obavljati i druge poslove potrebne za zaštitu interesa putnika i organizatora putovanja.

(2) Turistički predstavnik prilikom pružanja usluge mora imati kod sebe ugovor ili presliku ugovora iz članka 81. stavka 2. ovoga Zakona.

DIO ŠESTI TURISTIČKE USLUGE U POSEBNIM OBLICIMA TURISTIČKE PONUDE

Turističke usluge u posebnim oblicima turističke ponude

Članak 83.

Turističke usluge u posebnim oblicima turističke ponude u smislu ovoga Zakona su: turističke usluge u nautičkom turizmu, turističke usluge u zdravstvenom turizmu, turističke usluge u kongresnom turizmu, turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma, turističke usluge ribolovnog turizma, turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, lovištu i u šumi šumoposjednika, usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car) i usluge turističkog ronjenja.

GLAVA I. TURISTIČKE USLUGE U NAUTIČKOM TURIZMU

Definicija nautičkog turizma

Članak 84.

Nautički turizam je plovidba i boravak turista (nautičar ili putnik) na plovnim objektima (jahta, brodica ili brod) za osobne potrebe ili gospodarsku djelatnost, kao i boravak u lukama nautičkog turizma i nautičkom dijelu luka otvorenim za javni promet, radi odmora, rekreacije i krstarenja.

Turističke usluge u nautičkom turizmu

Članak 85.

Turističke usluge u nautičkom turizmu su:

1. usluge korištenja veza, prihvat i smještaj plovnih objekata s turistima – nautičarima ili bez turista – nautičara koji borave na njima
2. usluge čartera – usluge korištenja plovnih objekata s posadom ili bez posade, s pružanjem ili bez pružanja usluge smještaja i/ili prehrane, radi odmora, rekreacije i krstarenja nautičara
3. organiziranje putovanja u paket-aranžmanu ili izleta na plovnim objektima nautičkog turizma
4. prihvat, čuvanje i održavanje plovnih objekata na vezu u moru i na suhom vezu
5. uređenje i pripremanje plovnih objekata
6. druge usluge za potrebe turista.

Članak 86.

- (1) Turističke usluge u nautičkom turizmu pružaju se u lukama nautičkog turizma – marinama (u daljnjem tekstu: marine) i drugim objektima za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata – nautičkom sidrištu, suhoj marini, odlagalištu plovila (u daljnjem tekstu: drugi objekti za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata), u nautičkom dijelu luka otvorenim za javni promet te na plovnim objektima nautičkog turizma.
- (2) Marine, drugi objekti za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata i plovni objekti nautičkog turizma razvrstavaju se u vrste, a vrsta marina se i kategorizira.
- (3) Objekti iz stavka 2. ovoga članka moraju ispunjavati minimalne uvjete za pojedinu vrstu, a marine uvjete za vrstu i kategoriju.
- (4) Ministar pravilnikom, uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za pomorstvo, propisuje minimalne uvjete i kategorije marina, vrste i minimalne uvjete drugih objekata za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata i uvjete koje moraju ispunjavati, ovisno o uslugama koje pružaju, vrste i minimalne uvjete plovnih objekata nautičkog turizma te način kategorizacije marina, a minimalne uvjete koji se odnose na ribarska plovila kao plovnih objekata nautičkog turizma uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za ribarstvo.

Rješenje za pružanje usluga u nautičkom turizmu

Članak 87.

- (1) Pravna ili fizička osoba iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona i javna ustanova koja upravlja zaštićenim područjima mogu pružati turističke usluge u marini i drugim objektima za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata te na plovnim objektima nautičkog turizma ako ishode rješenje da su ispunjeni uvjeti za pružanje tih usluga propisani ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te uvjeti propisani drugim propisima bez kojih se prema tim propisima ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.
- (2) Ministarstvo, na zahtjev pravne ili fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje rješenjem ispunjavanje minimalnih uvjeta i uvjeta za kategoriju marina.
- (3) Nadležno upravno tijelo prema mjestu pružanja usluge, na zahtjev pravne ili fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka, rješenjem utvrđuje ispunjavanje minimalnih uvjeta za druge objekte za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata nautičkog turizma.
- (4) Nadležna tijela iz stavaka 2. i 3. ovoga članka mogu izdati rješenje iz stavka 1. ovoga članka pravnoj ili fizičkoj osobi iz stavka 1. ovoga članka koja ima koncesiju za korištenje marine i drugog objekta za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata nautičkog turizma, ako je ona potrebna u skladu s posebnim propisima kojima se uređuju koncesije na pomorskom dobru.
- (5) Nadležno upravno tijelo prema mjestu upisa plovnog objekta ili prema mjestu pružanja usluge, na zahtjev pravne ili fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje rješenjem ispunjavanje uvjeta za vrstu plovnog objekta nautičkog turizma.

(6) Pristup podacima iz izvršnih rješenja iz stavaka 2., 3. i 5. ovoga članka omogućit će se putem Središnjeg registra središnjem uredu turističke inspekcije, nadležnom područnom uredu tijela državne uprave nadležnog za poslove turističke inspekcije i nadležnoj ispostavi područnog ureda tijela državne uprave nadležnog za porezni sustav.

(7) Izvršna rješenja iz stavaka 2., 3. i 5. ovoga članka upisuju se u Središnji registar.

(8) Troškove postupka iz stavaka 2., 3. i 5. ovoga članka snosi podnositelj zahtjeva.

(9) Protiv rješenja iz stavaka 3. i 5. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

(10) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(11) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu pružati usluge iz članka 85. točke 2. ovoga Zakona bez rješenja iz stavka 1. ovoga članka ako ispunjavaju uvjete u skladu s posebnim propisom iz područja pomorstva kojim se uređuju uvjeti za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovnih objekata s posadom ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovnom objektu.

Izdavanje rješenja za pružanje usluga u nautičkom turizmu u posebnim slučajevima nastavka pružanja usluga

Članak 88.

(1) Ako se u upravnom postupku izdavanja rješenja iz članka 87. stavaka 2., 3. i 5. ovoga Zakona utvrdi da su se u marini, drugom objektu za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata odnosno na plovnom objektu nautičkog turizma već pružale usluge u nautičkom turizmu temeljem rješenja nadležnih tijela, u tom se postupku ne utvrđuju minimalni uvjeti i uvjeti za kategoriju marine, minimalni uvjeti za drugi objekt za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata odnosno minimalni uvjeti za vrstu plovnog objekta nautičkog turizma, pod uvjetom da novi pružatelj usluga nastavlja pružati usluge u istoj vrsti odnosno kategoriji, da se propisani uvjeti za vrstu i kategoriju nisu u međuvremenu izmijenili te da nije došlo da bitnih promjena vezanih za ispunjavanje propisanih uvjeta uređenja i opreme za njihovu vrstu i kategoriju.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka podnositelj zahtjeva dužan je uz zahtjev priložiti izjavu da nije došlo da bitnih promjena vezanih uz ispunjavanje propisanih uvjeta uređenja i opreme za vrstu i kategoriju marine, uvjeta za vrstu drugog objekta za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata odnosno vrstu plovnog objekta nautičkog turizma.

Prestanak važenja rješenja za pružanje usluga u nautičkom turizmu

Članak 89.

(1) Rješenje iz članka 87. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona ukinut će se rješenjem u slučaju odjave poslovanja, danom podnošenja zahtjeva za odjavu nadležnom upravnom tijelu ili danom navedenim u zahtjevu za odjavu, koji ne može biti određen prije dana podnošenja zahtjeva za odjavu nadležnom upravnom tijelu, ili zbog prestanka koncesije, ako je ona potrebna za pružanje usluga.

(2) Rješenje iz članka 87. stavka 5. ovoga Zakona ukinut će se rješenjem u slučaju odjave poslovanja, danom podnošenja zahtjeva za odjavu nadležnom upravnom tijelu ili danom navedenim u zahtjevu za odjavu, koji ne može biti određen prije dana podnošenja zahtjeva za odjavu nadležnom upravnom tijelu.

(3) Rješenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi Ministarstvo odnosno nadležno upravno tijelo i podatke iz rješenja po njegovoj izvršnosti upisuje u Središnji registar.

(4) Dostava podataka iz rješenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka nadležnom područnom uredu turističke inspekcije tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove i nadležnoj ispostavi područnog ureda tijela državne uprave nadležnog za porezni sustav uređuje se pravilnikom iz članka 11. stavka 3. ovoga Zakona.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka koje donosi nadležno upravno tijelo može se izjaviti žalba Ministarstvu.

(6) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka koje donosi Ministarstvo nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

GLAVA II.

TURISTIČKE USLUGE U ZDRAVSTVENOM TURIZMU

Vrste turističkih usluga zdravstvenog turizma

Članak 90.

(1) Turističkim uslugama zdravstvenog turizma smatraju se usluge organiziranja prijevoza, turističkog transfera i smještaja, kao pojedinačne usluge ili kao organizirano putovanje, koje se pružaju korisnicima zdravstvenih usluga zdravstvenog turizma.

(2) Turističke usluge iz stavka 1. ovoga članka mogu pružati zdravstvene ustanove, trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti i zdravstveni radnici, sukladno posebnim propisima kojima je regulirana zdravstvena zaštita, za korisnike svojih zdravstvenih usluga, bez osnivanja turističke agencije, ali pod uvjetima propisanim za pružanje usluga turističke agencije, uz primjenu članka 16. i članaka 20. – 60. ovoga Zakona.

GLAVA III.

TURISTIČKE USLUGE U KONGRESNOM TURIZMU

Definicija i pružatelji turističkih usluga u kongresnom turizmu

Članak 91.

(1) Turističke usluge u kongresnom turizmu su usluge osmišljanja idejnih rješenja, planiranja, savjetovanja, promocije, registracije sudionika te sadržajne i tehničke organizacije i provedbe skupova i događanja, a kada istodobno uključuju ponudu smještaja, prijevoza, turističkog transfera, izleta i drugih usluga u turizmu sudionicima skupova i događanja te osobama u njihovoj pratnji.

(2) Usluge iz stavka 1. ovoga članka mogu pružati samo turističke agencije i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, usluge tehničke organizacije i provedbe skupova i događanja koji uključuju usluge smještaja mogu pružati i ugostitelji u svom ugostiteljskom objektu.

(4) Organizator kongresa, događanja ili sličnog skupa može bez angažiranja turističke agencije organizirati prijevoz, smještaj i prehranu za sudionike ako se trošak njihova sudjelovanja plaća iz sredstava organizatora ili sponzorstava, donacija i slično, bez naplate kotizacije i bilo kakvih drugih naknada za sudjelovanje od sudionika.

(5) Sudionik kongresa, događanja ili sličnog skupa iz stavka 4. ovoga članka ne može snositi troškove svoga sudjelovanja kroz osobno sponzorstvo, donaciju ili slično.

(6) Pružanjem turističkih usluga u kongresnom turizmu ne smatra se organizacija kongresa, događanja ili sličnih skupova, a koji ne uključuju ponudu smještaja, prijevoza, turističkog transfera, izleta i drugih usluga u turizmu sudionicima skupova i događanja te osobama u njihovoj pratnji.

GLAVA IV.

TURISTIČKE USLUGE AKTIVNOG I PUSTOLOVNOG TURIZMA

Definicija turističkih usluga aktivnog i pustolovnog turizma

Članak 92.

(1) Turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma su aktivnosti na kopnu, vodi i zraku, na otvorenom ili neuređenom prirodnom okruženju ili u posebno uređenim i opremljenim mjestima koje zbog svojih specifičnosti predstavljaju rizik od ozljeda i njihovih posljedica za korisnike.

(2) Turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma iz stavka 1. ovoga članka mogu pružati pravne i fizičke osobe iz članka 5. stavka 1. i stavka 2. točaka 1., 6. i 7. ovoga Zakona.

(3) Popis aktivnosti koje se smatraju turističkim uslugama aktivnog i pustolovnog turizma u smislu ovoga Zakona utvrđuje Hrvatska gospodarska komora u okviru Zajednice pustolovnog turizma i objavljuje ga na svojim mrežnim stranicama.

(4) Popis iz stavka 3. ovoga članka može se nadopunjavati.

Uvjeti za pružanje turističkih usluga aktivnog i pustolovnog turizma

Članak 93.

(1) Pružatelj turističke usluge iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona dužan je:

1. odgovarajuću opremu za pružanje usluge, uz deklaraciju ovlaštenih proizvođača ili atestiranu prema važećim standardima, držati u ispravnom stanju

2. upotrebljavati opremu prema uputama proizvođača
3. prilikom nuđenja usluge navesti koju osobnu opremu za sigurnu realizaciju aktivnosti mora imati sam korisnik, a koju će u okviru cijene usluge osigurati pružatelj usluge
4. prije započinjanja pružanja usluge istaknutom informacijom u pisanom obliku i usmeno upoznati korisnika usluge s vrstama rizika provođenja usluge, načinom korištenja opreme te s procjenom rizika, planovima i procedurama otklanjanja opasnosti
5. osigurati korisnika usluge od posljedica nesretnog slučaja i staviti mu na raspolaganje informaciju o uvjetima osiguranja sklopljenog s osiguravateljem u Republici Hrvatskoj ili državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora ili Švicarskoj Konfederaciji
6. za pružanje usluge angažirati osobu koja ima odgovarajuće domaće ili strano uvjerenje odnosno certifikat kojim se utvrđuje sposobnost i razina vještine obavljanja aktivnosti iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona
7. ispunjavati posebne uvjete sukladno stavku 2. ovoga članka.

(2) Za obavljanje pojedine aktivnosti aktivnog ili pustolovnog turizma, kao i za organizaciju manifestacija koje uključuju takve aktivnosti utvrđuju se posebni uvjeti.

(3) Posebni uvjeti iz stavka 2. ovoga članka mogu se odnositi na opseg i razinu osposobljenosti osoba koje pružaju usluge, sredstva komunikacije, opremu, pribor za prvu pomoć, nazočnost hitne medicinske pomoći ovisno o broju sudionika, nazočnost nadležne službe spašavanja ovisno o procjeni rizika i slično.

(4) Stručno povjerenstvo pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, koje imenuje ministar, utvrđuje koje se uvjerenje odnosno certifikat smatra odgovarajućim za obavljanje određene aktivnosti iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona te posebne uvjete za obavljanje pojedine aktivnosti aktivnog ili pustolovnog turizma i za organizaciju manifestacija koje uključuju takve aktivnosti.

(5) Popis odgovarajućih uvjerenja odnosno certifikata i uvjeti za obavljanje pojedinih aktivnosti aktivnog ili pustolovnog turizma i organiziranje manifestacija koje uključuju takve aktivnosti objavljuju se na mrežnim stranicama Hrvatske gospodarske komore i Ministarstva. Popis odgovarajućih uvjerenja odnosno certifikata može se nadopunjavati.

(6) U popis iz stavka 5. ovoga članka upisuju se i odobrenja o izvođenju pojedinih programa stručnog obrazovanja aktivnog ili pustolovnog turizma, kao što su odobrenje za provođenje obuke gorskih ili planinskih vodiča i slično, koja su odobrila nadležna državna tijela odnosno institucije u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi.

(7) Stručno povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka čini sedam članova, i to: dva na prijedlog Hrvatske gospodarske komore te po jedan član na prijedlog Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske gorske službe spašavanja, tijela državne uprave nadležnog za šport, tijela državne uprave nadležnog za obrazovanje i Ministarstva, a može po potrebi uključivati u svoj rad i nezavisne stručnjake za pojedine aktivnosti aktivnog i pustolovnog turizma.

(8) Za aktivnosti aktivnog i pustolovnog turizma koje se provode u planinama i na nepristupačnim prostorima organizator i/ili osobe koje ih izvode dužni su izraditi procjenu rizika, planove i procedure otklanjanja opasnosti za svaku vrstu aktivnosti i lokaciju na kojoj se usluga pruža.

(9) Pružatelj usluga može odbiti pružiti uslugu iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona maloljetniku, kao i drugim osobama za koje je procjenom rizika iz stavka 8. ovoga članka utvrđeno da bi izvođenje aktivnosti za te osobe bilo rizično, ili ako korisnik nema odgovarajuću opremu koju je sukladno prethodnoj obavijesti iz stavka 1. točke 3. ovoga članka bio dužan sam osigurati.

GLAVA V.

TURISTIČKE USLUGE NA POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU, UZGAJALIŠTU VODENIH ORGANIZAMA, LOVIŠTU, U ŠUMI ŠUMOPOSJEDNIKA I U RIBOLOVNOM TURIZMU

Uvjeti za pružanje turističkih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, lovištu, u šumi šumoposjednika i u ribolovnom turizmu

Članak 94.

(1) Turističke usluge radi odmora i rekreacije turista mogu se pružati na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, vodama, lovištu i u šumi šumoposjednika upisanim u upisnik u skladu s propisima iz područja poljoprivrede, akvakulture, ribarstva odnosno šumarstva.

(2) Turističke usluge iz stavka 1. ovoga članka su poljoprivredne, šumarske, ribarske, edukativne i slične aktivnosti:

- omogućavanje sudjelovanja u poljoprivrednim aktivnostima kao što su: berba voća i povrća, ubiranje ljetine i slično
- omogućavanje sudjelovanja u aktivnostima akvakulture kao što su: hranidba vodenih organizama, čišćenje uzgojnih instalacija, izlov vodenih organizama, prezentacija uzgoja vodenih organizama i slično
- lov i ribolov te prezentacija načina lova i ribolova
- vožnja kočijom, čamcem, biciklom, jahanje, pješaćenje i slične aktivnosti
- aktivnosti aktivnog i pustolovnog turizma
- iznajmljivanje prostora, sredstava, pribora i opreme za pojedinu aktivnost
- iznajmljivanje prostora za izlet i piknik
- provođenje programa kreativnih i edukativnih radionica vezanih za poljoprivredu, akvakulturu, tradicijske obrte i slično
- prezentacija poljoprivrednog gospodarstva, lovišta i šuma te prirodnih i kulturnih vrijednosti u okviru njih
- posjeti etnozbirdama i slično.

(3) Na poljoprivrednom gospodarstvu, za goste koji koriste usluge smještaja sukladno zakonu kojim je uređeno pružanje tih usluga, mogu se pružati usluge izleta i turističkog transfera, uz ispunjavanje uvjeta propisanih za turističku agenciju iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona.

(4) Turističke usluge iz stavka 3. ovoga članka mogu se pružati za najviše 50 turista istodobno.

(5) Turističke usluge iz stavka 2. podstavka 5. ovoga članka mogu se pružati pod uvjetima propisanim člankom 93. stavkom 1. ovoga Zakona.

GLAVA VI.

USLUGE IZNAJMLJIVANJA VOZILA (RENT-A-CAR)

Definicija, pružatelji i uvjeti za pružanje usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car)

Članak 95.

(1) Rent-a-car je usluga iznajmljivanja osobnih vozila bez vozača koje pružaju pravne i fizičke osobe registrirane za pružanje te usluge.

(2) Rent-a-car usluge mogu pružati pravne i fizičke osobe iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisima kojima se uređuje sigurnost prometa na cestama.

(3) Pružatelj usluga iz stavka 2. ovoga članka dužan je prije početka pružanja usluga dostaviti Ministarstvu obavijest o početku pružanja usluga koja sadrži podatke o tvrtki i sjedištu, njezinu osobnom identifikacijskom broju, adresi svakog prostora u kojem se pružaju usluge te svaku promjenu navedenih podataka prijaviti u roku od osam dana od nastale promjene.

(4) Temeljem obavijesti iz stavka 3. ovoga članka pružatelj usluga iz stavka 2. ovoga članka odnosno svaki prostor u kojem posluje upisuje se u Središnji registar.

(5) Pružatelj usluga iz stavka 2. ovoga članka dužan je:

1. imati registriranu djelatnost najma vozila (rent-a-car)

2. sva vozila registrirati i osigurati sukladno posebnim propisima kojima se regulira registracija i osiguranje, uključujući osiguranje vozača i putnika od posljedica nesretnog slučaja prilikom iznajmljivanja vozila bez vozača

3. imati najmanje jedan poslovni prostor koji može biti: poslovnica uređena za prijam putnika, kiosk u kojem se ili iz kojeg se pružaju usluge ili poslovni prostor iz kojeg se pružaju usluge (šalter) odnosno pult ako se isti nalaze u objektima namijenjenim trgovačkim aktivnostima, u hotelima, u sajamskim prostorijama, na kolodvorima ili terminalima za javne usluge kopnenog, pomorskog ili zračnog prijevoza i slično

4. imati osigurana parkirališna mjesta za primopredaju vozila

5. sklopiti s putnikom ugovor o najmu vozila koji obvezno mora sadržavati podatke o pružatelju usluge i korisniku usluge (ime i prezime, datum rođenja i broj identifikacijske isprave), iznajmljenom vozilu (registarska oznaka vozila), predviđenom trajanju najma te voditi evidenciju o sklopljenim ugovorima i podacima putem sustava Središnjeg registra

6. upoznati putnika s općim uvjetima najma vozila te ih staviti na raspolaganje putniku u pisanom obliku na hrvatskom i/ili engleskom jeziku.

(6) Pristup podacima iz stavka 5. točke 5. ovoga članka omogućit će se putem Središnjeg registra središnjem uredu turističke inspekcije, tijelu državne uprave nadležnom za poslove turističke inspekcije, tijelu državne uprave nadležnom za unutarnje poslove i nadležnoj ispostavi područnog ureda tijela državne uprave nadležnog za porezni sustav.

GLAVA VII. USLUGE TURISTIČKOG RONJENJA

Definicija, usluge, pružatelji i uvjeti za pružanje usluge turističkog ronjenja

Članak 96.

(1) Turističko ronjenje je ronjenje namijenjeno turistima ronionicima u svrhu rekreacije i razgledavanja podmorja.

(2) Usluge turističkog ronjenja su:

1. organizirano ronjenje
2. vođeno ronjenje
3. organiziranje probnih urona i tečajeva ronjenja
4. prijevoz turista ronioca na ronilačku lokaciju
5. prihvat, čuvanje i održavanje ronilačke opreme turista
6. iznajmljivanje ronilačke opreme (oprema za disanje pod vodom, ronilačko odijelo i slično)
7. punjenje posuda pod tlakom dišnim plinovima za potrebe turista
8. druge slične usluge za potrebe turista.

(3) Usluge turističkog ronjenja mogu pružati pravne i fizičke osobe iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima na svom području, registrirane za obavljanje podvodnih aktivnosti, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i drugim posebnim propisima kojima se regulira obavljanje podvodne aktivnosti.

(4) Na pružanje usluga turističkog ronjenja iz stavka 2. točaka 1. – 4. ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 93. ovoga Zakona.

(5) Pružatelj usluga može pružiti uslugu turističkog ronjenja iz stavka 2. točaka 1. i 2. ovoga članka osobi koja je završila tečaj osposobljenosti za ronjenje. O vrsti završenog tečaja ovisi kakva se usluga ronjenja može pružiti korisniku usluge.

DIO DEVETI
ZAŠTITA PRAVA PUTNIKA

Izvensudsko rješavanje spora

Članak 100.

U svim sporovima između potrošača s jedne strane i turističke agencije – trgovca ili drugog pružatelja usluga uređenih odredbama ovoga Zakona s druge strane potrošač može podnijeti prijedlog za pokretanje postupka za rješavanje spora pred notificiranim tijelom za alternativno rješavanje potrošačkih sporova sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje alternativno rješavanje potrošačkih sporova.

ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68
/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23

Upotreba tvrtke

Članak 21.

(1) Tvrtku i skraćenu tvrtku trgovačko društvo je dužno upotrebljavati u obliku i sadržaju u kojemu je upisana u trgovačkome registru.

(2) Ako je uz tvrtku ili skraćenu tvrtku u sudski registar upisana i tvrtka ili skraćena tvrtka u prijevodu na strani jezik i pismo, tvrtku ili skraćenu tvrtku na stranom jeziku i pismu trgovačko društvo može upotrebljavati samo zajedno s tvrtkom na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

(3) Tvrtka ili skraćena tvrtka mora se istaknuti na poslovnim prostorijama trgovačkoga društva.

(4) Na poslovnom papiru trgovca (pismima, računima i dr.) moraju se otisnuti njegova tvrtka, sjedište, sud kod kojega je upisan u sudski registar i broj pod kojim je to učinjeno, tvrtka i sjedište pravnih osoba kod kojih se vode njegovi računi i brojevi tih računa. Isto vrijedi i za sadržaj internetske stranice društva.

(5) Na poslovnom papiru i internetskoj stranici društva kapitala moraju se uz podatke iz stavka 4. ovoga članka navesti:

1. iznos temeljnoga kapitala društva s naznakom je li u cijelosti uplaćen, a ako nije, s naznakom koji dio toga kapitala nije uplaćen i

2. ukupan broj izdanih dionica, a izdaje li društvo dionice s nominalnim iznosom ti iznosi ako se radi o poslovnom papiru dioničkog društva,

3. prezimena i najmanje jedno ime članova uprave društva, a kod dioničkog društva članova uprave, odnosno izvršnih direktora i predsjednika nadzornog odnosno upravnog odbora.

(6) Na poslovnem papiru javnoga trgovačkoga društva i komanditnoga društva moraju se otisnuti i imena svih članova trgovačkoga društva koji osobno odgovaraju za obveze društva. Na poslovnem papiru gospodarskoga interesnog udruženja mora se navesti i podatak o skupnoj ovlasti za zastupanje, ako su članovi uprave ovlašteni tako zastupati udruženje.

(7) Na dopisima koje upućuje osobama s kojima se nalazi u poslovnom odnosu ili s kojima je već započeo prijepisku, trgovac može upotrebljavati poslovni papir na kojemu su otisnuti samo njegova tvrtka ili skraćena tvrtka i sjedište.

(8) Narudžbe se smatraju poslovnim pismom u smislu stavka 4. ovoga članka. Na njih se ne primjenjuju odredbe prethodnoga stavka ovoga članka.

ZAKON O OBRTU

NN 143/13, 127/19, 41/20

Članak 19.

(1) Tvrtka je ime pod kojim obrt posluje.

(2) Tvrtka sadrži naziv obrta, oznaku obrta, ime i prezime obrtnika i sjedište, a može sadržavati i posebne oznake.

(3) Tvrtka se mora istaknuti na adresi sjedišta obrta i izdvojenih pogona u kojima se obavlja obrt ili na mjestu gdje se obrt obavlja ako se radi o obrtima za koje nije potreban prostor.

(4) Obrt može upotrebljavati i skraćenu tvrtku koja sadrži naziv obrta i ime i prezime obrtnika.

(5) U slučaju prestanka obavljanja obrta u sjedištu, odnosno izdvojenom pogonu, obrtnik je dužan ukloniti istaknutu tvrtku obrta.

(6) Odredbe Zakona o trgovačkim društvima koje se odnose na tvrtku odgovarajuće se primjenjuju na tvrtku obrta ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

ZAKON O PRIJEVOZU U CESTOVNOM PROMETU

NN 41/18, 98/19, 30/21, 89/21, 114/22

X. PRIJEVOZ OSOBA I TERETA ZA VLASTITE POTREBE

Opće odredbe o obavljanju prijevoza za vlastite potrebe

Članak 93.

(1) Vozila koja se koriste za prijevoz za vlastite potrebe moraju biti u vlasništvu prijevoznika koji obavlja prijevoz za vlastite potrebe ili moraju biti uzeta u zakup od strane prijevoznika na temelju ugovora o zakupu ili leasingu ili moraju biti na raspolaganju za korištenje temeljem druge osnove (podzakup i sl.).

- (2) Dokaz o raspoloživosti vozila za prijevoz tijekom obavljanja prijevoza za vlastite potrebe prijevoznik mora imati u vozilu (ugovor, sporazum, i sl.).
- (3) Vozilom kojim prijevoznik obavlja prijevoz za vlastite potrebe mora upravljati osoba zaposlena kod prijevoznika – pravne osobe, prijevoznika – fizičke osobe obrtnika ili sama fizička osoba – obrtnik prijevoznik.
- (4) Dokaz da je osoba koja obavlja prijevoz za vlastite potrebe zaposlena kod prijevoznika – pravne osobe, prijevoznika – fizičke osobe obrtnika ili je sama fizička osoba – obrtnik prijevoznik, prijevoznik tijekom obavljanja prijevoza mora imati u vozilu (ugovor o radu ili prijavu na mirovinsko i zdravstveno osiguranje ili zadnji isplatni listić od plaće ili prijavu – registraciju obrta ili Obrtnicu).
- (5) Vozila kojima prijevoznik obavlja prijevoz za vlastite potrebe moraju biti označena i opremljena sukladno propisu iz članka 13. stavka 7. ovoga Zakona.
- (6) Prijevoznik koji obavlja prijevoz za vlastite potrebe isto je dužan prijaviti nadležnom upravnom tijelu županije odnosno Grada Zagreba prema sjedištu ili prebivalištu prijevoznika.
- (7) Nadležno upravno tijelo prijevozniku rješenjem izdaje Prijavu prijevoza za vlastite potrebe i upisuje ju u Nacionalni registar cestovnih prijevoznika.
- (8) Prijevoznik može započeti obavljanje prijevoza za vlastite potrebe s danom izdavanja Prijave prijevoza za vlastite potrebe.
- (9) Prijava prijevoza za vlastite potrebe izdaje se na neodređeno vrijeme.
- (10) Izvod Prijave prijevoza za vlastite potrebe izdaje se prijevozniku za svako vozilo kojim se obavlja prijevoz za vlastite potrebe, o čemu se podaci upisuju u Nacionalni registar cestovnih prijevoznika.
- (11) Izvod Prijave prijevoza za vlastite potrebe iz stavka 10. ovoga članka prijevoznik tijekom prijevoza mora imati u vozilu.
- (12) Na postupak izdavanja, ukidanja, promjene podataka i prestanka važenja Potvrde o prijavi prijevoza za vlastite potrebe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na postupak izdavanja, ukidanja, promjene podataka i prestanka važenja licencije.
- (13) Protiv rješenja o izdavanju Prijave prijevoza za vlastite potrebe može se izjaviti žalba Ministarstvu.
- (14) Ministar će pravilnikom iz članka 14. stavka 12. ovoga Zakona propisati obrazac Prijave prijevoza za vlastite potrebe, obrazac izvoda Prijave prijevoza za vlastite potrebe za pojedino vozilo, način evidentiranja Prijava prijevoza za vlastite potrebe te način unošenja Prijava prijevoza za vlastite potrebe u Nacionalni registar cestovnih prijevoznika.

Prijevoz osoba za vlastite potrebe

Članak 94.

- (1) Prijevoznici koji obavljaju međunarodni prijevoz osoba za vlastite potrebe autobusima, prije početka obavljanja prijevoza dužni su pribaviti potvrdu o prijavi prijevoza za vlastite potrebe

koju, na pisani zahtjev pravne ili fizičke osobe koja obavlja prijevoz za vlastite potrebe, izdaje izdavatelj licencije, sukladno odredbama Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014 i Uredbe (EZ) br. 1073/2009.

(2) Izdavatelj licencije izdat će potvrdu o prijavi prijevoza za vlastite potrebe samo ako podnositelj zahtjeva za izdavanje potvrde izjavi da će obavljati isključivo prijevoze za vlastite potrebe.

(3) Izvod potvrde izdaje se za svako vozilo kojim će se obavljati prijevoz za vlastite potrebe i tijekom prijevoza prijevoznik ga mora imati u vozilu.

(4) Prijevoznik koji obavlja prijevoz za vlastite potrebe potpisom i žigom na potvrdi potvrđuje da će obavljati isključivo prijevoz za vlastite potrebe.

(5) Na postupak izdavanja, ukidanja, promjene podataka i prestanka važenja potvrde o prijavi prijevoza osoba za vlastite potrebe u međunarodnom cestovnom prometu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na postupak izdavanja, ukidanja, promjene podataka i prestanka važenja licencije.

(6) Prijevoznik koji obavlja prijevoz osoba za vlastite potrebe u unutarnjem cestovnom prometu mora u vozilu imati dokaz da obavlja prijevoz za vlastite potrebe.

(7) Dokazom iz stavka 6. ovoga članka smatraju se ugovori, sporazumi, vaučeri, nalozi za vožnju, računi i ostale isprave iz kojih je razvidno da se prijevoz obavlja kao prijevoz za vlastite potrebe, sukladno definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 43. ovoga Zakona.

ZAKON O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22,
33/23

4.2. Obvezni sadržaj računa

Članak 79.

(1) Račun mora sadržavati sljedeće podatke:

1. broj računa i datum izdavanja,

2. ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja),

3. ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),

4. količinu ili opseg i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,

5. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i razlikuje se od datuma izdavanja računa,

6. jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,

7. popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,

8. stopu PDV-a,

9. iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,

10. zbrojni iznos naknade i PDV-a.

(2) Porezni obveznik obvezan je u računu iskazivati osobni identifikacijski broj. Za transakcije unutar Europske unije porezni obveznik obvezan je u računu iskazati PDV identifikacijski broj.

(3) Porezni obveznik koji obavlja oslobođene isporuke dobara ili usluga mora se u računu pozvati na odredbe ovoga Zakona kojim je to oslobođenje propisano, odnosno na odredbe članka 10. ovoga Zakona ili odgovarajuću odredbu Direktive Vijeća 2006/112/EZ-a ili navesti napomenu koja upućuje na oslobođenje. U tim slučajevima u računu ne smiju biti iskazani podaci iz stavka 1. točaka 8., 9. i 10. ovoga članka, već samo zbrojni iznos naknade.

(4) Porezni obveznik koji primjenjuje posebni postupak oporezivanja iz članka 91. ovoga Zakona u računu mora navesti »posebni postupak oporezivanja – putničke agencije«.

(5) Porezni obveznik koji primjenjuje posebni postupak oporezivanja marže iz članka 95. ovoga Zakona u računu mora navesti »posebni postupak oporezivanja marže – rabljena dobra«, »posebni postupak oporezivanja marže – umjetnička djela«, odnosno »posebni postupak oporezivanja marže – kolekcionarski ili antikni predmeti«.

(6) Kada kupac koji prima isporuku izdaje račun umjesto isporučitelja u računu mora navesti »samoizdavanje računa«.

(7) U slučaju kada je primatelj dobara ili usluga obvezan platiti PDV isporučitelj u računu mora navesti »prijenos porezne obveze« ili engleski izraz »reverse charge«.

(8) Ako porezni obveznik imenuje poreznog zastupnika iz članka 126. ovoga Zakona, u računu mora biti iskazano ime i prezime (naziv), adresa, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog zastupnika.

(9) Računi za isporuke novih prijevoznih sredstava unutar Europske unije obavljene u smislu članka 41. stavka 1. točke a) i b) ovoga Zakona moraju sadržavati i podatke iz članka 4. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona.

(10) Ako porezni obveznik u računu za isporučena dobra ili obavljene usluge iskaže PDV viši od onoga koji duguje prema Zakonu, tada duguje viši iznos, osim kad ispravi račun izdan primatelju na način propisan za ispravak porezne osnovice u skladu s člankom 33. stavkom 7. ovoga Zakona.

(11) Ako netko na računu za isporučena dobra ili obavljene usluge iskaže PDV, iako za to nije ovlašten ili izda račun iako dobra nisu isporučena ili usluge nisu obavljene, duguje iskazani iznos PDV-a, osim kad ispravi račun izdan primatelju na način propisan za ispravak porezne osnovice u skladu s člankom 33. stavkom 7. ovoga Zakona.

(12) Porezni obveznik za obavljene isporuke dobara i usluga čiji iznos nije viši od 100,00 eura može izdati pojednostavljeni račun. Takav račun mora sadržavati sljedeće podatke:

1. broj računa i datum izdavanja,
2. ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja) te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i slično),
3. ime i prezime (naziv), osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. iznos naknade s uključenim PDV-om razvrstane po stopi PDV-a,
6. iznos obračunanog PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a,
7. kada je izdana isprava ili obavijest koja se smatra računom u skladu s člankom 78. stavkom 7. ovoga Zakona, uputu na prvobitni račun uz pojedinosti koje su izmijenjene.

(13) Porezni obveznik ne smije izdati pojednostavljeni račun za isporuke dobara ili usluga koje obavi u drugu državu članicu u kojoj se treba platiti PDV, ili njegova stalna poslovna jedinica u toj državi članici ne sudjeluje u isporuci u smislu članka 192.a Direktive Vijeća 2006/112/EZ, a osoba koja je obvezna platiti PDV je osoba kojoj je dobro bilo isporučeno, odnosno usluga obavljena.

(14) Porezni obveznik koji u drugoj državi članici u kojoj se treba platiti PDV nema sjedište ili njegova stalna poslova jedinica u toj državi članici ne sudjeluje u isporuci u smislu članka 192.a Direktive Vijeća 2006/112/EZ obavi isporuku dobara ili usluga primatelju koji je obvezan platiti PDV, na računu umjesto svih podataka iz stavka 1. točaka 6., 7., 8. i 9. ovoga članka navodi poreznu osnovicu tih dobara i usluga te količinu isporučenih dobara ili usluga i njihov naziv.

4.3. Računi na papiru i računi u elektroničkom obliku

Članak 80.

- (1) Računom se smatra i račun izdan i poslan u elektroničkom obliku ako postoji suglasnost primatelja za prihvrat takvog računa.
- (2) Vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa mora biti osigurana od trenutka izdavanja do kraja razdoblja za pohranu računa neovisno o tome je li račun izdan na papiru ili u elektroničkom obliku.
- (3) Porezni obveznik obvezan je utvrditi na koji će način osigurati vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa. Navedeno se može ostvariti pomoću elektroničke razmjene podataka (EDI) ili naprednog elektroničkog potpisa ili bilo koje metode poslovne kontrole koja omogućuje povezivanje računa s isporukama dobara i usluga.

(4) Vjerodostojnost podrijetla se osigurava na način da se može nedvojbeno utvrditi identitet izdavatelja računa, a cjelovitost sadržaja podrazumijeva da sadržaj računa nije izmijenjen do kraja razdoblja za pohranu računa.

(5) Kada se istom primatelju elektroničkim putem pošalje ili da na raspolaganje skupina računa, podaci koji su zajednički svim računima mogu se navesti samo jednom ako su za svaki račun dostupni svi podaci.

(6) Ministar financija pravilnikom propisuje provedbu ovoga članka u vezi računa na papiru i računa u elektroničkom obliku.

4.4. Ostale odredbe

Članak 81.

Iznosi na računima se iskazuju u kunama i uz to mogu biti iskazani u bilo kojoj valuti pod uvjetom da je iznos PDV-a koji treba platiti ili koji se usklađuje iskazan u eurima uz primjenu tečaja iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona.

2. Posebni postupak oporezivanja putničkih agencija

2.1. Usluge putničkih agencija i organizatora putovanja

Članak 91.

(1) Posebni postupak oporezivanja odnosi se na poslovanje putničkih agencija, ako posluju s kupcima u svoje ime, a koriste isporuke dobara i usluge drugih poreznih obveznika za obavljanje usluga putovanja. Ovaj se postupak ne primjenjuje na putničke agencije kada djeluju samo kao posrednici i na koje se za izračun porezne osnovice primjenjuju odredbe iz članka 33. stavka 3. ovoga Zakona. Putničkim agencijama se u smislu ovoga Zakona smatraju organizatori putovanja.

(2) Transakcije što ih putnička agencija obavi u vezi s putovanjem pod uvjetima iz ovoga članka smatraju se jedinstvenom uslugom koju putnička agencija obavlja kupcu.

(3) Obavljena usluga oporeziva je prema mjestu sjedišta ili stalne poslovne jedinice putničke agencije iz koje se usluge obavljaju.

(4) Ministar financija pravilnikom propisuje provedbu ovoga članka u vezi primjene posebnog postupka oporezivanja putničkih agencija.

2.2. Porezna osnovica

Članak 92.

Porezna osnovica, u vezi s jedinstvenom uslugom, je razlika u cijeni putničke agencije, odnosno razlika između ukupne naknade, bez PDV-a, koju plaća kupac i stvarnih troškova putničke agencije za isporuke dobara ili usluga koje su joj obavili drugi porezni obveznici, ako su te transakcije obavljene izravno kupcu.

2.3. Oslobođene transakcije

Članak 93.

Ako se transakcije što ih putnička agencija povjeri drugom poreznom obvezniku obavljaju izvan Europske unije, usluge putničke agencije smatraju se posredničkom uslugom oslobođenom PDV-a temeljem članka 49. ovoga Zakona. Kada se te transakcije obavljaju i unutar i izvan Europske unije, oslobođen je samo onaj dio usluge putničke agencije koji se odnosi na transakcije izvan Europske unije.

2.4. Odbitak ili povrat pretporeza

Članak 94.

PDV koji putničkoj agenciji obračunaju drugi porezni obveznici na transakcije iz članka 91. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona koje se obavljaju izravno kupcima ne može biti odbijen ili vraćen.

ZAKON O ALTERNATIVNOM RJEŠAVANJU POTROŠAČKIH SPOROVA

NN 121/16, 32/19

Sloboda uređivanja međusobnih odnosa

Članak 19.

(1) Sporazum kojim se potrošač i trgovac obvezuju da će svoj spor rješavati pred određenim tijelom za ARPS ne obvezuje potrošača ako je zaključen prije nastanka spora ili ako se temeljem takvog sporazuma potrošač odriče prava na sudsku zaštitu u parničnom postupku.

(2) U slučaju kada tijelo za ARPS ima predviđen postupak čiji je cilj rješavanje spora obvezujućim rješenjem, takvo rješenje može biti obvezujuće za stranke samo ako su one unaprijed informirane o njegovoj obvezujućoj prirodi te samo ako ga izričito prihvaćaju.

(3) Odredba stavka 2. ovoga članka ne primjenjuje se na trgovca ako je posebnim propisom predviđeno da je predloženo rješenje u postupku alternativnog rješavanja spora za trgovca obvezujuće.

POGLAVLJE III. INFORMIRANJE I SURADNJA

Informiranje potrošača od strane trgovaca

Članak 22.

(1) Trgovci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji se obvežu ili su temeljem mjerodavnih propisa obvezni rješavati potrošačke sporove putem tijela za ARPS, dužni su o toj činjenici obavijestiti potrošače.

(2) Obavijest o nadležnom tijelu ili tijelima za ARPS iz stavka 1. ovoga članka sadržava poštansku adresu i adresu mrežne stranice.

(3) Obavijesti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka moraju biti istaknute na način koji je za potrošača jasan, razumljiv i lako dostupan, na mrežnim stranicama i u poslovnim prostorijama trgovca, kao i na druge načine predviđene posebnim propisima o zaštiti potrošača.

(4) Kada se određeni spor ne može riješiti putem pisanog prigovora koji potrošač upućuje trgovcu, trgovac je u odgovoru na pisani prigovor dužan dati potrošaču obavijesti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uz pisanu izjavu o mogućnostima pokretanja postupka pred navedenim tijelima za ARPS te o tome hoće li se upustiti u postupak pred nekima od njih.

ZAKON O OBVEZNM ODNOSIMA

NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22

Odsjek 11.

UGOVOR O DJELU

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 590.

Ugovorom o djelu izvođač se obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.

Odnos prema kupoprodaji

Članak 591.

(1) Ugovor kojim se jedna strana obvezuje izraditi određenu pokretnu stvar od svog materijala smatra se u sumnji kupoprodajom.

(2) Ali ugovor ostaje ugovor o djelu ako se naručitelj obvezao dati bitan dio materijala potreban za izradu stvari.

(3) U svakom slučaju ugovor se smatra ugovorom o djelu ako su ugovaratelji imali na umu osobitu vrijednost izvođačeva rada.

Kakvoća izvođačeva materijala

Članak 592.

(1) Kad je ugovoreno da izvođač izradi stvar od svog materijala, a nije određena kakvoća, izvođač je dužan dati materijal najmanje srednje kakvoće.

(2) On odgovara naručitelju za kakvoću upotrijebljenog materijala isto kao prodavatelj.

II. NADZOR

Članak 593.

Naručitelj ima pravo nadzora nad obavljanjem posla i davati upute kad to odgovara naravi posla, a izvođač mu je to dužan omogućiti.

III. SKLAPANJE UGOVORA NADMETANJEM

Poziv na nadmetanje o cijeni radova

Članak 594.

(1) Poziv upućen određenom ili neodređenom broju osoba na nadmetanje za izvršenje određenih radova, pod određenim uvjetima i uz određena jamstva, obvezuje pozivatelja da sklopi ugovor o tim radovima s onim koji ponudi najnižu cijenu, osim ako je tu obvezu isključio u pozivu na nadmetanje.

(2) U slučaju isključenja obveze da se sklopi ugovor, poziv na nadmetanje smatra se pozivom zainteresiranim da dostave ponude ugovora pod objavljenim uvjetima.

Poziv na nadmetanje za umjetničko ili tehničko rješenje

Članak 595.

Poziv upućen određenom ili neodređenom broju osoba na nadmetanje za umjetničko ili tehničko rješenje namjeravanih radova obvezuje pozivatelja da pod uvjetima sadržanim u pozivu na nadmetanje sklopi ugovor sa sudionikom u nadmetanju čije rješenje prihvati povjerenstvo sastav kojega je unaprijed objavljen, osim ako je tu obvezu isključio u pozivu na nadmetanje.

IV. OBVEZE IZVOĐAČA

Nedostaci materijala i naloga

Članak 596.

(1) Izvođač je dužan upozoriti naručitelja na nedostatke materijala koji mu je naručitelj predao, a koje je primijetio ili je morao primijetiti, inače će odgovarati za štetu.

(2) Ako je naručitelj zahtijevao da se stvar izradi od materijala na čije mu je nedostatke izvođač ukazao, izvođač je dužan postupiti po njegovu zahtjevu, osim ako je očito da materijal nije podoban za naručeno djelo ili ako bi izrada od zahtijevanog materijala mogla nanijeti štetu ugledu izvođača, u kojem slučaju izvođač može raskinuti ugovor.

(3) Izvođač je dužan upozoriti naručitelja na nedostatke u njegovu nalogu te na druge okolnosti za koje je znao ili je morao znati, koje mogu biti značajne za naručeno djelo ili za njegovo izvršenje na vrijeme, inače će odgovarati za štetu.

Obveza izvršenja djela

Članak 597.

(1) Izvođač je dužan izvršiti djelo kako je ugovoreno i po pravilima struke.

(2) On je dužan izvršiti ga za određeno vrijeme, a ako ono nije određeno, onda za vrijeme koje je razumno potrebno za takve poslove.

(3) On ne odgovara za zakašnjenje nastalo zbog toga što mu naručitelj nije predao materijal na vrijeme, ili zbog toga što je tražio izmjene, ili što mu nije isplatio dužni predujam i uopće za zakašnjenje nastalo ponašanjem naručitelja.

Raskid ugovora zbog odstupanja od ugovorenih uvjeta

Članak 598.

(1) Ako se u tijeku izvršenja djela pokaže da se izvođač ne drži uvjeta ugovora i uopće da ne radi kako bi trebalo, te da će izvršeno djelo imati nedostatke, naručitelj može upozoriti izvođača na to i odrediti mu primjeren rok da svoj rad uskladi sa svojim obvezama.

(2) Ako do isteka toga roka izvođač ne postupi po zahtjevu naručitelja, ovaj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Raskid ugovora prije roka

Članak 599.

(1) Ako je izvršenje djela u određenom roku bitan sastojak ugovora, a izvođač je u tolikom zakašnjenju sa započinjanjem ili završavanjem posla da je očito da ga neće završiti u roku, naručitelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

(2) On to pravo ima i onda kad rok nije bitan sastojak ugovora, ako zbog takva zakašnjenja naručitelj očito ne bi imao interes za ispunjenje ugovora.

Povjeravanje izvršenja posla trećemu

Članak 600.

(1) Ako iz ugovora ili naravi posla ne proizlazi što drugo, izvođač nije dužan posao obaviti osobno.

(2) Izvođač i nadalje odgovara naručitelju za izvršenje posla i kad posao ne obavi osobno.

Odgovornost za suradnike

Članak 601.

Izvođač odgovara za osobe koje su po njegovu nalogu radile na poslu koji je preuzeo kao da ga je sam izvršio.

Neposredan zahtjev izvođačevih suradnika prema naručitelju

Članak 602.

Za naplatu svojih tražbina prema izvođaču njegovi se suradnici mogu obratiti neposredno naručitelju i zahtijevati od njega da im isplati te tražbine na teret iznosa koji u tom času duguje izvođaču.

Predaja izrađene stvari naručitelju

Članak 603.

- (1) Izvođač je dužan naručitelju predati izrađenu ili popravljenu stvar.
- (2) Izvođač se oslobađa te obveze ako stvar koju je izradio ili popravio propadne iz uzroka za koji on ne odgovara.

V. ODGOVORNOST ZA NEDOSTATKE

Pregled izvršenog djela i obavijest

Članak 604.

- (1) Naručitelj je dužan pregledati izvršeno djelo čim je to po redovitom tijeku stvari moguće i o nađenim nedostacima bez odgađanja obavijestiti izvođača.
- (2) Ako naručitelj na poziv izvođača da pregleda i primi izvršeni rad to ne učini bez opravdanog razloga, smatra se da je rad primljen.
- (3) Nakon pregleda i primanja izvršenog djela izvođač više ne odgovara za nedostatke koji su se mogli opaziti uobičajenim pregledom, osim ako je znao za njih, a nije ih pokazao naručitelju.

Skriveni nedostaci

Članak 605.

- (1) Ako se kasnije pokaže neki nedostatak koji se nije mogao otkriti uobičajenim pregledom, naručitelj se ipak može pozvati na njega, pod uvjetom da o njemu obavijesti izvođača što prije, a najkasnije u roku od mjesec dana od njegova otkrivanja.
- (2) Istekom dviju godina od primitka obavljenog posla, naručitelj se više ne može pozvati na nedostatke.

Gubitak prava

Članak 606.

(1) Naručitelj koji je izvođača na vrijeme obavijestio o nedostacima izvršenog djela gubi svoja prava nakon isteka dvije godine od učinjene obavijesti, osim ako je izvođačevom prijevarom bio spriječen da ih ostvaruje.

(2) Ali i nakon isteka toga roka naručitelj ima pravo, ako je o nedostacima pravodobno obavijestio izvođača, prigovorom protiv izvođačeva zahtjeva za isplatu naknade istaknuti svoj zahtjev na sniženje naknade i naknadu štete.

Kad izvođač gubi prava

Članak 607.

Izvođač se ne može pozvati na neku odredbu o odgovornosti za nedostatke kad se nedostatak odnosi na činjenice koje su mu bile poznate, ili mu nisu mogle ostati nepoznate, a nije ih priopćio naručitelju.

Pravo zahtijevati uklanjanje nedostataka

Članak 608.

(1) Naručitelj koji je uredno obavijestio izvođača da obavljeno djelo ima neki nedostatak može zahtijevati od njega da nedostatak otkloni, i za to mu odrediti primjeren rok.

(2) On ima pravo i na naknadu štete koju trpi zbog toga.

(3) Ako uklanjanje nedostatka zahtijeva pretjerane troškove, izvođač može odbiti da ga izvrši, ali u tom slučaju naručitelju pripada, po njegovu izboru, pravo na sniženje naknade ili raskid ugovora te pravo na naknadu štete.

Raskid ugovora zbog većeg nedostatka

Članak 609.

Kad obavljeni posao ima takav nedostatak koji djelo čini neuporabljivim ili je obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora, naručitelj može, ne tražeći prethodno otklanjanje nedostatka, raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Prava naručitelja u slučaju manjih nedostataka

Članak 610.

(1) Kad obavljeni posao ima nedostatak zbog kojega djelo nije neuporabljivo, odnosno kad posao nije obavljen u suprotnosti s izričitim uvjetima ugovora, naručitelj je dužan dopustiti izvođaču da nedostatak otkloni.

(2) Naručitelj može odrediti izvođaču primjeren rok za otklanjanje nedostataka.

(3) Ako izvođač ne otkloni nedostatak do isteka toga roka, naručitelj može, po svom izboru, otkloniti nedostatak na račun izvođača ili sniziti naknadu, ili raskinuti ugovor.

(4) Kad je riječ o neznatnom nedostatku, naručitelj se ne može koristiti pravom na raskid ugovora.

(5) U svakom slučaju on ima pravo i na naknadu štete.

Sniženje naknade

Članak 611.

Naknada se snižava u razmjeru između vrijednosti djela bez nedostatka u vrijeme sklapanja ugovora i vrijednosti koju bi imalo u to vrijeme djelo s nedostatkom.

VI. OBVEZE NARUČITELJA

Primanje djela

Članak 612.

Naručitelj je dužan primiti djelo obavljeno prema odredbama ugovora i pravilima struke.

Određivanje i isplata naknade

Članak 613.

(1) Naknada se određuje ugovorom, ako nije određena obvezatnom tarifom ili kojim drugim obvezatnim aktom.

(2) Ako naknada nije određena, utvrdit će je sud prema vrijednosti djela, prema normalno potrebnom vremenu za takav posao te prema uobičajenoj naknadi za tu vrstu posla.

(3) Naručitelj nije dužan isplatiti naknadu prije nego što je pregledao djelo i odobrio ga, osim ako je drukčije određeno.

(4) Isto vrijedi ako je ugovoreno obavljanje i predaja djela u dijelovima.

Proračun s izričitim jamstvom

Članak 614.

(1) Ako je naknada ugovorena na temelju proračuna s izričitim jamstvom izvođača za njegovu točnost, on ne može zahtijevati povećanje naknade čak i ako je u posao uložio više rada i ako je obavljanje posla zahtijevalo veće troškove nego što je bilo predviđeno.

(2) Ovim se ne isključuje primjena pravila o raskidu i izmjeni ugovora zbog promijenjenih okolnosti.

(3) Ako je naknada ugovorena na temelju proračuna bez izričitog jamstva izvođača za njegovu točnost, pa se u tijeku rada prekoračenje proračuna pokaže neizbježnim, izvođač mora o tome bez odgađanja obavijestiti naručitelja, inače gubi pravo na povećane troškove.

VII. RIZIK

Kad je izvođač dao materijal

Članak 615.

- (1) Kad je izvođač dao materijal za izradu stvari, a stvar bude oštećena ili propadne iz bilo kojega uzroka prije predaje naručitelju, rizik snosi izvođač, te nema pravo na naknadu za dani materijal, a ni na naknadu za svoj rad.
- (2) Ako je naručitelj pregledao obavljeno djelo i odobrio ga, smatra se da mu je stvar predana, a da je kod izvođača ostala na čuvanju.
- (3) Ako je naručitelj pao u zakašnjenje zbog neprimanja ponuđene stvari, rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari prelazi na njega.

Kad je naručitelj dao materijal

Članak 616.

- (1) Rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari snosi naručitelj ako je on dao materijal za njezinu izradu.
- (2) U tom slučaju izvođač ima pravo na naknadu samo ako je stvar propala ili bila oštećena nakon dolaska naručitelja u zakašnjenje, ili ako se naručitelj nije odazvao njegovu urednu pozivu da stvar pregleda.

Rizik u slučaju predaje po dijelovima

Članak 617.

Ako je ugovoreno da će naručitelj obavljati pregled i primanje pojedinih dijelova kako budu izrađeni, izvođač ima pravo na naknadu za izradu dijelova što ih je naručitelj pregledao i odobrio, čak i ako bi oni nakon toga propali kod njega bez njegove krivnje.

VIII. PRAVO ZADRŽANJA

Članak 618.

Radi osiguranja naplate naknade za rad i naknade za utrošeni materijal te ostalih tražbina po osnovi ugovora o djelu, izvođač ima pravo zadržanja na stvarima što ih je napravio ili popravio te na ostalim predmetima koje mu je predao naručitelj u vezi s njegovim radom.

IX. PRESTANAK UGOVORA

Raskid ugovora voljom naručitelja

Članak 619.

Sve dok naručeno djelo nije dovršeno naručitelj može raskinuti ugovor kad god hoće, ali je u tom slučaju dužan isplatiti izvođaču ugovorenu naknadu, umanjenu za iznos troškova koje ovaj nije imao, a koje bi inače imao da ugovor nije raskinut, a i za iznos zarade što ju je ostvario na drugoj strani ili što ju je namjerno propustio ostvariti.

Odsjek 14.

UGOVOR O PRIJEVOZU

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 661.

- (1) Ugovorom o prijevozu obvezuje se prijevoznik prevesti na određeno mjesto neku osobu ili stvar, a putnik, odnosno pošiljatelj se obvezuje da mu za to plati određenu naknadu.
- (2) Prijevoznikom, prema ovom Zakonu, smatra se kako osoba koja se bavi prijevozom kao svojim redovitim poslovanjem, tako i svaka druga osoba koja se ugovorom obveže izvršiti prijevoz uz naknadu.

Obveze prijevoznika u linijskom prijevozu

Članak 662.

- (1) Prijevoznik koji obavlja prijevoz na određenoj liniji (linijski prijevoz) dužan je redovito i uredno održavati objavljenu liniju.
- (2) On je dužan primiti na prijevoz svaku osobu i svaku stvar koji udovoljavaju uvjetima određenim u objavljenim općim uvjetima.
- (3) Ako redovita prijevozna sredstva prijevoznika nisu dovoljna za izvršenje svih zahtijevanih prijevoza, prvenstvo imaju osobe ili stvari za koje je to posebnim propisima predviđeno, a daljnje se prvenstvo određuje prema redu zahtjeva, s tim da se između istodobnih zahtjeva prvenstvo određuje prema većoj duljini prijevoza.

Odustanak od ugovora

Članak 663.

- (1) Pošiljatelj, odnosno putnik može odustati od ugovora prije nego što počne njegovo ispunjenje, ali je dužan naknaditi štetu koju bi prijevoznik pretrpio zbog toga.
- (2) Kad prijevoznik s počinjanjem prijevoza kasni toliko da druga strana više nema interesa za ugovoreni prijevoz, ili kad prijevoznik neće ili ne može izvršiti ugovoreni prijevoz, druga strana može odustati od ugovora i zahtijevati povrat plaćene naknade.

Visina naknade za prijevoz

Članak 664.

- (1) Ako je visina naknade za prijevoz određena tarifom ili kojim drugim objavljenim obvezatnim aktom, ne može se ugovoriti veća naknada.
- (2) Ako iznos naknade za prijevoz nije određen tarifom ili kojim drugim objavljenim obvezatnim aktom, a ni ugovorom, prijevoznik ima pravo na uobičajenu naknadu za tu vrstu prijevoza.
- (3) U ostalom na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o naknadi kod ugovora o djelu.

Ograničenje primjene odredaba ovoga odsjeka

Članak 665.

Odredbe ovoga odsjeka primjenjuju se na sve vrste prijevoza ako zakonom za pojedine vrste nije drukčije određeno.

III. UGOVOR O PRIJEVOZU OSOBA

Opća odredba

Članak 694.

Prijevoznik je dužan prijevoz osoba izvršiti sigurno onim prijevoznim sredstvom koje je određeno ugovorom o prijevozu i uz uvjete udobnosti i higijene koji se prema vrsti prijevoznog sredstva i udaljenosti puta smatraju nužnim.

Pravo putnika na određeno mjesto

Članak 695.

Prijevoznik je dužan dati putniku ono mjesto i u onom prijevoznom sredstvu kako je ugovoreno.

Odgovornost prijevoznika za zakašnjenje

Članak 696.

- (1) Prijevoznik je dužan prevesti putnike do određenog mjesta na vrijeme.
- (2) On odgovara za štetu koju putnik pretrpi zbog zakašnjenja, osim ako je do zakašnjenja došlo iz uzroka koje nije mogao otkloniti ni pažnjom dobrog stručnjaka.
- (3) Visina naknade štete ne može biti viša od one utvrđene zakonom ili međunarodnim ugovorom.

Odgovornost prijevoznika za sigurnost putnika

Članak 697.

- (1) Prijevoznik odgovara za sigurnost putnika od početka do završetka prijevoza, uključujući vrijeme ulaznja i izlaska iz vozila, kako u slučaju naplatnog, tako i u slučaju besplatnog prijevoza, te je dužan naknaditi imovinsku i neimovinsku štetu koja nastane oštećenjem zdravlja, ozljedom ili smrću putnika, osim ako je prouzročena radnjom putnika ili stranim uzrokom koji se nije mogao predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti.
- (2) Ako štetu nije prouzročio namjerno ili krajnjom nepažnjom, prijevoznik je dužan naknaditi štetu do iznosa pred viđenog zakonom ili međunarodnim ugovorom.
- (3) Ništetne su odredbe ugovora te općih uvjeta prijevoza, tarifa ili kojega drugog općeg akta kojima se ta odgovornost smanjuje.

Odgovornost za prtljagu predanu na prijevoz i za ostale stvari

Članak 698.

- (1) Prtljagu koju mu je putnik predao prijevoznik je dužan prevesti u isto vrijeme kad i putnika i predati mu je nakon završetka prijevoza.
- (2) Za gubitak i oštećenje prtljage koju mu je putnik predao prijevoznik odgovara prema odredbama za prijevoz stvari.
- (3) Za oštećenje stvari koje putnik drži uza se prijevoznik odgovara samo ako mu se dokaže krivnja.

Odsjek 16.

UGOVOR O OSTAVI

I. O OSTAVI UOPĆE

1. Opće odredbe

Pojam

Članak 725.

- (1) Ugovorom o ostavi obvezuje se ostavoprimac da primi stvar od ostavodavca, da je čuva i da je vrati kad je ovaj bude zatražio.
- (2) Objekt ostave mogu biti samo pokretne stvari.

Ostava tuđe stvari

Članak 726.

- (1) Ugovor o ostavi može valjano sklopiti u svoje ime i osoba koja nije vlasnik stvari, i ostavoprimac je dužan vratiti joj stvar, osim ako bi doznao da je stvar ukradena.

(2) Ako treća osoba tužbom zahtijeva stvar od ostavoprimca kao vlasnik, ostavoprimac je dužan priopćiti sudu od koje osobe je stvar primio, a istodobno obavijestiti ostavodavca o podignutoj tužbi.

2. Obveze ostavoprimca

Čuvanje stvari

Članak 727.

(1) Ostavoprimac je dužan čuvati stvar kao svoju vlastitu, a ako je ostava uz naknadu, kao dobar gospodarstvenik, odnosno dobar domaćin.

(2) Ako su ugovoreni mjesto i način čuvanja stvari, ostavoprimac ih može promijeniti samo ako to zahtijevaju promijenjene okolnosti, inače odgovara i za slučajnu propast ili slučajno oštećenje stvari.

(3) O svim promjenama koje bi primijetio na stvari i o opasnostima da bude oštećena, ostavoprimac je dužan obavijestiti ostavodavca.

Predaja stvari drugom na čuvanje

Članak 728.

Ostavoprimac ne može bez pristanka ostavodavca ili bez nužde predati povjerenu mu stvar drugome na čuvanje, inače odgovara i za njezinu slučajnu propast i oštećenje.

Uporaba stvari

Članak 729.

(1) Ostavoprimac nema pravo uporabe stvari povjerene mu na čuvanje.

(2) U slučaju nedopuštene uporabe stvari ostavoprimac duguje ostavodavcu odgovarajuću naknadu i odgovara za slučajnu propast ili oštećenje stvari koje bi se dogodilo tom prilikom.

(3) Kad je u ostavu dana neka nepotrošna stvar i ostavoprimcu dopušteno da je rabi, na odnose ugovaratelja primjenjuju se pravila o posudbi, a samo o pitanjima vremena i mjesta vraćanja stvari sudi se po pravilima o ostavi, ako ugovaratelji nisu što drugo o tome odredili.

Isključenje odgovornosti

Članak 730.

Kad ostavoprimac bez pristanka ostavodavca i bez nužde suprotno ugovoru rabi stvar, mijenja mjesto ili način njezina čuvanja, ili kad stvar preda na čuvanje drugoj osobi, ne odgovara za slučajnu propast ili oštećenje stvari do kojih bi došlo i da je postupao u skladu s ugovorom.

Vraćanje stvari

Članak 731.

(1) Ostavoprimac je dužan vratiti stvar čim je ostavodavac zatraži, i to sa svim plodovima i drugim koristima od stvari.

(2) Ako je određen rok za vraćanje stvari, ostavodavac može tražiti da mu se stvar vrati i prije isteka roka, osim kad rok nije ugovoren isključivo u interesu ostavodavca.

(3) Vraćanje se obavlja u mjestu predaje stvari ostavoprimcu, ako ugovorom nije određeno neko drugo mjesto, u kojem slučaju ostavoprimac ima pravo na naknadu troškova prijenosa stvari.

3. Prava ostavoprimca

Naknada troškova i štete

Članak 732.

Ostavoprimac ima pravo zahtijevati od ostavodavca naknadu troškova opravdano učinjenih radi očuvanja stvari te naknadu štete koju je imao zbog ostave.

Naknada

Članak 733.

Ostavoprimac nema pravo na naknadu za svoj trud, osim ako je naknada ugovorena, ako se ostavoprimac bavi primanjem stvari na čuvanje ili ako se naknada mogla očekivati s obzirom na okolnosti posla.

Vraćanje stvari u slučaju besplatne ostave

Članak 734.

(1) Ostavoprimac koji se obvezao besplatno čuvati stvar određeno vrijeme može je vratiti ostavodavcu prije isteka ugovorenog roka ako bi stvari prijetila opasnost propasti ili oštećenja, ili ako bi mu njezino daljnje čuvanje moglo prouzročiti štetu.

(2) Ako rok nije ugovoren, ostavoprimac može u svako doba odustati od ugovora, ali je dužan ostavodavcu odrediti primjeren rok za preuzimanje stvari.

4. Posebni slučajevi ostave

Neprava ostava

Članak 735.

Kad su u ostavu dane zamjenljive stvari s pravom ostavoprimca da ih potroši i obvezom da vrati istu količinu stvari iste vrste, na njegove se odnose s ostavodavcem primjenjuju pravila ugovora o zajmu, samo će glede vremena i mjesta vraćanja važiti pravila ugovora o ostavi, ako ugovaratelji nisu što drugo o tome odredili.

Ostava u nuždi

Članak 736.

Komu je stvar povjerena u slučaju kakve nevolje, na primjer u slučaju požara, potresa, poplave, dužan ju je čuvati s povećanom pažnjom.

II. UGOSTITELJSKA OSTAVA

Ugostitelj kao ostavoprimac

Članak 737.

(1) Ugostitelji se smatraju ostavoprimcima glede stvari koje su gosti donijeli i odgovaraju za njihov nestanak, uništenje ili oštećenje najviše do 1330,00 eura.

(2) Odgovornost je isključena ako su stvari nestale, uništene ili oštećene okolnostima koje se nisu mogle izbjeći ili otkloniti, uzrokom u stvari, ponašanjem samog gosta, ili ponašanjem osoba koje je on doveo ili koje su mu došle u posjet.

(3) Ugostitelj duguje potpunu naknadu ako mu je gost predao stvar na čuvanje te ako je šteta nastala njegovom krivnjom ili krivnjom osobe za koju on odgovara.

Stvari koje je gost donio

Članak 738.

(1) Stvarima koje je gost donio u ugostiteljski objekt smatraju se:

1) stvari koje se nalaze u ugostiteljskom objektu za sve vrijeme dok gost ima smještaj u njemu,

2) stvari koje se nalaze izvan ugostiteljskog objekta na mjestu koje je ugostitelj odredio ili uzeo pod svoj nadzor, odnosno nadzor osoba za koje on odgovara za sve vrijeme smještaja,

3) stvari nad kojima ugostitelj ili osoba za koju odgovara preuzima nadzor u ugostiteljskom objektu ili izvan njega u razumnom vremenu prije ili poslije vremena smještaja.

(2) Odredbe o odgovornosti za donesene stvari gosta neće se primjenjivati na vozila, stvari u njima i žive životinje, osim ako je drukčije ugovoreno.

Obveze ugostitelja da primi stvari na čuvanje

Članak 739.

(1) Ugostitelj je dužan primiti na čuvanje novac, dragocjenosti, vrijednosne papire i druge vrijedne stvari koje gost donese i hoće mu ih predati na čuvanje, osim ako ne raspolaže prikladnim prostorijama za njihov smještaj, ako su u odnosu na vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta od prekomjerne vrijednosti, ako su opasne, glomazne ili ako njihovo čuvanje prelazi njegove mogućnosti iz kakva drugoga opravdanog razloga.

(2) Ako ugostitelj neopravdano odbije primiti stvar na čuvanje, duguje potpunu naknadu štete koju gost zbog toga pretrpi.

Dužnost gosta da prijavi štetu

Članak 740.

Gost je dužan prijaviti nestanak, uništenje ili oštećenje stvari čim dozna za njih, inače ima pravo na naknadu samo ako dokaže da je šteta nastala krivnjom ugostitelja ili osobe za koju on odgovara.

Objave i uglavci o isključenju odgovornosti

Članak 741.

Nemaju nikakav pravni učinak ugovorni uglavci i objave istaknute u prostorijama ugostitelja kojima se isključuje, ograničuje ili uvjetuje njegova odgovornost za stvari koje su gosti donijeli.

Pravo zadržanja

Članak 742.

Ugostitelji koji primaju goste na noćenje imaju pravo zadržati stvari koje su gosti donijeli, do potpune naplate tražbine za smještaj i ostale usluge.

Proširenje primjene odredaba o ugostiteljskoj ostavi

Članak 743.

Odredbe o ugostiteljskoj ostavi na odgovarajući se način primjenjuju i na bolnice, kazališta, kina, kola za spavanje, garaže, organizirana kupališta, kampove, prodajne prostore i sl.

Odsjek 18.

UGOVOR O NALOGU

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 763.

(1) Ugovorom o nalogu obvezuje se i ovlašćuje nalogoprimac poduzimati za račun nalogodavca određene poslove.

(2) Nalogoprimac ima pravo na naknadu za svoj trud, osim ako je drukčije ugovoreno ili proizlazi iz naravi međusobnog odnosa.

Osobe dužne odgovoriti na ponudu naloga

Članak 764.

Tko se bavi obavljanjem tuđih poslova kao zanimanjem ili se javno nudi za obavljanje tih poslova, dužan je, ako ne želi prihvatiti ponuđeni nalog koji se odnosi na te poslove, o tome bez odgađanja obavijestiti drugu stranu, inače odgovara za štetu koju bi ova pretrpjela zbog toga.

II. OBVEZE NALOGOPRIMCA

Izvršenje naloga kako glasi

Članak 765.

- (1) Nalogoprimac je dužan izvršiti nalog prema primljenim uputama, s pažnjom dobrog gospodarstvenika, odnosno dobrog domaćina, ostajući u njegovim granicama i u svemu skrbiti o interesima nalogodavca i njima se rukovoditi.
- (2) Kad nalogoprimac smatra da bi izvršenje naloga po dobivenim uputama bilo od štete za nalogodavca, dužan je skrenuti na to njegovu pozornost i tražiti nove upute.
- (3) Ako nalogodavac nije dao određene upute o poslu koji treba obaviti, nalogoprimac je dužan, rukovodeći se interesima nalogodavca, postupiti kao dobar gospodarstvenik, odnosno dobar domaćin, a ako je nalog bez naknade, kako bi u istim okolnostima postupio u vlastitoj stvari.

Odstupanje od naloga i uputa

Članak 766.

- (1) Od dobivenog naloga i uputa nalogoprimac može odstupiti samo sa suglasnošću nalogodavca, a kad mu zbog kratkoće vremena ili iz kakva drugog uzroka nije moguće tražiti suglasnost nalogodavca, može odstupiti od naloga i uputa samo ako je po procjeni svih okolnosti mogao osnovano smatrati da to zahtijevaju interesi nalogodavca.
- (2) Ako nalogoprimac prekorači granice naloga ili odstupi od dobivenih uputa izvan slučaja predviđenog u stavku 1. ovoga članka, neće se smatrati nalogoprimcem, već poslovođom bez naloga, osim ako nalogodavac naknadno odobri ono što je uradio.

Zamjena

Članak 767.

- (1) Nalogoprimac je dužan izvršiti nalog osobno.
- (2) On može povjeriti izvršenje naloga drugome samo ako mu je nalogodavac to dopustio ili ako je na to primoran okolnostima.
- (3) U tim slučajevima on odgovara samo za izbor zamjenika i za upute koje mu je dao.
- (4) U ostalim slučajevima on odgovara za rad zamjenika te za slučajnu propast ili oštećenje stvari koji bi se dogodili kod zamjenika.
- (5) Nalogodavac može u svakom slučaju zahtijevati neposredno od zamjenika ispunjenje obveze iz naloga.

Polaganje računa

Članak 768.

O obavljenom poslu nalogoprimac je dužan položiti račun i predati bez odugovlačenja nalogodavcu sve što je primio na temelju obavljanja povjerenih mu poslova, bez obzira je li ono što je primio za nalogodavca bilo dugovano ovome ili ne.

Podnošenje izvješća

Članak 769.

Nalogoprimac je dužan na zahtjev nalogodavca podnijeti izvješće o stanju poslova i položiti račun i prije određenog vremena.

Odgovornost za korištenje nalogodavčeva novca

Članak 770.

Ako se nalogoprimac služio za svoje potrebe novcem koji je primio za nalogodavca, dužan je, za sve vrijeme, platiti kamate po najvišoj dopuštenoj ugovornoj stopi, a na ostali dugovani novac koji nije predao na vrijeme, zatezne kamate, računajući od dana kad ga je bio dužan predati.

Solidarna odgovornost nalogoprimaca

Članak 771.

Ako je obavljanje nekog posla povjereno nekolicini istim nalogom da ga zajednički obavljaju, oni odgovaraju solidarno za obveze iz toga naloga, ako što drugo nije ugovoreno.

III. OBVEZE NALOGODAVCA

Predujmljivanje novca

Članak 772.

Nalogodavac je dužan na zahtjev nalogoprimca predujmiti mu stanoviti iznos novca za predviđene izdatke.

Naknada troškova i preuzimanje obveza

Članak 773.

(1) Nalogodavac je dužan naknaditi nalogoprimcu, čak i ako njegov trud bez njegove krivnje nije imao uspjeha, sve potrebne troškove što ih je učinio za izvršenje naloga, s kamatama od dana kad su učinjeni.

(2) On je dužan preuzeti obveze što ih je nalogoprimac uzeo na sebe obavljajući u svoje ime povjerene mu poslove, ili ga na drugi način osloboditi njih.

Naknada štete

Članak 774.

Nalogodavac je dužan naknaditi nalogoprimcu štetu koju je ovaj pretrpio bez svoje krivnje u obavljanju naloga.

Visina naknade

Članak 775.

Ako nije drukčije ugovoreno, nalogodavac duguje naknadu u uobičajenoj visini, a ako o tome nema običaja, onda pravičnu naknadu.

Isplata naknade

Članak 776.

(1) Ako nije drukčije ugovoreno, nalogodavac je dužan isplatiti nalogoprimcu naknadu nakon obavljenog posla.

(2) Ako je nalogoprimac bez svoje krivnje samo djelomično obavio nalog, ima pravo na razmjerni dio naknade.

Založno pravo

Članak 777.

Radi osiguranja naknade i troškova nalogoprimac ima založno pravo na pokretnim stvarima nalogodavca što ih je dobio po osnovi naloga, a i na novčanim iznosima koje je naplatio za račun nalogodavca.

Solidarna odgovornost nalogodavaca

Članak 778.

Ako je više njih povjerilo nalogoprimcu izvršenje naloga, oni mu odgovaraju solidarno.

IV. PRESTANAK NALOGA

Odustanak od ugovora

Članak 779.

(1) Nalogodavac može odustati od ugovora.

(2) U slučaju odustanka od ugovora u kojem nalogoprimcu pripada naknada za njegov trud, nalogodavac je dužan isplatiti nalogoprimcu odgovarajući dio naknade i naknaditi mu štetu koju je pretrpio odustankom od ugovora, ako za odustanak nije bilo osnovanih razloga.

Otkaz

Članak 780.

- (1) Nalogoprimac može otkazati nalog kad hoće, samo ne u nevrjeme.
- (2) On je dužan naknaditi nalogodavcu štetu koju je ovaj pretrpio zbog otkaza naloga u nevrjeme, osim kad su za otkaz postojali osnovani razlozi.
- (3) Nalogoprimac je dužan nastaviti nakon otkaza poslove koji ne trpe odgađanje, dok nalogodavac ne bude mogao preuzeti brigu o njima.

Smrt, prestanak pravne osobe

Članak 781.

- (1) Nalog prestaje smrću nalogoprimca.
- (2) Nasljednici nalogoprimca dužni su o njegovoj smrti što prije obavijestiti nalogodavca i poduzeti što je potrebno za zaštitu njegovih interesa, dok ne bude u stanju sam preuzeti brigu o njima.
- (3) Nalog prestaje smrću nalogodavca samo ako je tako ugovoreno ili ako se nalogoprimac primio naloga s obzirom na svoje osobne odnose s nalogodavcem.
- (4) U tom slučaju je nalogoprimac dužan nastaviti povjerene mu poslove, ako bi inače nastupila šteta za nasljednike, dok ovi ne budu mogli sami preuzeti brigu o njima.
- (5) Ako je nalogodavac ili nalogoprimac pravna osoba, nalog prestaje kad ta osoba prestane postojati.

Stečaj, lišenje poslovne sposobnosti

Članak 782.

Nalog prestaje kad nad nalogodavcem ili nalogoprimcem bude otvoren stečaj ili bude potpuno ili djelomično lišen poslovne sposobnosti.

Trenutak prestanka naloga

Članak 783.

- (1) Kad je nalogodavac odustao od ugovora, kad je umro ili pao pod stečaj ili potpuno ili djelomično lišen poslovne sposobnosti, nalog prestaje u trenutku kad je nalogoprimac saznao za događaj zbog kojega nalog prestaje.
- (2) Kad je nalogoprimcu izdana pisana punomoć, dužan ju je vratiti nakon prestanka naloga.

Iznimke

Članak 784.

Kad je nalog dan da bi nalogoprimac mogao postići ispunjenje neke svoje tražbine od nalogodavca, nalogodavac ne može odustati od ugovora i nalog ne prestaje ni smrću, ni stečajem nalogodavca ili nalogoprimca, ni kad jedan od njih bude potpuno ili djelomično lišen poslovne sposobnosti.

Odsjek 19.

UGOVOR O KOMISIJI

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 785.

- (1) Ugovorom o komisiji obvezuje se komisionar obaviti uz proviziju jedan ili više poslova u svoje ime i za račun komitenta.
- (2) Komisionar ima pravo na proviziju i kad nije ugovorena.

Primjena pravila ugovora o nalogu

Članak 786.

Na ugovor o komisiji na odgovarajući se način primjenjuju pravila o nalogu, ako pravilima o komisiji nije drukčije određeno.

Sklapanje posla pod uvjetima različitim od naloga

Članak 787.

- (1) Ako je komisionar sklopio neki posao pod nepovoljnijim uvjetima od onih određenih nalogom kad to nije smio, dužan je naknaditi komitentu razliku, a i prouzročenu štetu.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka komitent može uskratiti prihvrat sklopljenog posla, ako o tome odmah obavijesti komisionara.
- (3) Ali komitent gubi to pravo ako komisionar pokaže spremnost da mu odmah isplati razliku i naknadi prouzročenu štetu.
- (4) Ako je posao sklopljen pod povoljnijim uvjetima od onih određenih nalogom, sva tako postignuta korist pripada komitentu.

Prodaja robe prezaduženoj osobi

Članak 788.

Komisionar odgovara komitentu za štetu ako je prodao robu osobi za čiju je prezaduženost znao ili je mogao znati.

Kad komisionar kupuje robu komitenta ili mu prodaje svoju robu

Članak 789.

(1) Komisionar kome je povjereno da proda ili kupi neku robu kotiranu na burzi ili na tržištu može, ako mu je komitent to dopustio, zadržati robu za sebe kao kupac, odnosno isporučiti je kao prodavatelj, po cijeni u vrijeme izvršenja povjerenog posla.

(2) U tom slučaju između komisionara i komitenta nastaju odnosi iz ugovora o kupoprodaji.

(3) Ako se burzovna, odnosno tržišna cijena i cijena koju je odredio komitent ne podudaraju, komisionar – prodavatelj ima pravo na nižu od te dvije cijene, a komisionar – kupac dužan je platiti višu.

II. OBVEZE KOMISIONARA

Čuvanje i osiguranje

Članak 790.

(1) Komisionar je dužan čuvati povjerenu mu robu s pažnjom dobrog gospodarstvenika.

(2) On odgovara i za slučajnu propast ili oštećenje robe ako je nije osigurao, a prema nalogu je bio dužan to učiniti.

Obavijest o stanju primljene robe

Članak 791.

(1) Prilikom preuzimanja robe od prijevoznika, koju mu je poslao komitent, komisionar je dužan utvrditi njezino stanje i bez odgađanja izvijestiti komitenta o danu prispjeća robe te o vidljivim oštećenjima ili manjku, inače odgovara za štetu koja bi zbog toga propusta nastala za komitenta.

(2) On je dužan poduzeti sve potrebne mjere radi očuvanja prava komitenta prema odgovornoj osobi.

Obavijest o promjenama na robi

Članak 792.

Komisionar je dužan obavijestiti komitenta o svim promjenama na robi zbog kojih bi ona mogla izgubiti od svoje vrijednosti, a ako nema vremena za čekanje njegovih uputa, ili odugovlači s davanjem uputa, u slučaju opasnosti znatnijeg oštećenja robe komisionar je dužan prodati je na najpovoljniji način.

Priopćavanje komitentu imena suugovaratelja

Članak 793.

- (1) Komisionar je dužan priopćiti komitentu s kojom je osobom obavio posao što mu ga je komitent povjerio.
- (2) Ovo pravilo ne vrijedi u slučaju prodaje pokretnih stvari koja se obavlja preko komisionih prodavaonica, osim ako nije drukčije ugovoreno.

Polaganje računa

Članak 794.

- (1) Komisionar je dužan položiti račun o obavljenom poslu bez nepotrebnog odgađanja.
- (2) On je dužan predati komitentu sve što je primio po osnovi posla izvršenog za njegov račun.
- (3) Komisionar je dužan prenijeti na komitenta tražbine i ostala prava koja je stekao prema trećemu s kojim je obavio posao u svoje ime i za njegov račun.

Jamstvo za suugovaratelja

Članak 795.

- (1) Komisionar odgovara za ispunjenje obveze svog suugovaratelja samo ako je posebno jamčio da će on svoje obveze ispuniti (delkredere komisija), u kojem slučaju on odgovara solidarno s njim.
- (2) Komisionar koji je jamčio za ispunjenje obveza svog suugovaratelja ima pravo i na povećanu proviziju (delkredere provizija).

III. OBVEZE KOMITENTA

Provizija

Članak 796.

- (1) Komitent je dužan isplatiti komisionaru proviziju kad bude ispunjen posao što ga je komisionar poduzeo ili ako ispunjenje posla bude spriječeno nekim uzrokom za koji odgovara komitent.
- (2) U slučaju postupnog ispunjavanja posla komisionar može zahtijevati razmjeran dio provizije poslije svakoga djelomičnog ispunjenja.
- (3) Ako ne dođe do ispunjenja sklopljenog posla iz uzroka za koji ne odgovaraju ni komisionar ni komitent, komisionar ima pravo na odgovarajuću naknadu za svoj trud.
- (4) Komisionar koji je nevjerno postupio prema komitentu nema pravo na proviziju.

Visina provizije

Članak 797.

Ako iznos provizije nije određen ugovorom ili tarifom, komisionaru pripada provizija prema obavljenom poslu i postignutom rezultatu.

Naknada troškova

Članak 798.

(1) Komitent je dužan naknaditi komisionaru troškove koji su bili potrebni za izvršenje naloga, s kamatama od dana kad su učinjeni.

(2) Komitent je dužan dati komisionaru posebnu naknadu za uporabu njegovih skladišta i transportnih sredstava, ako ona nije obuhvaćena provizijom.

Predujam komisionaru

Članak 799.

Ako ugovorom o komisiji nije što drugo određeno, komitent nije dužan komisionaru dati predujam potreban za obavljanje posla.

IV. ZALOŽNO PRAVO

Članak 800.

(1) Komisionar ima založno pravo na stvarima koje su objekt ugovora o komisiji dok se te stvari nalaze kod njega ili kod nekog koji ih drži za njega ili dok on ima u rukama ispravu s pomoću koje može raspolagati njima.

(2) Iz vrijednosti tih stvari komisionar može naplatiti prije ostalih komitentovih vjerovnika svoje tražbine po osnovi svih komisijskih poslova s komitentom te po osnovi zajmova i predujmova danih komitentu, bez obzira jesu li nastale u vezi s tim stvarima ili nekim drugim.

(3) Pravo prvenstvene naplate ima komisionar iz tražbina koje je izvršavajući nalog stekao za račun komitenta.

V. ODNOSI S TREĆIM OSOBAMA

Komitentova prava na tražbine iz posla s trećim

Članak 801.

(1) Komitent može zahtijevati ispunjenje tražbine iz posla što ga je komisionar sklopio s trećim i za njegov račun tek pošto mu ih komisionar ustupi.

(2) Ali glede odnosa komitenta s komisionarom i njegovim vjerovnicima, te se tražbine od svog nastanka smatraju komitentovim tražbinama.

Ograničenje prava komisionarovih vjerovnika

Članak 802.

Vjerovnici komisionara ne mogu radi naplate svojih tražbina, ni u slučaju njegova stečaja, poduzeti mjere ovrhe na pravima i stvarima što ih je komisionar izvršavajući nalog stekao u svoje ime ali za račun komitenta, osim ako je riječ o tražbinama nastalim u vezi sa stjecanjem tih prava i stvari.

Stečaj komisionara

Članak 803.

(1) U slučaju stečaja komisionara komitent može zahtijevati izlučenje iz stečajne mase stvari što ih je predao komisionaru radi prodaje za njegov račun, a i stvari što ih je komisionar nabavio za njegov račun.

(2) U istom slučaju komitent može zahtijevati od trećega kome je komisionar prodao stvari da mu isplati njihovu cijenu, odnosno njezin još neisplaćeni dio.

Odsjek 20.

UGOVOR O TRGOVINSKOM ZASTUPANJU

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 804.

(1) Ugovorom o trgovinskom zastupanju obvezuje se zastupnik da će za vrijeme trajanja ugovora pregovarati s trećim osobama o sklapanju ugovora u ime i za račun nalogodavca te da će, ako je tako ugovoreno, i sklapati ugovore s trećim osobama u ime i za račun nalogodavca, a nalogodavac se obvezuje da će zastupniku za svaki ugovor kojega je on sklopio ili koji je sklopljen njegovim djelovanjem platiti određenu proviziju.

(2) Zastupnikom iz stavka 1. ovoga članka neće se smatrati osoba koja je po ovom ili posebnom zakonu ovlaštena na zastupanje druge osobe.

(3) Nalogodavac može imati na istom području za istu vrstu poslova više zastupnika.

Zastupanje drugog nalogodavca

Članak 805.

Zastupnik ne može bez pristanka nalogodavca preuzeti obvezu da na istom području i za istu vrstu poslova radi za drugog nalogodavca.

Oblik

Članak 806.

Ugovor o trgovinskom zastupanju mora biti sklopljen u pisanom obliku.

Punomoć

Članak 807.

Zastupnik može zahtijevati od nalogodavca da mu izda punomoć.

Primanje ispunjenja

Članak 808.

Zastupnik ne može zahtijevati ni primati ispunjenje tražbine svog nalogodavca ako za to nije posebno ovlašten.

Izjave u ime nalogodavca

Članak 809.

Zastupnik je ovlašten radi očuvanja prava svog nalogodavca davati potrebne izjave njegovu suugovaratelju.

Mjere osiguranja

Članak 810.

Radi zaštite interesa nalogodavca zastupnik može poduzimati potrebne mjere osiguranja.

II. OBVEZE ZASTUPNIKA

Skrb o interesima nalogodavca

Članak 811.

- (1) Zastupnik je dužan skrbiti o interesima nalogodavca te u svim poslovima koje poduzima postupati u skladu s načelom savjesnosti i poštenja i pažnjom dobrog gospodarstvenika.
- (2) Zastupnik je poglavito dužan poduzimati sve što je potrebno kako bi posredovao i sklapao poslove za koje je ovlašten, držeći se pritom razumnih uputa nalogodavca.
- (3) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ništete su.

Dužnost obavješćivanja

Članak 812.

- (1) Zastupnik je dužan davati nalogodavcu sve potrebne obavijesti o stanju na tržištu, poglavito one koje su značajne za svaki pojedini posao.

(2) Zastupnik je dužan nalogodavca redovito obavješćivati o ispunjenju svojih ugovornih obveza, o trećim osobama koje su spremne pregovarati s nalogodavcem ili s njime sklopiti ugovor te o ugovorima koje je sklopio u ime i za račun nalogodavca.

(3) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ništetne su.

Postupanje po uputama

Članak 813.

U vođenju pregovora i pri sklapanju ugovora zastupnik je dužan postupati po uputama nalogodavca.

Čuvanje tajni

Članak 814.

(1) Zastupnik je dužan čuvati poslovnu, profesionalnu i službenu tajnu svog nalogodavca koju je doznao u vezi s povjerenim poslom.

(2) On odgovara ako ih iskoristi ili drugome otkrije i poslije prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju.

Vraćanje stvari danih na uporabu

Članak 815.

Nakon prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju zastupnik je dužan vratiti nalogodavcu sve stvari koje mu je ovaj predao na uporabu za trajanja ugovora, osim ako je što drugo ugovoreno.

Poseban slučaj odgovornosti

Članak 816.

(1) Zastupnik odgovara nalogodavcu za ispunjenje obveze iz ugovora u čijem je sklapanju posredovao ili koje je po ovlaštenju on sklopio u ime nalogodavca, samo ako je za to posebno pisano jamčio.

(2) U tom slučaju on ima pravo i na posebnu proviziju (delkredere provizija).

III. OBVEZE NALOGODAVCA

Opće pravilo

Članak 817.

(1) Nalogodavac je dužan u svom odnosu sa zastupnikom postupati u skladu s načelom savjesnosti i poštenja i s pažnjom dobrog gospodarstvenika.

(2) Kad je to za obavljanje njegovih poslova potrebno, nalogodavac je dužan o svom trošku staviti zastupniku na raspolaganje uzorke, nacрте, cjenike, promidžbene materijale, opće uvjete poslovanja i ostalu dokumentaciju.

(3) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ništetne su.

Dužnost obavješćavanja

Članak 818.

(1) Nalogodavac je dužan dati zastupniku sve obavijesti potrebne za ispunjenje njegovih obveza iz ugovora.

(2) Nalogodavac je dužan u razumnom roku obavijestiti zastupnika o prihvatu ili odbijanju ponude te neispunjenju ugovora u čijem je sklapanju zastupnik sudjelovao.

(3) Nalogodavac je dužan bez odgađanja obavijestiti zastupnika o potrebi da se opseg njegovih poslova svede na manju mjeru nego što je zastupnik mogao osnovano očekivati, kako bi ovaj pravodobno smanjio svoju poduzetnost u odgovarajućoj mjeri, inače mu odgovara za pretrpljenu štetu.

(4) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne odredbama prethodnih stavaka ovoga članka ništetne su.

Provizija

Članak 819.

(1) Nalogodavac je dužan isplatiti zastupniku proviziju za ugovore koji su za vrijeme trajanja ugovora o trgovinskom zastupanju sklopljeni njegovim posredovanjem te za ugovore što ih je zastupnik sklopio u ime i za račun nalogodavca, ako je bio na to ovlašten.

(2) Zastupnik ima pravo na proviziju i za ugovore što ih je nalogodavac sklopio neposredno s klijentima koje je zastupnik našao.

(3) Zastupnik kojemu je na temelju ugovora o trgovinskom zastupanju povjereno isključivo pravo posredovanja na određenom području ili s određenom skupinom klijenata ima pravo na proviziju i za one ugovore koje je nalogodavac sklopio na tom području ili s tim klijentima bez posredovanja zastupnika.

(4) Svaka naknada čiji iznos ovisi o broju ili vrijednosti ostvarenih poslova smatrat će se provizijom.

(5) Zastupnik ima pravo na proviziju za ugovor koji je nalogodavac sklopio nakon prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju, ako je sklopljeni ugovor pretežito posljedica zastupnikova djelovanja prije prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju te ako je ugovor sklopljen u razumnom roku od prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju ili ako je ponuda treće osobe za sklapanje ugovora stigla zastupniku ili nalogodavcu prije prestanka ugovora o trgovinskom zastupanju.

(6) Zastupnik nema pravo na proviziju utvrđenu stavcima 1. - 3. ovoga članka ako pravo na proviziju, u skladu sa stavkom 5. ovoga članka, pripada prijašnjem zastupniku, osim ako bi na temelju okolnosti slučaja bilo pravično da se provizija podijeli između oba zastupnika.

Iznos provizije

Članak 820.

(1) Ako iznos provizije nije određen ugovorom ili tarifom, zastupnik ima pravo na proviziju u iznosu koji je uobičajen za tu vrstu posla u mjestu u kojem je zastupnik obavljao poslove za nalogodavca.

(2) Ako je zastupnik posredovao za nalogodavca u različitim mjestima, ima pravo na proviziju u iznosu koji je uobičajen u mjestu gdje se nalazi njegovo prebivalište, odnosno sjedište.

(3) Ako nije moguće utvrditi iznos provizije koji je uobičajen, zastupnik ima pravo na proviziju u iznosu koji bi prema svim okolnostima slučaja, a poglavito broju i vrijednosti poslova koje je zastupnik obavio za nalogodavca te zahtjevnosti i opsegu zastupnikova posredovanja, bio pravičan.

Posebna provizija

Članak 821.

Zastupnik koji je po ovlaštenju nalogodavca naplatio neku njegovu tražbinu ima pravo na posebnu proviziju od naplaćenog iznosa.

Stjecanje prava na proviziju

Članak 822.

(1) Zastupnik stječe pravo na proviziju u trenutku kad je nalogodavac ispunio, odnosno trebao ispuniti svoju činidbu iz ugovora između njega i treće osobe ili, ako je treća osoba na temelju ugovora s nalogodavcem dužna prva ispuniti svoju činidbu, u trenutku kad je treća osoba ispunila, odnosno trebala ispuniti svoju činidbu, pa i kad to nije učinila iz razloga za koji je odgovoran nalogodavac.

(2) Ako je između nalogodavca i treće osobe sklopljen ugovor s uzastopnim činidbama koje se trebaju ispunjavati kroz određeno vrijeme, zastupnik stječe pravo na razmjerni dio provizije u skladu s pravilima iz prethodnog stavka ovoga članka.

(3) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne stavku 1. i 2. ovoga članka ništetne su, ako se njima pogoršava položaj zastupnika utvrđen tim stavcima.

Obračunavanje provizije

Članak 823.

(1) Nalogodavac je dužan svaka tri mjeseca podnijeti zastupniku obračun provizije na koju zastupnik ima pravo, izračunatu za svaki mjesec posebno.

- (2) Obračun provizije mora sadržavati sve bitne elemente na temelju kojih je izrađen.
- (3) Nalogodavac je dužan obračunati i platiti zastupniku tromjesečnu proviziju najkasnije do kraja mjeseca koji slijedi nakon zadnjeg mjeseca obračunskog tromjesečja.
- (4) Strane mogu ugovoriti obračunsko razdoblje kraće od tri mjeseca.
- (5) Nalogodavac je dužan, na zahtjev zastupnika, o svom trošku predati mu izvadak iz svojih poslovnih knjiga koji se odnosi na poslove koji zastupniku daju pravo na proviziju te ga obavijestiti o svim okolnostima koje utječu na proviziju.
- (6) Ako nalogodavac odbije zastupnikov zahtjev iz prethodnog stavka ili ako zastupnik posumnja u točnost izvotka iz nalogodavčevih poslovnih knjiga ili posumnja u obavijesti koje mu je nalogodavac dao, ovlašten je zahtijevati da ovlašteni revizor pregleda nalogodavčeve poslovne knjige glede podataka o kojima ovisi provizija te da mu te podatke dostavi.
- (7) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne prethodnim stavcima ovoga članka ništetne su, ako se njima pogoršava položaj zastupnika utvrđen tim stavcima.

Gubitak prava na proviziju

Članak 824.

- (1) Zastupnik gubi pravo na proviziju ako ugovor između nalogodavca i treće osobe ostane neispunjen iz uzroka koji nisu na strani nalogodavca.
- (2) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka zastupnik primio proviziju, dužan ju je vratiti.
- (3) Odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju suprotne prethodnim stavcima ovoga članka ništetne su ako se njima pogoršava položaj zastupnika utvrđen tim stavcima.

Troškovi

Članak 825.

- (1) Zastupnik nema pravo na naknadu troškova koji proizlaze iz redovitog obavljanja poslova, osim ako je drukčije ugovoreno.
- (2) Ali on ima pravo na naknadu posebnih troškova koje je učinio u korist nalogodavca ili po njegovu nalogu.

IV. PRAVO ZADRŽANJA

Članak 826.

Radi osiguranja svojih dospjelih tražbina nastalih u vezi s ugovorom, zastupnik ima pravo zadržanja na iznosima što ih je naplatio za nalogodavca po njegovu ovlaštenju te na svim nalogodavčevim stvarima koje je u vezi s ugovorom primio od nalogodavca ili od nekog drugog, dok se nalaze kod njega ili kod nekog tko ih drži za njega, ili dok ima u rukama ispravu pomoću koje može raspolagati njima.

V. PRESTANAK UGOVORA

Trajanje ugovora

Članak 827.

- (1) Ako se ne ugovori drukčije, ugovor o trgovinskom zastupanju sklapa se na neodređeno vrijeme.
- (2) Ugovor sklopljen na određeno vrijeme prestaje protekom vremena na koje je sklopljen.
- (3) Ako strane nastave ispunjavati ugovor sklopljen na određeno vrijeme i nakon proteka vremena na koje je ugovor sklopljen, smatrat će se da su sklopile novi ugovor istog sadržaja na neodređeno vrijeme.

Otkaz ugovora

Članak 828.

- (1) Ako je ugovor o trgovinskom zastupanju sklopljen na neodređeno vrijeme, svaka ga strana može otkazati pisanom obaviješću upućenoj drugoj strani, poštujući otkazne rokove određene ovim člankom.
- (2) Dužina otkaznog roka ovisna je o trajanju ugovora i iznosi po mjesec dana za svaku započetu godinu trajanja ugovora.
- (3) Ako je ugovor trajao duže od pet godina, otkazni rok iznosi šest mjeseci.
- (4) Strane ne mogu ugovoriti kraći otkazni rok, a ako ugovore duži, taj rok mora biti jednak za obje strane.
- (5) Ako nije drukčije ugovoreno, otkazni rok započinje teći prvi dan mjeseca koji slijedi mjesec u kojem je drugoj strani upućena pisana obavijest o otkazu te završava zadnjim danom zadnjeg mjeseca roka.
- (6) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na ugovor sklopljen na određeno vrijeme koji se zbog ispunjavanja i nakon proteka roka na koji je sklopljen smatra ugovorom na neodređeno vrijeme, s time da se vrijeme trajanja ugovora na određeno vrijeme uzima u obzir pri izračunavanju dužine otkaznog roka.

Raskid ugovora

Članak 829.

- (1) Iz važnih razloga koje mora navesti, a poglavito zbog neispunjenja ugovorne obveze druge strane ili zbog promijenjenih okolnosti, svaka strana može raskinuti ugovor na neodređeno vrijeme bez otkaznog roka, odnosno raskinuti ugovor na određeno vrijeme prije isteka vremena na koje je sklopljen.
- (2) Ovo pravo strane ne mogu ugovorom isključiti ili ograničiti.

(3) Ako je izjava o raskidu ugovora na neodređeno vrijeme dana bez važnih razloga, smatra se otkazom s redovitim otkaznim rokom.

(4) Ugovorna strana ima pravo na naknadu štete ako druga strana nije imala važan razlog za raskid ugovora.

(5) Neosnovani raskid daje pravo drugoj strani da raskine ugovor na neodređeno vrijeme bez otkaznog roka, odnosno da raskine ugovor na određeno vrijeme prije proteka vremena na koje je sklopljen.

VI. POSEBNA NAKNADA

Članak 830.

(1) Po prestanku ugovora zastupnik stječe pravo na posebnu naknadu ako je nalogodavcu našao nove stranke ili mu je značajno povećao opseg poslovanja s postojećim strankama, a nalogodavac je i po prestanku ugovora imao znatne koristi od tih stranaka, te ako plaćanje te naknade opravdavaju okolnosti slučaja, poglavito gubitak provizije u poslovanju s tim strankama.

(2) Pravo na posebnu naknadu nastaje i u slučaju da je ugovor prestao zbog smrti zastupnika.

(3) Prilikom određivanja posebne naknade treba voditi računa i o proviziji koju je zastupnik dobio za ugovore sklopljene po prestanku ugovornog odnosa s nalogodavcem kao i možebitnu zabranu ili ograničenje obavljanja djelatnosti po prestanku odnosa s nalogodavcem.

(4) Iznos posebne naknade ne može premašiti iznos prosječne godišnje provizije u zadnjih pet godina, a ako je ugovorni odnos trajao kraće od pet godina iznos prosječne godišnje provizije u razdoblju trajanja ugovora.

(5) Glede izvadaka iz poslovnih knjiga nalogodavca i obavijesti o okolnostima koje utječu na visinu posebne naknade, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o pravima zastupnika prilikom obračunavanja provizije.

(6) Plaćanje posebne naknade ne isključuje pravo zastupnika da traži naknadu štete koja prelazi visinu posebne naknade.

Razlozi koji isključuju pravo na posebnu naknadu

Članak 831.

Nalogodavac nije dužan platiti posebnu naknadu:

- ako je zastupnik otkazao ili raskinuo ugovor, s time da i tada zastupnik može zahtijevati posebnu naknadu ako je uzrok za raskid ili otkaz ugovora bio na strani nalogodavca ili je raskinuo, odnosno otkazao ugovor zbog svoje starosti ili bolesti koja ga sprječava da nastavi ugovorni odnos,
- ako je nalogodavac raskinuo ugovor zbog zastupnikova skrivljenog ponašanja,
- ako je na temelju sporazuma s nalogodavcem zastupnik prenio ugovor na nekoga drugog.

Gubitak prava na posebnu naknadu

Članak 832.

Zastupnik gubi pravo na posebnu naknadu te na naknadu štete, ako u roku od godine dana od dana prestanka ugovora ne obavijesti nalogodavca da će ih zahtijevati.

Zabrana ograničenja ili isključenja zastupnikovih prava

Članak 833.

Ugovorne strane ne mogu prije prestanka ugovora ograničiti ili isključiti prava koja zastupnik ima po ovom odjeljku zakona.

VII. UGOVORNA ODREDBA O ZABRANI ILI OGRANIČENJU OBAVLJANJA DJELATNOSTI

Članak 834.

(1) Ugovorne strane mogu ugovoriti da zastupnik nakon prestanka ugovora neće smjeti obavljati, u potpunosti ili djelomično, djelatnost trgovinskog zastupanja.

(2) Takva će ugovorna odredba biti valjana ako je u pisanom obliku te ako se odnosi na isto područje, iste osobe ili istu robu na koje se odnosi i ugovor o trgovinskom zastupanju.

(3) Kad ugovor prestane zbog razloga koji su na strani nalogodavca, takva ugovorna odredba obvezuje zastupnika samo ako mu nalogodavac po prestanku ugovora plati posebnu naknadu i ako mu u razdoblju trajanja zabrane ili ograničenja obavljanja djelatnosti plaća dodatnu mjesečnu naknadu u iznosu koji je jednak prosječnom mjesečnom iznosu provizije na koju je imao pravo u zadnjih pet godina, a ako je ugovor trajao kraće od pet godina, u iznosu koji je jednak prosječnom mjesečnom iznosu provizije na koju je imao pravo za vrijeme trajanja ugovora.

(4) Ugovorna odredba o zabrani ili ograničenju obavljanja djelatnosti obvezuje zastupnika najduže dvije godine po prestanku ugovora.

(5) Ako zastupnik raskine ugovor zbog nalogodavčeva skrivljenog ponašanja, ovlašten je u roku od mjesec dana od dana raskida ugovora pisanom izjavom priopćiti nalogodavcu da neće poštovati odredbu o zabrani ili ograničenju obavljanja djelatnosti.

(6) Odredba ugovora o zabrani ili ograničenju obavljanja djelatnosti suprotna odredbama ovoga članka ništeta je ako se njome pogoršava položaj zastupnika utvrđen tim odredbama.

Odsjek 21.

UGOVOR O POSREDOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 835.

Ugovorom o posredovanju obvezuje se posrednik dovesti u vezu s nalogodavcem osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu proviziju, ako ugovor bude sklopljen.

Primjena odredbi ugovora o djelu

Članak 836.

Kad je ugovoreno da će posrednik imati pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata, o takvom ugovoru sudit će se prema odredbama što vrijede za ugovor o djelu.

Primanje ispunjenja

Članak 837.

(1) Nalog za posredovanje ne ovlašćuje posrednika da za nalogodavca primi ispunjenje obveze iz ugovora sklopljenog njegovim posredovanjem.

(2) Za to je potrebna posebna pisana punomoć.

Opoziv naloga za posredovanje

Članak 838.

Nalogodavac može opozvati nalog za posredovanje kad god hoće, ako se toga nije odrekao i ako to nije protivno savjesnosti.

Nepostojanje obveze da se sklopi ugovor

Članak 839.

Nalogodavac nije dužan pristupiti pregovorima za sklapanje ugovora s osobom koju je posrednik našao, ni sklopiti s njom ugovor pod uvjetima koje je priopćio posredniku, ali će odgovarati za štetu ako je postupio protivno savjesnosti.

II. OBVEZE POSREDNIKA

Obveza tražiti priliku

Članak 840.

- (1) Posrednik je dužan tražiti s pažnjom dobrog gospodarstvenika priliku za sklapanje određenog ugovora i upoznati s njome nalogodavca.
- (2) Posrednik je dužan posredovati u pregovorima i nastojati da dođe do sklapanja ugovora, ako se na to posebno obvezao.
- (3) On ne odgovara ako i pored potrebne brižljivosti ne uspije u svom nastojanju.

Obveza obavješćivanja

Članak 841.

Posrednik je dužan obavijestiti nalogodavca o svim okolnostima značajnim za namjeravani posao koje su mu poznate ili su mu morale biti poznate.

Odgovornost posrednika

Članak 842.

- (1) Posrednik odgovara za štetu koju bi pretrpjela jedna ili druga strana između kojih je posredovao, a koja bi se dogodila zbog toga što je posredovao za poslovno nesposobnu osobu za čiju je nesposobnost znao ili mogao znati, ili za osobu za koju je znao ili morao znati da neće moći ispuniti obveze iz toga ugovora, i uopće za svaku štetu nastalu njegovom krivnjom.
- (2) Posrednik odgovara za štetu koju prouzroči nalogodavcu zbog toga što je bez dopuštenja nalogodavca obavijestio nekog trećega o sadržaju naloga, o pregovorima ili o uvjetima sklopljenog ugovora.

Posrednički dnevnik i list

Članak 843.

Posrednik je dužan u posebnu knjigu (posrednički dnevnik) ubilježiti bitne podatke o ugovoru koji je sklopljen njegovim posredovanjem i izdati izvadak iz te knjige potpisan od njegove strane (posrednički list).

III. OBVEZE NALOGODAVCA

Provizija

Članak 844.

- (1) Posrednik ima pravo na proviziju i kad nije ugovorena.
- (2) Ako visina provizije nije određena ni tarifom ili kojim drugim općim aktom, ni ugovorom, a ni običajem, odredit će je sud prema posrednikovu trudu i učinjenoj usluzi.

Kad posrednik stječe pravo na proviziju

Članak 845.

- (1) Posrednik stječe pravo na proviziju u trenutku sklapanja ugovora za koji je posredovao, ako što drugo nije ugovoreno.
- (2) Ali ako je ugovor sklopljen pod odgovornim uvjetom, posrednik stječe pravo na proviziju tek kad se uvjet ostvari.
- (3) Kad je ugovor sklopljen pod raskidnim uvjetom, ostvarenje uvjeta nema utjecaja na posrednikovo pravo na proviziju.
- (4) U slučaju nevaljanosti ugovora posrednik ima pravo na proviziju ako mu uzrok nevaljanosti nije bio poznat.

Naknada troškova

Članak 846.

- (1) Posrednik nema pravo na naknadu troškova učinjenih u izvršenju naloga, osim kad je to ugovoreno.
- (2) Ali ako mu je ugovorom priznato pravo na naknadu troškova, on ima pravo na tu naknadu i u slučaju kad ugovor nije sklopljen.

Posredovanje za obje strane

Članak 847.

- (1) Ako drukčije nije ugovoreno, posrednik koji je dobio nalog za posredovanje od obje strane može zahtijevati od svake strane samo polovicu provizije i naknadu polovice troškova ako je naknada troškova ugovorena.
- (2) Posrednik je dužan da se s pažnjom dobrog gospodarstvenika skrbi o interesima obje strane između kojih posreduje.

Gubitak prava na proviziju

Članak 848.

Posrednik koji protivno ugovoru ili protivno interesima svog nalogodavca radi za drugu stranu, gubi pravo na proviziju i na naknadu troškova.

Odsjek 25.

POSREDNIČKI UGOVOR O PUTOVANJU

Pojam

Članak 904.

Posredničkim ugovorom o putovanju posrednik se obvezuje sklopiti, u ime i za račun putnika, bilo ugovor o putovanju u paket aranžmanu, bilo ugovor o izvršenju jedne ili više posebnih

usluga koje omogućuju da se ostvari neko putovanje ili boravak, a putnik se obvezuje za to platiti naknadu.

Obveza izdavanja potvrde

Članak 905.

(1) Kad posredničkim ugovorom o putovanju preuzima obvezu sklapanja ugovora o putovanju u paket aranžmanu, posrednik je dužan prilikom sklapanja izdati potvrdu o putovanju koja, pored podataka propisanih posebnim zakonom za potvrdu o ugovoru o putovanju u paket aranžmanu i oznake i adrese organizatora putovanja, mora sadržavati ime, odnosno tvrtku i adresu posrednika te podatak da on istupa u tom svojstvu.

(2) Ako u potvrdi o putovanju ne naznači svojstvo posrednika, posrednik u organiziranju putovanja smatra se organizatorom putovanja.

(3) Ako se posrednički ugovor o putovanju odnosi na sklapanje ugovora o pojedinačnoj usluzi, posrednik je dužan izdati potvrdu koja sadrži opis usluge s naznakom njezine cijene.

Postupanje po uputama putnika

Članak 906.

(1) Posrednik je dužan postupati po uputama koje mu je putnik pravodobno dao, ako su one u skladu s ugovorom, uobičajenim poslovanjem posrednika i interesima drugih putnika.

(2) Ako putnik ne daje potrebne upute, posrednik je dužan raditi onako kako je u danim prilikama najpovoljnije za putnika.

Izbor trećih osoba

Članak 907.

Posrednik je dužan savjesno izabrati treću osobu koja treba obaviti usluge predviđene ugovorom i odgovara putniku za njihov izbor.

Odgovarajuća primjena odredaba ugovora o putovanju u paket aranžmanu

Članak 908.

Određbe posebnog zakona koje se odnose na ugovor o putovanju u paket aranžmanu na odgovarajući se način primjenjuju na posrednički ugovor o putovanju, ako odredbama ovoga odsjeka nije drukčije određeno.

Odsjek 26.

UGOVOR O RASPOLAGANJU UGOSTITELJSKIM SMJEŠTAJEM (UGOVOR O ALOTMANU)

I. OPĆE ODREDBE

Pojam

Članak 909.

(1) Ugovorom o raspolaganju ugostiteljskim smještajem ugostitelj se obvezuje u određenom razdoblju staviti na raspolaganje turističkoj agenciji određeni broj ležaja, odnosno smještajnih jedinica u određenom objektu, pružiti ugostiteljske usluge osobama koje uputi agencija i platiti joj određenu proviziju, a ova se obvezuje popunjavati ih, odnosno obavijestiti u ugovorenim rokovima da to ne može učiniti te platiti cijenu usluga, ako se koristila ugovorenim smještajem.

(2) Ako ugovorom nije drukčije određeno, smatra se da su ugostiteljski smještaji stavljeni na raspolaganje za jednu godinu.

Oblik ugovora

Članak 910.

Ugovor o raspolaganju ugostiteljskim smještajem mora biti sklopljen u pisanom obliku.

II. OBVEZE TURISTIČKE AGENCIJE

Obveze obavješćivanja

Članak 911.

(1) Turistička agencija dužna je obavješćivati ugostitelja o tijeku popune ugovorenih smještaja.

(2) Ako ne može popuniti ugovoreni smještaj, turistička agencija dužna je u ugovorenim ili uobičajenim rokovima obavijestiti ugostitelja o tome i dostaviti mu listu gostiju te u obavijesti odrediti rok do kojega ugostitelj može slobodno njime raspolagati.

(3) Ugostiteljski smještaj koji u listi gostiju nije označen kao popunjen smatra se slobodnim od dana primitka te liste od strane ugostitelja za razdoblje na koje se lista odnosi.

(4) Nakon proteka toga razdoblja turistička agencija ponovno stječe pravo popunjavanja ugovorenog smještaja.

Obveza pridržavanja ugovorenih cijena

Članak 912.

Turistička agencija ne smije osobama koje šalje u ugostiteljski objekt zaračunavati više cijene za ugostiteljske usluge od onih koje su predviđene ugovorom o raspolaganju ugostiteljskim smještajem ili ugostiteljskim cjenikom.

Obveza plaćanja ugostiteljskih usluga

Članak 913.

- (1) Ako ugovorom nije drukčije određeno, cijenu ugostiteljskih usluga plaća ugostitelju turistička agencija poslije njihova izvršenja.
- (2) Ugostitelj ima pravo zahtijevati plaćanje odgovarajućeg predujma.

Obveza izdavanja posebne isprave

Članak 914.

- (1) Turistička agencija dužna je osobama koje šalje na temelju ugovora o raspolaganju ugostiteljskim smještajem izdati posebnu pisanu ispravu.
- (2) Posebna isprava glasi na ime ili na određenu grupu, neprenosiva je i sadrži nalog ugostitelju da pruži usluge koje su u njoj navedene.
- (3) Na temelju posebne isprave obračunavaju se uzajamne tražbine između turističke agencije i ugostitelja.

III. OBVEZE UGOSTITELJA

Obveza stavljanja na raspolaganje ugovorenog smještaja

Članak 915.

- (1) Ugostitelj preuzima konačnu i neopozivu obvezu da u određenom razdoblju stavi na raspolaganje ugovoreni broj ležaja, odnosno drugih smještajnih jedinica i pruži osobama koje upućuje turistička agencija usluge navedene u posebnoj pisanoj ispravi.
- (2) Ugostitelj ne može ugovoriti s drugom turističkom agencijom raspolaganje smještajem koji je objekt već sklopljenog ugovora o raspolaganju ugostiteljskim smještajem.

Obveza jednakog postupanja

Članak 916.

Ugostitelj je dužan osobama koje uputi turistička agencija pružiti usluge pod istim uvjetima kao i osobama s kojima je neposredno sklopio ugovor o ugostiteljskim uslugama.

Obveza ugostitelja da ne mijenja cijene usluga

Članak 917.

- (1) Ugostitelj ne može mijenjati ugovorene cijene ako o tome ne obavijesti turističku agenciju najmanje šest mjeseci unaprijed, osim u slučaju promjene u tečaju razmjene valuta koje utječu na ugovorenu cijenu.
- (2) Nove cijene mogu se primjenjivati nakon isteka jednoga mjeseca od njihove dostave turističkoj agenciji.
- (3) Nove cijene neće se primjenjivati na usluge za koje je već dostavljena lista gostiju.
- (4) U svakom slučaju izmjene cijene nemaju učinak na rezervacije koje je ugostitelj potvrdio.

Obveza plaćanja provizije

Članak 918.

- (1) Ugostitelj je dužan turističkoj agenciji isplatiti proviziju na promet ostvaren na temelju ugovora o raspolaganju ugostiteljskim smještajem.
- (2) Provizija se određuje u postotku od cijene izvršenih ugostiteljskih usluga.
- (3) Ako postotak provizije nije određen ugovorom, turističkoj agenciji pripada provizija određena njezinim općim uvjetima poslovanja ili, ako ovih nema, poslovnim običajima.

IV. PRAVO TURISTIČKE AGENCIJE NA ODUSTANAK OD UGOVORA

Pretpostavke

Članak 919.

- (1) Turistička agencija može privremeno odustati od korištenja ugovorenog smještaja a da time ne raskine ugovor o raspolaganju ugostiteljskim smještajem, niti da odgovara ugostitelju za štetu, ako u ugovorenom roku pošalje ugostitelju obavijest o odustanku od korištenja.
- (2) Ako rok obavijesti o odustanku nije određen ugovorom, utvrđuje se na temelju poslovnih običaja u ugostiteljstvu.
- (3) U slučaju da obavijest o odustanku ne bude poslana u predviđenom roku, ugostitelj ima pravo na naknadu štete.
- (4) Turistička agencija može odustati od ugovora u cijelosti bez obveze da naknadi štetu, ako obavijest o odustanku pošalje u ugovorenom roku.

Obveza turističke agencije da popuni ugovoreni smještaj

Članak 920.

- (1) Ugovorom o raspolaganju ugostiteljskim smještajem može se predvidjeti posebna obveza turističke agencije da popuni ugovoreni ugostiteljski smještaj (puno za prazno).
- (2) Ako u tom slučaju ne popuni ugovoreni smještaj, turistička agencija dužna je platiti ugostitelju naknadu po neiskorištenom ležaju, odnosno drugoj smještajnoj jedinici i danu.
- (3) Turistička agencija nema tada pravo pravodobnom obaviješću otkazati ugovor, ni djelomično ni u cijelosti.

POSEBNE UZANCE U UGOSTITELJSTVU

3.2. AGENCIJSKI UGOVOR O HOTELSKIM USLUGAMA

Zajedničke odredbe

53.

Turistička agencija može kao naručitelj usluge (u nastavku teksta »naručitelj«) sklopiti ugovor o hotelskim uslugama u korist individualnog gosta ili skupine gostiju.

Sklapanje ugovora

54.

- (1) Naručitelj šalje ugostitelju zahtjev za rezervaciju.
- (2) Svaki nepisani zahtjev za rezervaciju mora se bez odgađanja potvrditi pismeno uz korištenje dopuštenih ili od ugostitelja određenih sredstava komunikacije.
- (3) Zatraži li naručitelj u zahtjevu za rezervaciju da mu ugostitelj ponudi cijenu, ugovor o hotelskim uslugama smatra se sklopljenim kad ugostitelj primi od naručitelja prihvata ponude.
- (4) Ponuda sadrži bitne sastavke iz Uzanci br. 3. Naručitelj će bez odgađanja obavijestiti ugostitelja o prihvatu ili odbijanju ponude.

55.

- (1) Ugostitelj može tražiti od naručitelja plaćanje jamstvenog pologa ili rezervacijske naknade kao uvjet za sklapanje ugovora.
- (2) Ugostitelj će na zahtjev naručitelja pismeno potvrditi primitak jamstvenog pologa ili rezervacijske naknade bez odgađanja.

Turistička uputnica

56.

- (1) Kao dokument (ispravu) za pružanje usluge naručitelj može upotrijebiti turističku uputnicu (*voucher*).
- (2) Turistička uputnica u pravilu sadrži:
  1. naziv naručitelja
  2. naziv ugostitelja
  3. naznaku gosta
  4. vrstu, opseg i vrijeme usluge
  5. broj, datum i mjesto izdavanja
  6. način plaćanja usluge
  7. potpis naručitelja.
- (3) Ako je riječ o uslugama koje se ne ubrajaju u redovite hotelske usluge, uporaba *vouchera* kao rezervacijskog dokumenta uvjetovana je prethodnim pisanim ugovorom između ugostitelja i naručitelja o uslugama koje se moraju pružiti i najvišem iznosu cijene usluga koje će naručitelj platiti.
- (4) Nije li u rezervacijskoj ispravi izričito drukčije određeno, naručitelj rezervacijskom ispravom jamči ugostitelju plaćanje usluga naznačenih u toj ispravi.

Cijene usluga

57.

- (1) Cijene koje ugostitelj utvrđuje naručitelju na dan sklapanja ugovora ne smiju biti veće od cijene koju plaćaju izravni gosti.
- (2) Ako su ugovorene posebne cijene, ugostitelj ne može zahtijevati veću naknadu od tih cijena.

58.

- (1) Cijene se određuju u domaćoj valuti.
- (2) Cijene se dodatno mogu odrediti i u stranoj valuti koja mora biti jasno istaknuta.

Plaćanje usluga

59.

- (1) Naručitelj je dužan platiti samo one usluge koje su navedene u dokumentu (ispravi) za rezervaciju.
- (2) Račun za usluge navedene u rezervacijskoj ispravi dužan je ugostitelju platiti naručitelj, ako nije ugovoreno da ga plaća izravno gost.

60.

- (1) Ako nije ugovoreno da gost izravno plaća, naručitelj je dužan gostu izdati turističku uputnicu (*voucher*) i s jednom je kopijom, po gostu, vodiču, poštom, e-mailom ili na neki drugi dopušteni ili od ugostitelja propisani način dostaviti ugostitelju prije nego što on započne pružati uslugu.
- (2) Nakon obračuna ugostitelj šalje naručitelju, radi naplate, račun s originalom turističke uputnice, koju je ovjerio gost ili predstavnik naručitelja (vodič i sl.), a zadržava ovjerenu kopiju uputnice.

Provizija

61.

- (1) Naručitelj ima pravo na proviziju za svoje usluge.
- (2) Visinu provizije stranke utvrđuju ugovorom.
- (3) Ako je ugovoreno, naručitelj ima pravo na proviziju i za svako produljenje boravka gosta ili skupine gostiju prihvaćeno od naručitelja ili po rezervaciji gosta napravljenoj za vrijeme boravka u ugostiteljskom objektu za koje naručitelj jamči plaćanje.

62.

- (1) Turistička pristojba u pravilu ne ulazi u osnovicu za obračun provizije.
- (2) Ako je bilo ugovoreno da gost izravno plaća, ugostitelj plaća proviziju naručitelju u ugovorenim rokovima.

Otkaz

63.

- (1) Ugovorene usluge otkazuju se u pisanom obliku, s naznakom datuma otkaza.

(2) Svaki nepisani otkaz naručitelj potvrđuje pismeno.

(3) Kako bi otkaz iz stavka 2. ove Uzance vrijedio od dana usmene obavijesti, pismenu potvrdu otkaza ugostitelj mora zaprimiti najkasnije idućeg dana bilo kojim dopuštenim ili od ugostitelja propisanim načinom komunikacije.

(4) Ako ugostitelj u međuvremenu u bilo kojem pismenom obliku potvrdi primitak usmenog ili telefonskog otkaza, naručitelj je oslobođen obveze da svoj usmeni ili telefonski otkaz pismeno potvrdi.

Individualni gosti

64.

Individualni su gosti iz ove glave Uzanci pojedinci koji posredovanjem naručitelja naručuju hotelske usluge, a za koje ne vrijede uvjeti (povlastice) za skupinu.

65.

(1) Otkazni rokovi usluga smještaja, smještaja s doručkom, polupansiona, pansiona i *all inclusive* za individualne goste koji te usluge osiguravaju preko naručitelja jednaki su rokovima iz ugovora o hotelskim uslugama s izravnim gostima.

(2) Međutim, za smještaj do dva dana naručitelj je dužan dostaviti otkaz ugostitelju najkasnije do 17 sati uoči dana dolaska gosta.

66.

(1) Ako se ugovor (rezervacija) otkaže nakon utvrđenog roka ili ako gost ne dođe (no-show), a njegova rezervacija nije otkazana ili je otkazana sa zakašnjenjem, naručitelj plaća ugostitelju naknadu štete u iznosu:

1. u slučaju boravka do tri dana ili boravka dužeg od tri dana izvan sezone - u iznosu ugovorene cijene usluga za jednodnevni boravak

2. u slučaju boravka dužeg od tri dana u glavnoj sezoni - u iznosu ugovorene cijene usluga za trodnevni boravak.

67.

(2) Ako gost ode prije isteka ugovorenog trajanja usluge, naručitelj je dužan platiti ugostitelju naknadu štete prema Uzanci 66.

(3) Ne iskoristi li gost ostale naručene usluge koje nije otkazao na vrijeme, naručitelj je dužan ugostitelju naknaditi štetu u visini ugovorene cijene tih usluga.

Skupina gostiju

68.

(1) Skupinu gostiju čini najmanje 15 osoba koje putuju zajedno (dolaze i odlaze), a koju naručitelj i ugostitelj smatraju posebnom cjelinom i za koju ugostitelj odobrava posebne uvjete i cijene usluge, kako je utvrđeno u ugovoru.

(2) Ako se nakon sklapanja ugovora, a prije početka korištenja usluge (konzumacije) skupina smanji na manje od 15 osoba, ugostitelj će obavijestiti naručitelja smatra li i dalje tako smanjeni broj gostiju skupinom.

(3) Ne obavijesti li o tome ugostitelj naručitelja, i za tako smanjenu skupinu vrijede ugovoreni uvjeti.

69.

- (1) Usluge za skupinu rezerviraju se jednim dokumentom i rezervacija se jednim dokumentom prihvaća i potvrđuje potpisom ovlaštenih i/ili odgovornih osoba ugostitelja i naručitelja.
- (2) U tom su dokumentu za sve članove skupine navedene istovjetne usluge i njihova jedinstvena cijena, što će biti obračunato jednim računom.

70.

- (1) Naručitelj je dužan dostaviti ugostitelju popis gostiju (*rooming-list*) 14 dana prije dolaska skupine.
- (2) Ako je rezervacija potvrđena unutar ovog roka, naručitelj je dužan dostaviti ugostitelju popis gostiju bez odgađanja.
- (3) Ako naručitelj zakasni s dostavom popisa gostiju, ugostitelj ne odgovara za štetu koja može nastati pri udovoljavanju obvezama usluge smještaja.

71.

- (1) Ugostitelj je dužan rasporediti goste prema popisu gostiju koji je pravodobno primio, a prema naknadno primljenoj izmjeni popisa dužan je postupiti u granicama raspoloživih kapaciteta.
- (2) Ako skupinu gostiju smjesti u drugi objekt iste ili više kategorije (Uzanca 21.), ugostitelj je dužan sve članove skupine smjestiti u isti objekt.
- (3) O smještaju u drugi objekt dužan je unaprijed obavijestiti naručitelja.

72.

Ugostitelj ima pravo odobriti besplatan boravak jednom predstavniku naručitelja koji pripada skupini od najmanje 15 osoba te dnevni odmor i jedan obrok za vozača autobusa.

73.

- (1) Ako ugovorom nije drukčije određeno, rokovi otkaza smještaja i pansiona jesu:
  1. za otkaz cijele skupine - 30 dana prije dolaska
  2. za otkaz do 50 posto ugovorene skupine - 21 dan prije dolaska
  3. za otkaz do 25 posto ugovorene skupine - 14 dana prije dolaska.
- (2) Ako je ugovorena skupina gostiju koja bi trebala zauzeti više od 30 posto ukupnog kapaciteta objekta, ugostitelj može pismeno obavijestiti naručitelja u razdoblju od 60 do 30 dana prije dolaska skupine da namjerava raspolagati sobama za koje mu naručitelj nije jamčio plaćanje.
- (3) Ako mu naručitelj jamči plaćanje ugovorenih soba, takav je otkaz isključen.

74.

- (1) Ako naručitelj otkáže ugovor (rezervaciju) nakon isteka rokova za otkaz (Uzanca 73.), ugostitelj ima pravo na naknadu štete. Ako se šteta ne može utvrditi, ugostitelj ima pravo na naknadu u iznosu od $\frac{2}{3}$ cijene ugovorenih usluga za jednu noć po otkazanom gostu, a ako je

ugostitelj obavijest o otkazu primio tri dana (72 sata) ili manje prije ugovorenog dolaska skupine - u iznosu $\frac{3}{4}$ cijene ugovorenih usluga.

(2) Odredbe prethodnog stavka primjenjuju se i u slučaju zakašnjenja u dolasku i nedolaska gostiju (no-show).

(3) Ako nije drukčije ugovoreno, odšteta za slučajeve zakašnjelog otkaza ugovora (rezervacija) i *no-show* odšteta iz stavka 1. ove Uzance ne može biti veća od ugovorene cijene boravka za tri noći po otkazanom gostu.

(4) Dade li ugostitelj rezervirane kapacitete na uporabu drugim gostima po istim ili višim cijenama, nema pravo na naknadu štete (stavak 1. i 2.) od naručitelja.

(5) Ugostitelj zadržava pravo na naknadu štete ako da na upotrebu rezervirane kapacitete u dijelu koji prelazi iznos maksimalne naknade štete po ovoj Uzanci.

75.

Ako gost neopravdano ode prije vremena, ugostitelj naplaćuje od naručitelja naknadu štete u visini punog iznosa cijene neiskorištene usluge.

Prigovori na usluge

76.

(1) Ugostitelj je dužan odmah razmotriti prigovor na usluge koji su dali gost ili predstavnik naručitelja za vrijeme boravka gosta.

(2) Utvrdi li da je prigovor iz stavka 1. ove Uzance opravdan, ugostitelj će, osim što će udovoljiti ugovoru, ponuditi gostu odgovarajuću naknadu u novcu ili uslugama.

(3) Nagodbu s gostom ugostitelj će pismeno utvrditi, uz potpis gosta ili predstavnika naručitelja.

77.

(1) Naručitelj je dužan ugostitelju dostaviti prigovor gosta bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kada ga primi.

(2) Ugostitelj je dužan na dostavljeni prigovor odgovoriti u roku od 15 dana.

(3) Ne odgovori li ugostitelj u roku iz stavka 2. ove Uzance, smatrat će se da ne prihvaća prigovor, odnosno prijedlog.

(4) U svakom slučaju (uključujući Uzancu 76.), ugostitelj neće odgovarati za one prigovore koje mu gost ili naručitelj nije pisanim putem prijavio za vrijeme boravka gosta u objektu, odnosno koje nije pisanim putem prijavio naručitelju (agenciji) najkasnije mjesec dana nakon odlaska iz smještajnog objekta ugostitelja.

Uzajamne obveze naručitelja i ugostitelja

78.

Naručitelj je dužan ugostitelju dati sve potrebne obavijesti o rezerviranim uslugama.

79.

Usluge koje ugostitelj daje gostima koji su klijenti naručitelja, u skladu s ugovorom, bilo da je riječ o individualnim gostima ili skupini gostiju, moraju biti iste kvalitete kao i usluge koje ugostitelj uz iste uvjete daje svojim izravnim gostima.

80.

Ugostitelj će se suzdržati od nagovaranja gosta/klijenta naručitelja da postane njegov izravni gost.

81.

(1) Ako se naručitelj istodobno obrati nekolicini ugostitelja da bi dobio ponudu rezervacije, ne smije sklapati ugovore s više ugostitelja za boravak istog gosta u nakani da naknadno, unutar dopuštenih ugovornih rokova, otkáže one koje neće prihvatiti.

(2) Ne drži li se naručitelj obveze iz prethodnoga stavka ove Uzance, ugostitelj ima pravo jednostrano raskinuti ugovor o hotelskim uslugama bez ikakvih daljnjih obveza prema naručitelju, zadržavajući pravo na naknadu štete.

82.

(1) Ugostitelj je dužan naručitelju dati točnu obavijest o lokaciji, vrsti i kategoriji objekta te o vrsti i kvaliteti usluga.

(2) Za netočne obavijesti odgovara ugostitelj.

(3) Ako je naručitelj dao gostu/klijentu netočnu obavijest, ugostitelj za to neće odgovarati.

(4) Naručitelj je dužan poštovati obavijesti koje dobije od ugostitelja u odnosu na svoje klijente i dužnom pažnjom ih prenositi svojim klijentima.

83.

Ugostitelj i naručitelj suzdržat će se od svih izjava kojima bi se dovela u sumnju kvaliteta usluga koje daje druga ugovorna strana i od svih izjava koje nanose štetu poslovnom ugledu druge ugovorne strane.

84.

Na ugovor o hotelskim uslugama sklopljen između naručitelja i ugostitelja (agencijski ugovor o hotelskim uslugama) primjenjuju se odgovarajuće Uzance za ugovor o hotelskim uslugama ako drukčije nije određeno Uzancama iz ovog odjeljka.

3.3. UGOVOR O ALOTMANU

85.

Sklapanje ugovora

(1) Ugovor se sklapa na obrascu turističke agencije ili ugostitelja, a može se sklopiti i na drugi način u pisanom obliku.

(2) Ako agencija ili ugostitelj imaju opće uvjete poslovanja koji nisu sadržani u obrascu ugovora, a ugovor se na njih ne poziva, takvi su uvjeti poslovanja sastavni dio ugovora o alotmanu ako su prije sklapanja ugovora bili dostavljeni drugoj strani.

(3) U slučaju spora prednost imaju opći uvjeti ugostitelja.

86.

Obveza ugostitelja

(1) Ugostitelj je dužan bez odgode obavijestiti turističku agenciju o svakoj promjeni u objektu ili uslugama nakon sklapanja ugovora.

(2) Ako je ugovor o alotmanu sklopljen za smještaj gostiju u ugostiteljskom objektu u izgradnji, ugostitelj je dužan bez odgode obavijestiti turističku agenciju o eventualnim odstupanjima u sadržaju ugovorenih usluga.

(3) Ugostitelj u svakom slučaju zadržava pravo gosta smjestiti u drugi odgovarajući objekt uz prethodnu obavijest agenciji.

87.

(1) Ugostitelj je dužan osobama koje mu uputi turistička agencija pružati usluge navedene u turističkoj uputnici u skladu s ugovorom o alotmanu.

(2) Usluge navedene u turističkoj uputnici koje nisu u skladu s ugovorom o alotmanu, ugostitelj je dužan pružati prema ugovorenim uvjetima u ugovoru o alotmanu u granicama raspoloživih kapaciteta.

88.

U pogledu prava na proviziju primjenjuje se Uzanca br. 61. ako nije ugovorena cijena usluga bez provizije.

89.

Obavijest o tijeku popune kapaciteta

(1) Ugovorom o alotmanu utvrđuju se rokovi za obavijesti ugostitelju o tijeku popune smještajnih kapaciteta.

(2) Ako ugovorom nije drukčije određeno, turistička agencija je dužna najkasnije dva mjeseca prije početka ispunjavanja ugovora o alotmanu obavijestiti ugostitelja o tijeku popune angažiranih kapaciteta i o tome nastaviti slati obavijest svakih 30 dana.

90.

Rok za obavijest o odustanku

(1) Rokovi za obavijest o odustanku od uporabe angažiranih kapaciteta jednaki su onima za otkaz smještaja i pansiona za skupinu gostiju (Uzanca 73.).

(2) Ugovorom o alotmanu može se ugovoriti da turistička agencija odustaje od korištenja angažiranih kapaciteta za ugovorenu skupinu gostiju u određenom razdoblju ako u ugovorenom ili uobičajenom roku ne obavijesti ugostitelja da će ih koristiti.

91.

Raspolaganje kapacitetima – pravo ugostitelja

(1) Ugostitelj ima pravo raspolagati kapacitetima od kojih turistička agencija nije odustala u roku, a za koji nije poslala obavijest o korištenju, odnosno popis gostiju.

(2) Turistička agencija može se koristiti kapacitetima za koje pošalje obavijest o korištenju nakon određenog roka samo ako se ugostitelj s time složi.

(3) U slučaju iz stavka 2. ove Uzance kapaciteti će se koristiti uz uvjete iz ugovora o alotmanu.

92.

Primjena Uzanci

Ako Uzancama iz ovog odjeljka nije nešto posebno utvrđeno, na odnose između turističke agencije i ugostitelja iz ugovora o alotmanu primjenjuju se posebne Uzance utvrđene za agencijski ugovor o hotelskim uslugama za skupine gostiju.

ZAKON O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI

NN 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21

Definicija ugostiteljske djelatnosti

Članak 4.

(1) Ugostiteljska djelatnost u smislu ovoga Zakona je pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka i pružanje usluga smještaja.

(2) Ugostiteljska djelatnost je i pripremanje jela, pića i napitaka za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja (u prijevoznom sredstvu, na priredbama i slično) i opskrba tim jelima, pićima i napitcima (catering).

II. UGOSTITELJSKI OBJEKT I NAČIN POSLOVANJA UGOSTITELJA

Ugostiteljski objekt

Članak 7.

(1) Ugostiteljska djelatnost obavlja se u objektu namijenjenom, uređenom i opremljenom za pružanje ugostiteljskih usluga (u daljnjem tekstu: ugostiteljski objekt), a koji može biti u:

- građevini, zasebnom dijelu građevine ili u više građevina (zgrada, kiosk)
- poslovnom prostoru u kojem se obavlja druga djelatnost, tako da je prostor namijenjen obavljanju druge djelatnosti vidljivo odvojen od dijela u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost
- nepokretnom vozilu, priključnom vozilu, željezničkom vagonu, plutajućem objektu i plovnom objektu kojim se obavlja prijevoz putnika za vrijeme prijevoza
- šatoru, na klupi, na kolicima i sličnim napravama, opremljenim za pružanje ugostiteljskih usluga.

(2) U ugostiteljskom objektu, izvan prostorija gdje se priprema hrana, može se obavljati trgovina u manjem obujmu (prodaja suvenira, umjetničkih slika, snack proizvoda, tiskovina i slično), sukladno posebnom propisu koji uređuje obavljanje djelatnosti trgovine.

Razvrstavanje ugostiteljskih objekata

Članak 8.

(1) Ugostiteljski objekti s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju razvrstavaju se u skupine:

1. Hoteli
2. Kampovi
3. Ostali ugostiteljski objekti za smještaj
4. Restorani
5. Barovi
6. Catering objekti
7. Objekti jednostavnih usluga.

(2) Ugostiteljski objekti iz skupina navedenih u stavku 1. ovoga članka razvrstavaju se u pojedine vrste polazeći od načina usluživanja i pretežitosti usluga koje se pružaju u objektu.

(3) Pojedine vrste ugostiteljskog objekta mogu biti klupskog tipa (klub), u kojima se ugostiteljske usluge pružaju samo određenoj skupini gostiju (članovima kluba).

(4) Ministar nadležan za turizam (u daljnjem tekstu: ministar) pravilnikom propisuje vrste ugostiteljskih objekata unutar skupina iz stavka 1. ovoga članka, ugostiteljske usluge koje se moraju i one koje se mogu pružati u pojedinoj vrsti ugostiteljskog objekta te vrste ugostiteljskih objekata koje mogu biti klupskog tipa.

Radno vrijeme

Članak 9.

(1) Ugostiteljski objekti iz skupina »Hoteli«, »Kampovi« i »Ostali ugostiteljski objekti za smještaj« obvezno rade od 0.00 do 24.00 sata svaki dan, a ostali ugostiteljski objekti mogu raditi:

- iz skupina »Restorani« i »Barovi« od 6.00 do 24.00 sata
- iz skupine »Barovi« koji ispunjavaju uvjete za rad noću sukladno posebnim propisima od 21.00 do 6.00 sati, samo u zatvorenim prostorima
- iz skupine »Restorani« i »Barovi« koji se nalaze izvan naseljenih područja naselja od 0.00 do 24.00 sata
- u zračnim lukama, željezničkim kolodvorima, autobusnim kolodvorima i slično, u radnom vremenu objekta u kojem se nalaze.

(2) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: predstavničko tijelo) svojom odlukom:

- propisuje radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz skupina »Objekti jednostavnih usluga« i »Catering objekti«
- propisuje radno vrijeme prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata
- određuje lokacije izvan naseljenih područja naselja iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka za svoje područje
- propisuje razloge za određivanje ranijeg završetka radnog vremena pojedinih ugostiteljskih objekata
- može produžiti propisano radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, bilo svih ili samo pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata, uz propisivanje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za rad ugostiteljskog objekta u produženom radnom vremenu, a uz mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice toga područja
- može u određenim dijelovima područja jedinice lokalne samouprave odrediti produženo radno vrijeme svih ili samo pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, uz propisivanje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za rad ugostiteljskog objekta u produženom radnom vremenu, a uz mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice toga područja.

(3) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave može:

- po službenoj dužnosti rješenjem, za pojedine ugostiteljske objekte najduže za dva sata odrediti raniji završetak radnog vremena od radnog vremena propisanog stavkom 1. podstavkom 1. ovoga članka te radnog vremena propisanog odlukom predstavničkog tijela iz stavka 2. podstavka 1., 5. i 6. ovoga članka, u skladu s kriterijima propisanim istom odlukom predstavničkog tijela
- na zahtjev ugostitelja za pojedine ugostiteljske objekte iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, rješenjem odrediti drugačije radno vrijeme radi organiziranja prigodnih proslava (dočeka Nove godine, svadbi, maturalnih zabava i sličnih događanja)
- za ugostiteljske objekte iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, za vrijeme održavanja manifestacija, sportskih događanja, glazbenih festivala i slično, odlukom odrediti drugačije radno vrijeme.

(4) Radno vrijeme ugostiteljskih sadržaja u ugostiteljskim objektima za smještaj ne mora biti istovjetno s radnim vremenom ugostiteljskog objekta, ali u tom je slučaju ugostitelj dužan na vidan način unutar ugostiteljskog objekta istaknuti radno vrijeme pojedinog ugostiteljskog sadržaja i istog se radnog vremena pridržavati.

Članak 9.a

(1) Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske može odlukom privremeno urediti ili zabraniti rad svih ili pojedinih skupina i/ili vrsta ugostiteljskih objekata ili ograničiti radno vrijeme pojedinih ili svih skupina i/ili vrsta ugostiteljskih objekata propisanih člankom 9. ovoga Zakona te

pružatelja ugostiteljskih usluga iz članka 41. ovoga Zakona na cijelom ili pojedinom području Republike Hrvatske, u uvjetima posebnih okolnosti.

(2) »Posebne okolnosti« podrazumijevaju događaj ili određeno stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje ugrožava život i zdravlje građana, imovinu veće vrijednosti, znatno narušava okoliš, narušava gospodarsku aktivnost ili uzrokuje znatnu gospodarsku štetu.

(3) Za vrijeme važenja odluke Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka na ugostiteljske objekte koji su obuhvaćeni tom odlukom ne primjenjuju se odredbe članka 9. ovoga Zakona.

(4) Odluka iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Obveze ugostitelja

Članak 10.

(1) U obavljanju ugostiteljske djelatnosti ugostitelj je dužan:

1. vidno istaknuti na ulazu u ugostiteljski objekt, odnosno u ulazu ugostiteljskog objekta smještenog u građevini zaštićenoj kao kulturno dobro, na propisani način, natpis s oznakom vrste ugostiteljskog objekta, odnosno vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, posebnog standarda te oznake kvalitete utvrđene rješenjem nadležnog upravnog tijela županije, odnosno Grada Zagreba prema mjestu sjedišta objekta, u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na ugostiteljstvo (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo), odnosno ministarstva nadležnog za turizam (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)

2. vidno istaknuti na ulazu u objekt obavijest o radnom vremenu sukladno članku 9. ovoga Zakona i radnim, odnosno neradnim danima i pridržavati se istaknutoga radnog vremena

3. utvrditi kućni red u ugostiteljskim objektima za smještaj i istaknuti ga na recepciji te izvadak iz kućnog reda istaknuti u svim sobama i apartmanima

4. utvrditi normative o utrošku namirnica za pojedino jelo, piće i napitak, pružiti usluge u količinama i kakvoći sukladno normativima, normativ za vrijeme rada imati u ugostiteljskom objektu te na zahtjev normativ predložiti gostu

5. vidno istaknuti cijene usluga koje se nude na hrvatskom i najmanje jednom svjetskom jeziku, na način dostupan gostima i pridržavati se istaknutih cijena, a kod pružanja usluga smještaja u cjenicima istaknuti i iznos boravišne pristojbe te cjenike (jelovnik i/ili karta pića) staviti na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjeraka

6. izdati gostu čitljiv i točan račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, s naznakom vrste, količine i cijene pruženih usluga, odnosno odobrenog popusta, a kod pružanja usluga smještaja navesti u računu i iznos boravišne pristojbe, s tim da račun za usluge pružene gostu, u slučaju kada gost koristi ugostiteljske usluge putem turističke agencije ili drugog naručitelja usluge, može izdati turističkoj agenciji ili drugom naručitelju usluge

7. pridržavati se propisanog radnog vremena

8. na propisani način voditi knjigu gostiju u ugostiteljskom objektu za smještaj

9. u ugostiteljskom objektu za smještaj osigurati goste od posljedica nesretnog slučaja
  10. omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora u ugostiteljskom objektu i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, u ugostiteljskom objektu vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora, u pisanom obliku odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora te voditi i čuvati evidenciju prigovora gostiju godinu dana od dana primitka pisanog prigovora
  11. u ugostiteljskom objektu u kojem pruža usluge turistima, uz naziv vrste ugostiteljskog objekta, istaknuti i oznaku da se u tom objektu pružaju usluge turistima
  12. pisanim putem obavijestiti nadležni nadležno upravno tijelo, odnosno Ministarstvo o trajnom prestanku obavljanja djelatnosti u ugostiteljskom objektu, u roku od osam dana od nastale promjene
  13. ispunjavati uvjete propisane posebnim propisima o hrani
  14. pružati ugostiteljske usluge koje su utvrđene rješenjem nadležnog upravnog tijela, odnosno Ministarstva osim u uvjetima posebnih okolnosti iz članka 9.a stavka 2. ovoga Zakona kada može pružati samo pojedine od tih usluga
  15. prema gostu odnositi se uljudno, korektno i profesionalno
  16. postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka)
  17. ispunjavati uvjete odgovarajućeg stupnja i vrste obrazovanja, stručne osposobljenosti ili majstorskog ispita, potrebnih za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ovisno o vrstama ugostiteljskih objekata, odnosno imati zaposlenu osobu koja ispunjava te uvjete
  18. onemogućiti iznošenje pića i napitaka radi konzumiranja izvan zatvorenih prostora ugostiteljskog objekta iz članka 9. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Ministar pravilnikom propisuje oblik, sadržaj i način vođenja knjige gostiju u ugostiteljskim objektima za smještaj.
  - (3) Ministar pravilnikom propisuje stupanj i vrstu obrazovanja, stručne osposobljenosti ili majstorskog ispita potrebnih za obavljanje ugostiteljske djelatnosti prema vrstama ugostiteljskih objekata.
  - (4) Predstavničko tijelo može odrediti prostore na kojima se pružaju usluge turistima.

Zabrana usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol

Članak 13.

- (1) Zabranjeno je usluživanje, odnosno dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina.

(2) U ugostiteljskom objektu u kojem se uslužuju alkoholna pića, druga pića i/ili napitci koji sadržavaju alkohol, mora na vidljivom mjestu biti istaknuta oznaka o zabrani njihovog usluživanja, odnosno konzumiranja osobama mlađim od 18 godina.

(3) Ugostitelj ne smije uslužiti gosta, odnosno dopustiti mu konzumiranje alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a gost dobrovoljno ne dokaže da je stariji od 18 godina davanjem na uvid neke od osobnih isprava.

(4) Predstavničko tijelo može zabraniti usluživanje alkoholnih pića u ugostiteljskim objektima u određenom razdoblju tijekom dana.

III. MINIMALNI UVJETI ZA VRSTU I UVJETI ZA KATEGORIJU

Minimalni uvjeti

Članak 15.

(1) Za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u ugostiteljskim objektima moraju biti ispunjeni minimalni uvjeti za vrstu glede uređenja i opreme ugostiteljskih objekata, usluga, kao i drugi uvjeti propisani ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona (u daljnjem tekstu: minimalni uvjeti).

(2) Ministar pravilnikom propisuje minimalne uvjete iz stavka 1. ovoga članka, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravlje i ministra nadležnog za područje zaštite od požara, te sastav povjerenstva koje provodi očevid u ugostiteljskom objektu.

Kategorije

Članak 16.

(1) Pojedine vrste ugostiteljskih objekata iz skupina »Hoteli«, »Kampovi« i »Ostali ugostiteljski objekti za smještaj« kategoriziraju se u kategorije ovisno o uređenju, opremi, uređajima, uslugama, održavanju i ostalim propisanim elementima.

(2) Ministar pravilnikom propisuje koje se vrste ugostiteljskih objekata iz stavka 1. ovoga članka kategoriziraju, kategorije, uvjete za kategorije, oznake za vrste i kategorije, način označavanja vrsta i kategorija te sastav povjerenstva koje provodi očevid u ugostiteljskom objektu.

(3) Ugostiteljski objekt koji je kategoriziran za sve vrijeme poslovanja mora ispunjavati uvjete za kategoriju utvrđenu rješenjem nadležnog upravnog tijela, odnosno Ministarstva.

Posebni standardi i oznake kvalitete

Članak 17.

(1) Za pojedine vrste ugostiteljskih objekata iz skupina »Hoteli«, »Kampovi«, »Ostali ugostiteljski objekti za smještaj«, »Restorani« i »Barovi« ministar može propisati posebne standarde i oznake kvalitete.

(2) Ministar pravilnikom propisuje vrste ugostiteljskih objekata iz skupina »Hoteli«, »Kampovi«, »Ostali ugostiteljski objekti za smještaj«, »Restorani« i »Barovi« za koje se može utvrditi poseban standard i dodijeliti oznaka kvalitete, vrste posebnih standarda, uvjete i elemente koji moraju biti ispunjeni za pojedini standard, oznake i način označavanja posebnih standarda, uvjete za dodjelu oznake kvalitete te izgled oznake kvalitete.

(3) Ugostiteljski objekt kojem je utvrđen posebni standard ili oznaka kvalitete za sve vrijeme poslovanja mora ispunjavati uvjete posebnog standarda, odnosno oznake kvalitete utvrđene rješenjem nadležnog upravnog tijela, odnosno Ministarstva.

Naziv ugostiteljskog objekta

Članak 18.

(1) Ugostiteljski objekt može imati naziv jedne vrste ugostiteljskog objekta.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ugostiteljski objekt može imati naziv dvije vrste ugostiteljskih objekata ako prostor toga objekta ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona za obje vrste.

(3) Naziv vrste ugostiteljskog objekta može se promijeniti ako su ispunjeni uvjeti propisani za drugu vrstu, i za to izdano odgovarajuće rješenje nadležnog upravnog tijela, odnosno Ministarstva u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Uvjeti za početak obavljanja djelatnosti

Članak 19.

(1) Ugostitelj može obavljati ugostiteljsku djelatnost ako ishodi rješenje nadležnog upravnog tijela, odnosno Ministarstva da ugostiteljski objekt ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ugostitelj može početi obavljati ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima iz skupine »Hoteli« i ugostiteljskim objektima iz skupine »Kampovi« koji se kategoriziraju, prije nego što od Ministarstva ishodi rješenje o kategoriji objekta, ako ishodi rješenje za vrstu te ako je za građevinu, koja je, odnosno u kojoj se nalazi ugostiteljski objekt, u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje gradnja ishodio odgovarajući akt prema kojem se građevina smije početi rabiti.

VI. UGOSTITELJSKE USLUGE U DOMAĆINSTVU I NA OBITELJSKOM POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU

1. Ugostiteljske usluge u domaćinstvu

Iznajmljivači i ugostiteljske usluge u domaćinstvu

Članak 30.

(1) Ugostiteljske usluge u domaćinstvu može pružati fizička osoba – građanin (u daljnjem tekstu: iznajmljivač).

(2) U smislu ovoga Zakona iznajmljivačem se smatra državljanin Republike Hrvatske te državljani ostalih država članica Europskoga gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije.

(3) Ugostiteljskim uslugama u domaćinstvu u smislu ovoga Zakona smatraju se sljedeće ugostiteljske usluge:

1. smještaja u sobi, apartmanu i kući za odmor, kojih je iznajmljivač vlasnik, do najviše deset soba, odnosno 20 kreveta, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti

2. smještaja u kampu i/ili kamp-odmorištu, organiziranim na zemljištu kojeg je iznajmljivač vlasnik, s ukupno najviše deset smještajnih jedinica, odnosno za 30 gostiju istodobno, u koje se ne ubrajaju djeca u dobi do 12 godina

3. smještaja u objektu za robinzonski smještaj u kojem se usluge pružaju u prostorijama ili na prostorima, kapacitet koji se određuje prema broju gostiju koji mogu sigurno u njemu boraviti, ali do najviše deset smještajnih jedinica odnosno 30 gostiju istodobno, u koje se ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti

4. doručka gostima kojima iznajmljivač pruža usluge smještaja.

(4) Ukupni smještajni kapacitet u objektima iz stavka 3. točaka 2. i 3. ovoga članka može biti do deset smještajnih jedinica odnosno 30 gostiju istodobno, u koji se ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti.

(5) Iznajmljivač ne smije, neposredno ili putem drugih osoba koje nisu registrirane za posredovanje u prodaji usluga smještaja, nuditi i prodavati svoje usluge iz stavka 3. ovoga članka izvan svog objekta, osim na prostorima, pod uvjetima i na način koji svojom odlukom propisuje predstavničko tijelo.

Minimalni uvjeti za vrstu, uvjeti za kategoriju i posebni standard

Članak 31.

(1) Za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu objekti iz članka 30. ovoga Zakona moraju ispunjavati minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju.

(2) Nadležno upravno tijelo na zahtjev iznajmljivača rješenjima iz članka 34. i 34.a ovoga Zakona utvrđuje jesu li ispunjeni minimalni uvjeti za vrstu i uvjeti za kategoriju te uvjeti za posebni standard za objekte iz članka 30. ovoga Zakona.

(3) Ministar pravilnikom propisuje minimalne uvjete za vrstu, kategorije, uvjete za kategoriju, oznake za kategorije, način označavanja kategorija, vrste objekata za koje će se utvrditi poseban standard, vrste posebnih standarda, uvjete i elemente koji moraju biti ispunjeni za pojedini

standard, oznake i način označavanja posebnih standarda te sastav povjerenstva koje provodi očevid u objektu.

Obveze iznajmljivača

Članak 32.

(1) U pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu iznajmljivač je dužan:

1. vidno istaknuti na ulazu u objekt ili u neposrednoj blizini, na propisani način, natpis s oznakom vrste i kategorije objekta te vrstu posebnog standarda, utvrđene rješenjem nadležnog upravnog tijela

2. istaknuti u svakom objektu naznaku vrste i kategorije objekta te vrstu posebnog standarda, cijene usluga koje nudi, informaciju da je boravišna pristojba uključena u cijenu te se pridržavati istaknutih cijena

3. utvrditi normative namirnica, pića i napitaka za pojedino jelo, piće i napitak, ako takve usluge pruža, i pružiti usluge po utvrđenim normativima, normativ za vrijeme rada imati u objektu te na zahtjev normativ predočiti gostu

4. izdati gostu čitljiv i točan račun s naznačenom vrstom, količinom i cijenom, odnosno odobrenim popustom, pruženih usluga za svaku pruženu uslugu, osim u slučaju ako račun za usluge pružene gostu izdaje turistička agencija

5. voditi popis gostiju na propisani način, osim u slučaju ako popis gostiju za iznajmljivača vodi turistička agencija

6. omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora u objektu i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, u objektu vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora, u pisanom obliku odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora te voditi i čuvati evidenciju prigovora gostiju godinu dana od dana primitka pisanog prigovora

7. pružati ugostiteljske usluge koje su utvrđene rješenjem nadležnog upravnog tijela, osim u uvjetima posebnih okolnosti iz članka 9.a stavka 2. ovoga Zakona kada može pružati samo pojedine od tih usluga.

(2) Prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u promidžbenim materijalima iznajmljivač smije koristiti samo oznaku propisane vrste te kategoriju i vrstu posebnog standarda objekta koja je utvrđena rješenjem nadležnog upravnog tijela, a prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga s poreznim obveznicima iz Europske unije mora istaknuti porezni broj, odnosno PDV identifikacijski broj.

(3) Iznajmljivaču je zabranjeno usluživanje, odnosno dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol u objektu osobama mlađim od 18 godina, uz obvezu na vidljivom mjestu u objektu istaknuti oznaku o zabrani njihovog usluživanja, odnosno konzumiranja osobama mlađim od 18 godina.

(4) Ministar pravilnikom propisuje oblik i sadržaj obrasca i način vođenja popisa gostiju iz stavka 1. točke 5. ovoga članka.

2. Ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i ugostiteljske usluge koje se mogu pružati na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Članak 39.

(1) Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo u smislu ovoga Zakona jest poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik poljoprivrednika kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo sukladno posebnim propisima i koje pruža ugostiteljske usluge sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu mogu se pružati sljedeće ugostiteljske usluge:

1. pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvodnje za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno

2. usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno

3. smještaja u sobi, apartmanu, ruralnoj kući za odmor do najviše deset soba odnosno za 20 gostiju istodobno, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti, i/ili usluge smještaja u objektu za robinzonski smještaj i/ili u kampu i/ili kamp-odmorištu, s ukupno najviše 20 smještajnih jedinica odnosno za 60 gostiju istodobno, u koji se broj ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti. Gostima mora biti omogućeno korištenje usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka (doručak ili polupansion ili puni pansion) iz pretežito vlastite proizvodnje. Usluge se mogu pružati u više vrsta objekata do ukupno 80 gostiju istodobno.

(3) Iznimno usluge iz stavka 2. točaka 1. i 2. ovoga članka mogu se pružati i za više od 80 osoba (izletnika) radi organiziranja prigodnih tradicijskih proslava i manifestacija najviše deset puta tijekom kalendarske godine, uz obvezu prijave mjesno nadležnom upravnom tijelu inspekcije tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove u području ugostiteljstva najkasnije tri dana prije započinjanja pružanja navedenih usluga.

(4) Jela, pića i napici koji se uslužuju na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu moraju biti uobičajeni za kraj u kojem je obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo.

(5) Pri pružanju usluga iz stavka 2. ovoga članka moraju biti ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisima o hrani.

(6) Na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu mogu se pružati usluge u turizmu sukladno propisima kojima je uređeno pružanje tih usluga.

(7) Za pružanje ugostiteljskih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu objekti u kojima se pružaju ugostiteljske usluge iz stavka 2. ovoga članka moraju ispunjavati minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju.

(8) Ministar pravilnikom, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, propisuje minimalne uvjete za vrstu, kategorije, uvjete za kategorije, oznake za kategorije,

oznake kvalitete, način označavanja kategorija, vrste objekata za koje će se utvrditi poseban standard, vrste posebnih standarda, uvjete i elemente koji moraju biti ispunjeni za pojedini standard, oznake i način označavanja posebnih standarda te sastav povjerenstva koje provodi očevid u objektu, što se smatra pretežito vlastitom proizvodnjom, a što hranom, pićima i napicima uobičajenim za kraj u kojem se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo nalazi te vrste proizvoda koji ne moraju biti iz vlastite proizvodnje u smislu stavka 2. ovoga članka.

(9) Na pružanje usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 30. stavka 4., članka 32. stavaka 1. do 3., članka 33., članka 34.a stavka 2., članka 35. stavaka 1. i 3. i članka 36. do 38. ovoga Zakona.

(10) Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo iz stavka 1. ovoga članka može koristiti i komercijalni naziv kao npr. turističko seljačko domaćinstvo, turističko seljačko gospodarstvo, agroturizam i slično.

Radno vrijeme obiteljskog poljoprivrednoga gospodarstva

Članak 41.

(1) Predstavničko tijelo odlukom propisuje radno vrijeme objekata na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu unutar kojeg se mogu pružati ugostiteljske usluge.

(2) Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo dužno je na ulazu u objekt u kojem pruža ugostiteljske usluge vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu, koje mora biti određeno unutar radnog vremena određenog odlukom iz stavka 1. ovoga članka, radnim, odnosno neradnim danima i pridržavati se istaknutog radnog vremena.

(3) Iznimno, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo može na ulazu u objekt istaknuti obavijest da posluje i uz prethodni dogovor, odnosno samo uz prethodni dogovor i/ili na poziv, u kojem slučaju istaknuta obavijest mora sadržavati i podatke o kontaktu.

Obavljanje ugostiteljske djelatnosti, pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu u uvjetima posebnih okolnosti

Članak 41.a

Ovlašćuje se ministar da pravilnikom, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo i ministra nadležnog za područje zaštite od požara, u uvjetima posebnih okolnosti iz članka 9.a stavka 2. ovoga Zakona, propiše odstupanja od:

1. obveze ispunjavanja uvjeta za vrstu, odnosno vrstu i kategoriju ugostiteljskih objekata iz članka 15. i 16. ovoga Zakona

2. obveze ispunjavanja uvjeta za kategoriju objekata u domaćinstvu iz članka 31. ovoga Zakona.

ZAKON O PRIJEVOZU U CESTOVNOM PROMETU

NN 41/18, 98/19, 30/21, 89/21, 114/22

IV. PRIJEVOZ PUTNIKA U UNUTARNJEM CESTOVNOM PROMETU

Vrste prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 31.

Javni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu obavlja se kao javni linijski prijevoz, posebni linijski prijevoz, shuttle prijevoz, povremeni prijevoz, autotaksi prijevoz, mikroprijevoz ili kao posebni oblik prijevoza.

IV.a Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 32.

(1) Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu može obavljati prijevoznik koji za to ima važeću licenciju iz članka 14. stavka 2. podstavka 2. ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika iz članka 28. ovoga Zakona.

(2) Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu obavlja se kao komunalni prijevoz putnika, županijski prijevoz putnika ili međužupanijski prijevoz putnika.

(3) Prijevozi na županijskim i međužupanijskim linijama obavljaju se kao putnički, ekspresni ili direktni prijevozi putnika.

(4) Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu može se obavljati isključivo sukladno definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 19. ovoga Zakona.

(5) Izdavatelj dozvole za prijevoz ili davatelj koncesije ili tijelo nadležno za dodjelu prava na prijevoz obavljanjem javne usluge dužno je prije početka obavljanja prijevoza dostaviti primjerak dozvole te usklađene i odobrene vozne redove autobusnim kolodvorima na kojima su po voznim redovima predviđena zaustavljanja prijevoznika radi njihove javne objave i informiranja putnika, izrade Očevidnika polazaka i dolazaka sa/na autobusni kolodvor te vođenja evidencije o polascima i dolascima na kolodvor.

(6) Prijevoznik je dužan na zahtjev korisnika prijevoza Opće uvjete prijevoza učiniti dostupnima. Prijevoznik je Opće uvjete prijevoza dužan javno objaviti na svojim mrežnim (web) stranicama ili na drugi odgovarajući način.

(7) Javni linijski prijevoz putnika na županijskim i međužupanijskim linijama, na istoj liniji ili na dijelu linije (relaciji) može se obavljati i dodatnim vozilima.

(8) Pri obavljanju prijevoza na istoj liniji ili dijelu linije (relaciji) dodatnim vozilom dozvoljeno je izostavljanje određenih autobusnih kolodvora ili autobusnih stajališta iz voznog reda.

Pravni temelj za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 33.

- (1) Komunalni prijevoz putnika obavlja se temeljem ugovora sklopljenog između prijevoznika i jedinice lokalne samouprave na čijem području se takav prijevoz organizira i obavlja, sukladno odluci jedinice lokalne samouprave o komunalnom prijevozu, odredbama ovoga Zakona te odredbama Uredbe (EZ) br. 1370/2007.
- (2) Županijski prijevoz putnika obavlja se na temelju Uredbe (EZ) br. 1370/2007 kao javna usluga ili na temelju dozvole za prijevoz koju nakon provedenog postupka usklađivanja voznih redova izdaje upravno tijelo nadležno za promet jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem području se takav prijevoz organizira i obavlja ili na temelju koncesije.
- (3) Županijski prijevoz putnika može se obavljati na temelju dozvola ili na temelju koncesije samo do sklapanja ugovora o prijevozu kao javnoj usluzi sukladno Uredbi (EZ) br. 1370/2007 ili do sklapanja ugovora o integriranom prijevozu putnika.
- (4) Međuzupanijski prijevoz putnika obavlja se temeljem dozvole, koju izdaje Ministarstvo, a nakon provedenog postupka usklađivanja voznih redova.
- (5) Mrežu linija za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika na svom području, a u svrhu sklapanja ugovora o javnoj usluzi, određuje nadležno upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave, na temelju analize prijevozne potražnje te analize prijevozne ponude drugih prometnih grana.
- (6) Dvije ili više jedinica područne (regionalne) samouprave mogu, ovisno o prijevoznim potrebama i stanju na prijevoznom tržištu, zajednički potpisati ugovor o javnoj usluzi prijevoza i za međuzupanijske linije čija duljina u jednom smjeru prema daljinaru ne prelazi 100 kilometara.
- (7) Ako su mreža linija ili dijelovi mreže linija iz stavka 5. ovoga članka obuhvaćeni dozvolama, odnosno voznim redovima u okviru koncesije za prijevoz po kojima se prometovalo na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, nadležno upravno županijsko tijelo za promet ili nadležno upravno tijelo za promet Grada Zagreba, prilikom sklapanja ugovora o javnoj usluzi, dužno je uvažiti stečena prava prijevoznika koji su obavljali prijevoz temeljem dozvola ili koncesija na dan stupanja na snagu ovoga Zakona (ovaj stavak prestaje važiti 15.01.2022.).
- (8) Ugovor o prijevozu kao javnoj usluzi iz ovoga članka može se sklopiti na rok koji nije duži od sedam godina.
- (9) Sredstva za financiranje javne usluge iz stavka 2. ovoga članka osiguravaju se iz prodaje voznih karata i proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba.
- (10) Javnu uslugu iz stavka 2. ovoga članka mogu sufinancirati jedinice lokalne samouprave i Republika Hrvatska.
- (11) Vlada Republike Hrvatske odlukom će utvrditi najviše iznose sufinanciranja, kao i mjerila te kriterije na temelju kojih će se sredstvima iz državnog proračuna s pozicija Ministarstva sufinancirati javna usluga iz stavka 2. ovoga članka, a u skladu sa stavkom 10. ovoga članka.
- (12) Prilikom dodjele državnih potpora za javnu uslugu iz ovoga Zakona Ministarstvo će u skladu sa Zakonom o državnim potporama osigurati punu primjenu relevantnih pravila o državnim potporama u ovom području.

(13) Ministarstvo će osigurati sve prethodne uvjete i odrediti okvire nadzora i namjenskog korištenja sredstava za potrebe financiranja javne usluge.

(14) Vlada Republike Hrvatske može posebnom odlukom utvrditi povlaštenu cijenu karte za prijevoz redovitih učenika srednjih škola te mjerila i kriterije na temelju kojih će se ostvarivati pravo na financiranje odnosno sufinanciranje međuzupanijskog prijevoza redovitih učenika srednjih škola iz državnog proračuna s pozicija Ministarstva.

(15) Postupak provedbe sklapanja ugovora o javnim uslugama, načine izračuna intenziteta državne potpore i druga postupanja koja prethode sklapanju ugovora, isplata iz državnog proračuna, praćenju izvršavanja ugovora o javni uslugama i nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava državne potpore uredit će se uredbom Vlade.

(16) Ministar pravilnikom o obavljanju javnog prijevoza putnika u cestovnom prometu propisuje način i postupak usklađivanja autobusnih voznih redova, način sklapanja ugovora o prijevozu kao javnoj usluzi, dokumentaciju koju je potrebno dostaviti prilikom dodjele prava na prijevoz kao javnoj usluzi ili prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole, način registriranja, usklađivanja i odobravanja voznih redova za javni linijski prijevoz, način izdavanja dozvola za javni linijski prijevoz i obrazac dozvola za javni linijski prijevoz.

(17) Visinu i način ostvarivanja prava na besplatan otočni cestovni prijevoz propisuje ministar pravilnikom.

Obveze prijevoznika u obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 34.

Prijevoznik koji obavlja javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu u smislu ovoga Zakona dužan je:

- svoje prijevozne usluge pružati svim korisnicima prijevoza bez diskriminacije i pod jednakim uvjetima
- donijeti i primjenjivati cjenik prijevoznih usluga i putnicima izdavati vozne karte sukladno cjeniku, koje mogu biti u tiskanom ili digitalnom obliku
- obavljati javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu u skladu s ovim Zakonom, potpisanim ugovorima o javnoj usluzi, važećim voznim redovima, važećim dozvolama, važećim cjenicima te Općim uvjetima prijevoza
- za vrijeme prijevoza u vozilu imati običnu presliku primjerka dozvole i voznog reda ili drugog odgovarajućeg dokumenta kojim se dokazuje pravo obavljanja prijevoza (ugovor, izvadak iz ugovora i sl.) i po kojima se prijevoz obavlja
- za vrijeme prijevoza u vozilu imati ostalu dokumentaciju propisanu odredbama ovoga Zakona
- brinuti za red, sigurnost i redovitost obavljanja prijevoza i
- javno, a najmanje na svojim mrežnim (web) stranicama ili na drugi odgovarajući način, objaviti početak, izmjenu ili prestanak obavljanja prijevoza po određenom voznom redu, liniji, odnosno dozvoli.

Daljinar i najmanje vozno vrijeme

Članak 35.

- (1) Vozni redovi u javnom linijskom prijevozu putnika u unutarnjem cestovnom prometu izrađuju se isključivo na temelju daljinara i najmanjeg voznog vremena.
- (2) Daljinar i najmanje vozno vrijeme utvrđuje Ministarstvo ili tijelo koje za to dobije javnu ovlast od Ministarstva.
- (3) Daljinar i najmanje vozno vrijeme upisuju se u Elektroničku bazu podataka daljinara i najmanjih voznih vremena, koja je sastavni dio Nacionalnog registra cestovnih prijevoznika.
- (4) Ministar pravilnikom propisuje način određivanja daljinara i najmanjeg voznog vremena.

Vozne karte

Članak 36.

- (1) Vozne karte prodaju se samo za one linije po kojima prijevoznik ima pravo obavljati prijevoz temeljem važećih ugovora ili dozvola, u skladu s važećim voznim redom i utvrđenim cjenikom.
- (2) Putnici koji koriste javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu tijekom cijele vožnje moraju imati važeću voznu kartu kod sebe. Smatra se da putnik posjeduje voznu kartu ako je ima u tiskanom obliku, u digitalnom obliku (PDF) ili u aplikaciji za prodaju voznih karata.
- (3) Na zahtjev inspektora cestovnog prometa ili druge osobe ovlaštene za nadzor putnik je dužan dati voznu kartu na uvid.
- (4) Prijevoznik je dužan svakom putniku izdati voznu kartu sukladno odredbama ovoga Zakona.

Obavijest o kašnjenju autobusa

Članak 37.

- (1) Prijevoznik je dužan, u slučaju nemogućnosti održavanja polaska ili o zakašnjenju u polasku duljem od 15 minuta na županijskoj liniji, ili u slučaju nemogućnosti održavanja polaska ili o zakašnjenju u polasku duljem od 30 minuta na međuzupanijskoj liniji, bez odgode izvijestiti autobusni kolodvor odnosno putnički terminal s kojeg započinje prijevoz po voznom redu.
- (2) Po primitku obavijesti iz stavka 1. ovoga članka autobusni kolodvor s kojeg započinje prijevoz dužan je o zakašnjenju izvijestiti putnike.
- (3) Prava putnika u slučaju neodržavanja prijevoza ili u slučaju većeg zakašnjenja ili u slučaju drugih većih problema u prijevozu regulirana su posebnim propisom kojim se reguliraju prava putnika u cestovnom prometu.

Privremeni prekid prijevoza na liniji

Članak 38.

(1) Obavljanje prijevoza na određenoj liniji po kojoj se obavlja javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu može se privremeno prekinuti samo kad nastanu i za vrijeme dok traju okolnosti koje prijevoznik nije mogao predvidjeti, a čije posljedice nije mogao otkloniti (slučajevi više sile).

(2) O privremenom prekidu prijevoza iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik je dužan izvijestiti javnost sredstvima javnog priopćavanja ili preko svoje mrežne (web) stranice, odmah nakon nastanka okolnosti koje su taj prekid izazvale.

(3) O privremenom prekidu prijevoza iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik će bez odgode izvijestiti autobusne kolodvore i putničke terminale koje koristi po voznom redu.

Trajna obustava prijevoza

Članak 39.

(1) Ako prijevoznik ne može obavljati prijevoz prema odobrenom voznom redu na međuzupanijskoj liniji, odnosno na županijskoj liniji kada županijski prijevoz nije reguliran ugovorom o javnoj usluzi, a za koje ima dozvolu ili koncesiju, dužan je izdavatelju dozvole ili davatelju koncesije podnijeti zahtjev za trajnu obustavu prijevoza.

(2) Trajna obustava prijevoza na linijama u komunalnom i županijskom prijevozu, ako isti nije reguliran dozvolama ili koncesijom, regulirana je odredbama ugovora o javnoj usluzi kojim se regulira pravo na prijevoz.

(3) Izdavatelj dozvole ili davatelj koncesije, po primitku zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, donijet će rješenje o ukidanju dozvole ili voznog reda radi trajne obustave prijevoza.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka, može se izjaviti žalba Ministarstvu.

(5) Prijevoznik je dužan o trajnoj obustavi prijevoza na određenoj liniji izvijestiti javnost preko medija ili vlastite mrežne (web) stranice.

(6) O trajnoj obustavi prijevoza iz stavka 1. ovoga članka izdavatelj dozvole ili davatelj koncesije će bez odgode pisanim putem izvijestiti autobusne kolodvore koje je prijevoznik koristio po voznom redu, dostavom preslike rješenja iz stavka 3. ovoga članka, kao i inspekciju cestovnog prometa.

(7) Ako prijevoznik zbog neopravdanih razloga ne obavlja prijevoz po dozvoli, odnosno voznom redu na županijskoj ili međuzupanijskoj liniji uzastopce najmanje tri dana, gubi pravo obavljanja prijevoza na toj liniji ili voznom redu, prijevoz se trajno obustavlja, a dozvola odnosno vozni red prestaju važiti.

(8) U slučaju iz stavka 7. ovoga članka izdavatelj dozvole donosi rješenje kojim se dozvola ukida.

(9) Protiv rješenja iz stavka 8. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu za županijske linije ili se može pokrenuti upravni spor za međuzupanijske linije.

(10) Ako prijevoznik ne obavlja prijevoz u skladu s odredbama stavka 7. ovoga članka na dijelu linije ili ne obavlja prijevoz na samo određenom polasku, rješenjem će se ukinuti samo taj dio linije ili samo određeni polazak.

Zajedničko obavljanje prijevoza

Članak 40.

- (1) Dva ili više prijevoznika mogu zajednički obavljati prijevoz kao kooperaciju.
- (2) Prijevoznici iz stavka 1. ovoga članka u slučaju zajedničkog obavljanja prijevoza na međuzupanijskoj liniji ili županijskoj liniji kada županijski prijevoz nije reguliran ugovorom o javnoj usluzi, dužni su uz zahtjev za zajedničko obavljanje prijevoza priložiti i pisani ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza.
- (3) U ugovoru iz stavka 2. ovoga članka obvezno je navesti koji od prijevoznika je u određenom razdoblju odgovoran za održavanje prijevoza na liniji, kao i utvrditi druga prava i obveze prijevoznika u vezi sa zajedničkim obavljanjem prijevoza.
- (4) Za prijevoz iz stavka 1. ovoga članka izdaje se jedna dozvola koja glasi na sve prijevoznike.
- (5) U slučaju prestanka ispunjavanja bilo kojeg uvjeta za izdavanje dozvole ili u slučaju izricanja mjere zabrane obavljanja prijevoza u trajanju dužem od tri mjeseca nekom od prijevoznika iz stavka 1. ovoga članka, dozvola iz stavka 4. ovoga članka ukida se rješenjem.
- (6) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka izdaje se nova dozvola iz koje će biti izostavljen prijevoznik koji je prestao ispunjavati bilo koji od uvjeta za izdavanje dozvole ili mu je izrečena mjera zabrane obavljanja prijevoza u trajanju dužem od tri mjeseca.
- (7) Zajedničko obavljanje prijevoza u komunalnom i županijskom prijevozu putnika, ako se isti obavlja temeljem koncesije ili ugovora o javnoj usluzi, regulirano je ugovorom o koncesiji ili ugovorom o javnoj usluzi kojim se uređuje takav prijevoz.
- (8) Prijevoznici koji zajednički obavljaju prijevoz dužni su ga obavljati sukladno odredbama ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, odredbama ovoga Zakona te uvjetima iz dozvole iz stavaka 4. i 6. ovoga članka.
- (9) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu za županijske linije ili se može pokrenuti upravni spor za međuzupanijske linije.

Način obavljanja javnog linijskog prijevoza u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 41.

- (1) Prijevoznik je dužan obavljati javni linijski prijevoz putnika na liniji za koju ima dozvolu ili pravo na prijevoz sukladno ugovoru o koncesiji ili ugovoru o javnoj usluzi u svoje ime, na vlastitu odgovornost i za vlastiti račun.
- (2) Prijevoznik koji obavlja javni linijski prijevoz putnika u županijskom prijevozu i u međuzupanijskom prijevozu dužan je jednim vozilom održavati prijevoz samo temeljem jedne dozvole, odnosno voznog reda.

(3) Prijevoznik iz stavka 2. ovoga članka može, u uvjetima kada to dozvoljava razina prijevozne potražnje, obavljati prijevoz jednim vozilom i temeljem najviše dviju dozvola odnosno voznih redova isključivo ako se u voznim redovima tih dozvola podudaraju vremena vožnje i itinerari kretanja na određenoj relaciji.

(4) U slučaju obavljanja prijevoza na način iz stavka 3. ovoga članka prijevoznik je dužan za naplatu karata na traženim relacijama koristiti važeće cjenike iz svake pojedinačne dozvole tako da primjenjuje cijenu prijevoza na određenoj relaciji koja je najpovoljnija za putnika.

Podvozarstvo

Članak 42.

(1) Prijevoznik može privremeno, na određenoj liniji u županijskom linijskom prijevozu ako je isti reguliran dozvolama za prijevoz i u međuzupanijskom linijskom prijevozu, ne dulje od 180 dana tijekom jedne kalendarske godine, povjeriti obavljanje prijevoza putnika drugom prijevozniku koji ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom, na temelju pisanog ugovora o podvozarstvu.

(2) U slučaju obavljanja prijevoza iz stavka 1. ovoga članka nositelj dozvole dužan je nakon sklapanja ugovora iz stavka 1. ovoga članka ishoditi suglasnost izdavatelja dozvole.

(3) Za vrijeme obavljanja prijevoza suglasnost izdavatelja dozvole za obavljanje podvozarstva mora se nalaziti u vozilu i vozač je mora pokazati na zahtjev osobe koja je ovlaštena za nadzor.

(4) Podvozarstvo u prijevozu putnika koji se uređuje temeljem ugovora o koncesiji ili ugovora o javnoj usluzi uređuje se odredbama ugovora o koncesiji ili ugovora o javnoj usluzi kojim se uređuje pravo na prijevoz.

Obveze vozača u javnom linijskom prijevozu putnika

Članak 43.

(1) Vozač u javnom linijskom prijevozu putnika dužan je:

- u granicama raspoloživih mjesta u vozilu, prihvatiti i prevesti svaku osobu, uz prihvat prtljage, sukladno odredbama Općih uvjeta prijevoza
- udaljiti iz vozila svaku osobu koja narušava red i mir u vozilu, koja ometa druge putnike ili članove posade, osobu u alkoholiziranom stanju ili osobu koja na bilo koji drugi način krši odredbe Općih uvjeta prijevoza
- poštivati vozni red i ostale uvjete iz dozvole, odnosno ugovora o prijevozu
- koristiti mjesta zaustavljanja koja su predviđena voznim redom
- ne ukrcavati i/ili iskrcavati putnike izvan autobusnih kolodvora, putničkih terminala i autobusnih stajališta, koji su određeni voznim redom
- imati u vozilu i na zahtjev osobe ovlaštene za nadzor pokazati izvod iz licencije za obavljanje unutarnjeg prijevoza ili ovjerenu vjerodostojnu presliku licencije Zajednice za međunarodni prijevoz kao javnu uslugu

- imati u vozilu ispravno popunjeni putni radni list u županijskom i međužupanijskom javnom linijskom i posebnom linijskom prijevozu te u mikroprijevozu
- imati u vozilu primjerak ugovora o podvozarstvu, ako se prijevoz obavlja kao podvozarstvo, te suglasnost nadležnog tijela na podvozarstvo
- imati u vozilu običnu presliku primjerka dozvole, ovjerenog voznog reda ili drugog dokumenta na temelju kojeg se obavlja prijevoz putnika
- imati u vozilu dokaz kojim se dokazuje radni status vozača kod prijevoznika koji obavlja prijevoz (preslika važećeg ugovora o radu ili ovjereni zadnja isplatna lista od plaće ili ovjereni potvrda poslodavca o zasnovanom radnom odnosu ili prijava radnika na zdravstveno i mirovinsko osiguranje)
- imati u vozilu potvrdu za vozače iz trećih država, ako je vozač obveznik njezina posjedovanja i
- imati u vozilu sve druge potrebne dokumente propisane ovim Zakonom, a koji se odnose na obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika.

(2) Vozač je dužan poslodavcu redovito predavati pravilno popunjene putne radne listove, a poslodavac ih je dužan čuvati najmanje dvije godine od dana prometovanja te pokazati na zahtjev osobe ovlaštene za nadzor.

(3) Uz pravilno popunjeni putni radni list iz stavka 2. ovoga članka mora se nalaziti i odgovarajuća evidencija rada mobilnih radnika vezana za predmetni putni radni list, sukladno posebnim propisima kojima se reguliraju radna vremena mobilnih radnika u cestovnom prijevozu.

IV.b Posebni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje posebnog linijskog prijevoza putnika

Članak 44.

(1) Posebni linijski prijevoz putnika može obavljati prijevoznik koji posjeduje licenciju za javni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika.

(2) Posebni linijski prijevoz prijevoznik obavlja vozilima kategorije M1 kapaciteta sedam + jedno ili osam + jedno putničko mjesto i vozilima kategorije M2 i M3, odnosno specijalnim cestovnim vozilima, na osnovi sklopljenog pisanog ugovora između naručitelja prijevoza i prijevoznika.

(3) Popis putnika obvezni je i sastavni dio ugovora iz stavka 2. ovoga članka i prijevoznik ga za vrijeme prijevoza mora imati u vozilu.

(4) Tijekom obavljanja posebnog linijskog prijevoza prijevoznik u vozilu mora imati presliku ugovora.

(5) Prijevozniku je zabranjen prijevoz putnika iz stavka 1. ovoga članka koji nisu upisani u popis putnika.

(6) Prijevoznik je dužan u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora iz stavka 2. ovoga članka dostaviti primjerak ugovora Ministarstvu za međuzupanijski posebni linijski prijevoz, odnosno upravnom tijelu županije ili Grada Zagreba nadležnom za poslove prometa za županijski posebni linijski prijevoz, koji vode Registar posebnih linijskih prijevoza.

(7) Podaci iz Registara posebnih linijskih prijevoza unose se u Nacionalni registar cestovnih prijevoznika i čine njegov sastavni dio.

(8) Iznimno, u sklopu posebnog linijskog prijevoza putnika može se obavljati i prijevoz putnika koji nisu navedeni u popisu putnika iz stavka 3. ovoga članka u mjesta i iz mjesta u kojima ne postoji organizirani javni linijski prijevoz putnika.

(9) Za obavljanje prijevoza iz stavka 8. ovoga članka prijevoznik mora imati dozvolu koju za međuzupanijske linije izdaje Ministarstvo, a za županijske linije upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa ili upravno tijelo za promet Grada Zagreba, o čemu se odlučuje rješenjem.

(10) Prilikom izdavanja dozvole iz stavka 9. ovoga članka izdavatelj dozvole dužan je utvrditi sljedeće:

- vremensku i mjesnu dostupnost javnog linijskog cestovnog prijevoza, drugih oblika prijevoza putnika propisanih ovim Zakonom i prijevoza putnika iz drugih grana prometa
- potrebe posebnih kategorija korisnika prijevoza
- utjecaj na ekonomsku, stratešku i društvenu opstojnost postojećih linija i
- mogućnosti rješavanja prijevoza putnika mikroprijevozom ili javnim linijskim prijevozom ugovorom o javnoj usluzi.

(11) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za županijske linije iz stavka 9. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu, a protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za međuzupanijske linije iz stavka 9. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor.

(12) Ministar će pravilnikom iz članka 33. stavka 9. ovoga Zakona propisati obvezne elemente ugovora o posebnom linijskom prijevozu.

IV.c Shuttle prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje shuttle prijevoza

Članak 45.

(1) Shuttle prijevoz može obavljati prijevoznik koji ima licenciju za javni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika.

(2) Prijevoznik na vozilu kojim se obavlja prijevoz iz stavka 1. ovoga članka mora na vidljivom mjestu imati istaknutu oznaku vrste prijevoza, oznaku relacije na kojoj se prijevoz obavlja, cjenik i vrijeme polaska.

(3) Za vrijeme obavljanja shuttle prijevoza putnika vozač u vozilu mora imati presliku ugovora o obavljanju shuttleprijevoza, cjenik i dokumente iz članka 43. stavka 1. podstavka 6. i 10. ovoga Zakona.

(4) Shuttle prijevoz putnika prijevoznik mora obavljati sukladno definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 50. ovoga Zakona i ne smije imati obilježja drugih oblika prijevoza.

IV.d Povremeni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje povremenog prijevoza putnika

Članak 46.

(1) Povremeni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu može obavljati prijevoznik koji ima licenciju za obavljanje prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika.

(2) Povremeni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu prijevoznik može obavljati vozilima kategorije M1 kapaciteta sedam + jedno i osam + jedno putničko mjesto ili vozilima kategorije M2 ili M3.

(3) Povremeni prijevoz putnika koji obavlja prijevoznik ne smije sadržavati ponovljene elemente linijskog ni posebnog linijskog prijevoza ni autotaksi prijevoza, kao što su relacija, vrijeme odlaska i dolaska te unaprijed definirana mjesta ulaska i izlaska putnika.

(4) Povremeni prijevoz namijenjen je potrebama za jednokratnim putovanjima i nema funkciju prijevoza dnevne migracije.

(5) Povremeni prijevoz putnika obavlja se na temelju pisanog ugovora sklopljenog između naručitelja prijevoza i prijevoznika.

(6) Pri obavljanju povremenog prijevoza putnika vozač u vozilu mora imati izvornik ili presliku ugovora o prijevozu iz stavka 5. ovoga članka te dokumente iz članka 43. stavka 1. podstavaka 6. i 10. ovoga Zakona.

(7) Ako je povremeni prijevoz putnika reguliran ugovorom kojim je obuhvaćeno više putovanja, u vozilu prijevoznik, osim ugovora, mora imati i nalog za predmetnu vožnju ili drugi odgovarajući dokument (vaučer, zahtjev za prijevoz i sl.).

(8) Povremeni prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu može se obavljati kao kružna vožnja zatvorenih vrata, putovanje punog vozila u polasku i praznog u povratku, putovanje praznog vozila u polasku i punog u povratku te kao prijevoz putnika naizmjeničnim vožnjama.

IV.e Autotaksi prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje autotaksi prijevoza putnika

Članak 47.

(1) Autotaksi prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu obavlja se na temelju licencije za autotaksi prijevoz putnika i dozvole za autotaksi prijevoz putnika, sukladno definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona.

- (2) Pravne i fizičke osobe – obrtnici koji obavljaju autotaksi prijevoz, isključivo radi zaustavljanja u svrhu ukrcanja i iskrcanja putnika mogu koristiti stajališta namijenjena za vozila javnog prijevoza i autotaksi stajališta, a za vožnju mogu koristiti posebno obilježene prometne trake koje im daju prednost kretanja.
- (3) Dozvolu za obavljanje autotaksi prijevoza iz stavka 1. ovoga članka rješenjem izdaje nadležno upravno tijelo za promet jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba. Pravna ili fizička osoba – obrtnik može dobiti dozvolu više jedinica lokalne samouprave ako zadovoljava sve uvjete propisane ovim Zakonom.
- (4) Dozvola iz stavka 1. ovoga članka izdat će se pravnoj ili fizičkoj osobi – obrtniku koja ima važeću licenciju za obavljanje autotaksi prijevoza u unutarnjem cestovnom prometu u trenutku predaje zahtjeva za izdavanje dozvole.
- (5) Jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb ne može ograničiti broj izdanih dozvola na svom području.
- (6) Jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb može donijeti propis kojim utvrđuje lokacije i opremljenost autotaksi stajališta, način njihova korištenja, kao i visinu naknade za izdavanje dozvola.
- (7) Najviša naknada za izdavanje dozvole ne može biti viša od jedne desetine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće u pravnim osobama u jedinici lokalne samouprave, odnosno Gradu Zagrebu za posljednji mjesec za koji su objavljeni podaci, a koji prethodi podnošenju zahtjeva za izdavanje dozvole.
- (8) »Naknada za izdavanje dozvole iz stavka 7. ovoga članka naplaćuje se ovisno o najvećem broju vozila kojima se planira obavljati autotaksi prijevoz putnika, i to tako da se za jedno do dva vozila naplaćuje iznos kao za jednu dozvolu, za tri do deset vozila naplaćuje se iznos kao za šest dozvola, za 11 do 50 vozila naplaćuje se iznos kao za 30 dozvola, za 51 do 100 vozila naplaćuje se iznos kao za 70 dozvola, a za više od 100 vozila naplaćuje se iznos kao za 100 dozvola.
- (9) Jedinice lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb dužni su voditi evidenciju o izdanim autotaksi dozvolama, a koja je sastavni dio Nacionalnog registra cestovnih prijevoznika.
- (10) Pravna osoba ili fizička osoba – obrtnik podnosi jedinici lokalne samouprave, odnosno Gradu Zagrebu zahtjev za izdavanje dozvole u pisanom ili u elektroničkom obliku. Uz zahtjev treba priložiti presliku važeće licencije za obavljanje autotaksi prijevoza putnika.
- (11) Ako je omogućeno izdavanje dozvole u elektroničkom obliku, svi potrebni dokazi prilažu se u elektroničkom obliku.
- (12) Ako podnositelj urednog zahtjeva ispunjava propisane uvjete, nadležno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba izdaje rješenje o dozvoli za obavljanje autotaksi prijevoza te dostavlja podnositelju zahtjeva izvornik dozvole.
- (13) Nadležno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba dužno je odlučiti o zahtjevu za izdavanje dozvole i donijeti odgovarajuće rješenje u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(14) Ako nadležno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba ne odluči o zahtjevu u navedenom roku, po zahtjevu će postupati Ministarstvo, koje će donijeti odgovarajuće rješenje u roku od idućih 15 dana, u kojem slučaju se naknada za izdavanje dozvole iz stavka 7. ovoga članka uplaćuje u korist državnog proračuna Republike Hrvatske.

(15) Dozvola se izdaje na razdoblje od pet godina, a najdulje do dana isteka licencije.

(16) Dozvola nije prenosiva i može je koristiti samo prijevoznik kojem je izdana.

(17) Prilikom podnošenja zahtjeva za obnovu dozvole autotaksi prijevoznik dužan je dokazati da ispunjava uvjete za dobivanje licencije za obavljanje autotaksi prijevoza putnika. Zahtjev za obnovu dozvole podnosi se najkasnije dva mjeseca prije isteka roka njezina važenja.

(18) Ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava propisane uvjete za izdavanje ili obnovu dozvole, nadležno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba zahtjev će odbiti rješenjem protiv kojega se može izjaviti žalba Ministarstvu.

(19) Izvornik dozvole nalazi se u sjedištu autotaksi prijevoznika.

(20) Prilikom obavljanja autotaksi prijevoza, odnosno tijekom vožnje vozač autotaksi prijevoznika dužan je u vozilu imati presliku dozvole.

(21) Sve izdane dozvole i licencije za autotaksi prijevoz putnika te podatke o vozilima kojima se obavlja autotaksi prijevoz izdavatelji licencija i dozvola dužni su upisati u Bazu izdanih licencija i dozvola za autotaksi prijevoz, koja je sastavni dio Nacionalnog registra cestovnih prijevoznika.

(22) Nadzor nad obavljanjem autotaksi prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu provodi Ministarstvo, službenici ministarstva nadležnog za unutarnje poslove i ministarstva nadležnog za financije, službenici Carinske uprave (u daljnjem tekstu: Carinska uprava) te komunalni i/ili prometni redari jedinice lokalne samouprave na čijem području se autotaksi prijevoz obavlja.

(23) U obavljanju nadzora iz stavka 22. ovoga članka komunalni i/ili prometni redari jedinice lokalne samouprave, službenici ministarstva nadležnog za unutarnje poslove i Carinske uprave imaju ovlast pregleda dokumentacije, licencije, dozvola, vozila i vozača.

(24) U slučaju utvrđenih nepravilnosti službenici iz stavka 22. ovoga članka obvezni su o tome sastaviti pisano izvješće i dostaviti ga inspekciji cestovnog prometa na daljnje postupanje.

(25) Ministar će pravilnikom iz članka 13. stavka 7. ovoga Zakona propisati način vođenja evidencije o izdanim autotaksi dozvolama.

Područje obavljanja autotaksi prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu i cjenik autotaksi usluga

Članak 48.

(1) Autotaksi prijevoz putnika obavlja se tako da prijevoznik koji obavlja djelatnost autotaksi prijevoza smije ukrcati putnika i započeti prijevoz samo na području jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba za koju ima dozvolu.

(2) Ako prijevoznik pruža uslugu autotaksi prijevoza putnika putem taksimetra, za vrijeme obavljanja usluge u vozilu mora biti uključen taksimetar i mora na vidljivom mjestu u vozilu imati istaknut cjenik.

(3) Cjenik autotaksi prijevoza iz stavka 2. ovoga članka samostalno utvrđuje prijevoznik, a mora sadržavati najmanje cijenu po jednom prijeđenom kilometru.

(4) Ako prijevoznik pruža uslugu autotaksi prijevoza putnika putem elektroničke aplikacije iz koje su putniku unaprijed vidljivi maksimalna cijena i planirana ruta putovanja, aplikacija mora biti uključena u vozilu za cijelo vrijeme pružanja usluge.

Strani autotaksi prijevoznik

Članak 49.

Strani prijevoznik može obavljati autotaksi prijevoz putnika na teritoriju Republike Hrvatske ako je to uređeno međunarodnim ugovorom, pod uvjetima iz tog ugovora.

IV.f Mikroprijevoz

Obavljanje mikroprijevoza

Članak 50.

(1) Mikroprijevoz može obavljati prijevoznik koji posjeduje licenciju za prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju za autotaksi prijevoz ili licenciju za djelatnost iznajmljivanja vozila s vozačem ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika, temeljem odredbi odluke jedinice lokalne samouprave o mikroprijevozu te temeljem odredbi ovoga Zakona.

(2) Mikroprijevoz prijevoznik obavlja vozilima kategorije M1 ili vozilima kategorije M2, pod uvjetima propisanim odlukom jedinice lokalne samouprave o mikroprijevozu.

(3) Mikroprijevoz prijevoznik obavlja radi zadovoljavanja prijevoznih potreba stanovništva u ruralnim i slabo naseljenim područjima, tamo gdje nije organiziran javni linijski prijevoz putnika, sukladno voznom redu koji je prilagođen osobama koje traže prijevoz.

(4) Mikroprijevoz se obavlja na temelju ugovora potpisanog između naručitelja prijevoza i prijevoznika, a u skladu s odredbama odluke jedinice lokalne samouprave o mikroprijevozu.

(5) Za vrijeme obavljanja prijevoza iz stavka 1. ovoga članka vozač mora kod sebe imati presliku ugovora o mikroprijevozu.

(6) Odlukom jedinice lokalne samouprave o mikroprijevozu određuju se potrebe za mikroprijevozom te način podmirenja troškova prijevoza.

(7) Naručitelj prijevoza iz stavka 4. ovoga članka može biti isključivo tijelo državne uprave, jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravna osoba koju je osnovalo tijelo državne uprave i/ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravna osoba kojoj su tijela državne uprave i/ili jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave temeljem posebne odluke ili ugovora povjerile organiziranje mikroprijevoza na svom području.

(8) Jedinica lokalne samouprave, ako ujedno nije i naručitelj prijevoza, mora dati pisanu suglasnost na ugovor iz stavka 4. ovoga članka.

(9) Ugovor o pružanju usluge mikroprijevoza može imati karakter ugovora o pružanju javnih usluga.

(10) U slučaju iz stavka 9. ovoga članka ugovor mora sadržavati minimalno elemente koji su propisani Uredbom (EZ) br. 1370/2007 i Uredbom (EU) 2016/2338.

(11) Mikroprijevoz se može organizirati i na relacijama na kojima postoji javni linijski prijevoz u dane kada javni linijski prijevoz ne prometuje (npr. za vrijeme kada nema nastave, u dane vikenda, blagdana i sl.).

IV.g Posebni oblici prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Obavljanje posebnih oblika prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 51.

(1) Način obavljanja posebnih oblika prijevoza putnika cestovnim turističkim vlakom, zaprežnim vozilom ili nekim drugim cestovnim vozilom, obavljanje privremenog supstitucijskog prijevoza cestovnim prijevoznim sredstvima umjesto prijevoznih sredstava drugih prometnih grana, rješenjem, a na zahtjev prijevoznika, određuje nadležno upravno tijelo za promet u jedinici lokalne samouprave, odnosno Gradu Zagrebu.

(2) Posebni oblik prijevoza mora se obavljati u skladu s rješenjem iz stavka 1. ovoga članka čiju presliku vozač mora imati kod sebe za vrijeme obavljanja prijevoza.

(3) Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

(4) Iznajmljivanje vozila s vozačem kao poseban oblik prijevoza prijevoznik obavlja isključivo na temelju licencije, sukladno definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 16. ovoga Zakona, a vozači moraju zadovoljiti uvjete propisane pravilnikom iz članka 33. stavka 9. ovoga Zakona.

(5) Prijevoz iz stavka 4. ovoga članka može obavljati prijevoznik koji posjeduje važeću licenciju za obavljanje unutarnjeg prijevoza putnika ili licenciju za autotaksi prijevoz ili licenciju za posebne oblike prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju Zajednice za prijevoz putnika.

V. INTEGRIRANI PRIJEVOZ PUTNIKA U UNUTARNJEM PROMETU (IPP)

Posebni pojmovi vezani za IPP

Članak 52.

Vezano za integrirani javni prijevoz putnika u unutarnjem prometu (IPP) u ovom Zakonu koriste se sljedeći posebni pojmovi:

1. »jedinstveni vozni red« je akt koji sadrži međusobno usklađene vozne redove različitih međusobno povezanih vrsta javnog prijevoza

2. »lokalno nadležno tijelo« je svako nadležno tijelo čije zemljopisno područje nadležnosti nije cijelo područje Republike Hrvatske, odnosno nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave ili nadležno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave
3. »nadležno tijelo« je svako tijelo javne vlasti ili skupina tijela javne vlasti s ovlastima intervencije u javni prijevoz putnika na određenom zemljopisnom području, odnosno svako tijelo – pravna osoba kojoj je dana takva nadležnost
4. »obveza pružanja javne usluge prijevoza putnika« je zahtjev koji definira ili odredi nadležno tijelo kako bi osiguralo usluge javnog prijevoza putnika od općeg interesa koje operater, kada bi promatrao samo svoje komercijalne interese, ne bi preuzeo ili ih ne bi preuzeo u istom opsegu ili pod istim uvjetima bez naknade
5. »operater javne usluge prijevoza putnika« je svaki javni ili privatni poduzetnik ili skupina takvih poduzetnika koji pružaju usluge javnog prijevoza putnika ili javno tijelo koje pruža usluge javnog prijevoza putnika, a koji ima licenciju i druge potrebne dozvole za obavljanje unutarnjeg prijevoza putnika
6. »ugovor o pružanju javne usluge« je jedan ili više pravno obvezujućih akata koji potvrđuju sporazum između nadležnog tijela i operatera javne usluge o povjeravanju upravljanja i obavljanja usluga javnog prijevoza putnika tom operateru koji je obuhvaćen obvezama pružanja javne usluge, a može biti i odluka koju je donijelo nadležno tijelo
7. »ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika« je ugovor sklopljen između operatera javnog prijevoza putnika i nadležnog tijela, odnosno lokalnog nadležnog tijela i
8. »usluga integriranog javnog prijevoza putnika – IPP« je usluga koja obuhvaća međusobno povezane usluge javnog prijevoza putnika unutar određenog zemljopisnog područja s jedinstvenom informacijskom službom, jedinstvenom voznom kartom, odnosno tarifnim sustavom i jedinstvenim voznim redom.

Opće odredbe o integriranom prijevozu putnika

Članak 53.

Radi ekonomičnijeg i učinkovitijeg odvijanja javnog prijevoza putnika te radi povećanja kvalitete prijevozne usluge za korisnike operateri prijevozne usluge različitih vrsta prijevoza mogu pružati usluge integriranog prijevoza putnika – IPP.

Članak 54.

Usluge integriranog javnog prijevoza putnika, u smislu ovoga Zakona, mogu se pružati:

- a) samo na području jedne jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedne jedinice lokalne samouprave ili
- b) na području više jedinica lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave na određenom pilot-području i

c) ako operater usluge javnog prijevoza putnika ima sklopljen ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika s nadležnim tijelom, odnosno lokalnim nadležnim tijelom.

Ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika

Članak 55.

(1) Ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika sklapa se između operatera javnog prijevoza putnika i jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave uz suglasnost Ministarstva, ako Ministarstvo nije ujedno i nadležno tijelo.

(2) Nadležno tijelo za usluge integriranog prijevoza putnika je:

- za usluge integriranog javnog prijevoza putnika na području jedne jedinice područne (regionalne) samouprave – županijsko upravno tijelo nadležno za promet ili upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za promet
- za usluge integriranog javnog prijevoza putnika na području jedne jedinice lokalne samouprave – nadležno upravno tijelo za promet općine ili grada (osim Grada Zagreba) ili
- za usluge integriranog javnog prijevoza putnika na pilot-području, kada se usluga integriranog prijevoza putnika pruža na području više jedinica područne (regionalne) i/ili lokalne samouprave – Ministarstvo, odnosno pravna osoba koju su jedinice područne (regionalne) samouprave osnovale radi integracije sustava javnog prijevoza uz suglasnost Ministarstva.

Ciljevi sklapanja Ugovora o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika

Članak 56.

Ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika sklapa se u svrhu postizanja sljedećih ciljeva:

- definiranja međusobnih prava i obveza između operatera usluge javnog prijevoza putnika i nadležnog tijela, odnosno lokalnog nadležnog tijela glede osiguranja infrastrukturnih preduvjeta za odvijanje usluge
- određivanja područja, odnosno pilot-područja integracije
- utvrđivanja prometne mreže linija koja je obuhvaćena integracijom
- definiranja obveza pružanja javne usluge
- definiranja standarda kvalitete
- utvrđivanja naknade za obavljanje usluge od javnog interesa i
- definiranja obveze dostavljanja podataka nadležnom tijelu, odnosno lokalnom nadležnom tijelu o pružanju usluge.

Obvezni prilozi Ugovora o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika

Članak 57.

Obvezne priloge Ugovora o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika čine:

- opći uvjeti prijevoza
- cjenik i troškovnik usluge prijevoza i
- jedinstveni vozni red.

Članak 58.

(1) Ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika može imati karakter ugovora o pružanju javnih usluga.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka ugovor mora sadržavati minimalno elemente koji su propisani Uredbom (EZ) br. 1370/2007 i Uredbom (EU) br. 2016/2338.

Prestanak Ugovora o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika

Članak 59.

Ugovor o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika obvezno prestaje zbog sljedećih razloga:

- uvođenja usluge integriranog prijevoza putnika temeljem posebnog zakona kojim se regulira integrirani prijevoz putnika, ako tim zakonom nije drukčije propisano
- sklapanja ugovora o javnoj usluzi u županijskom prijevozu putnika u cestovnom prometu, ako ugovorom o javnoj usluzi u županijskom prijevozu putnika u cestovnom prometu nije drukčije propisano
- sklapanja ugovora o komunalnom prijevozu u cestovnom prometu, ako ugovorom o komunalnom prijevozu nije drukčije propisano i
- ostalih razloga navedenih u ugovoru o pružanju usluge integriranog javnog prijevoza putnika.

Primjena ostalih propisa u integriranom javnom prijevozu putnika

Članak 60.

Na pružanje usluga integriranog javnog prijevoza putnika primjenjuju se:

- a) na linije javnog prijevoza putnika cestom uključene u integrirani javni prijevoz putnika – odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje obavljanje komunalnog prijevoza putnika, županijskog prijevoza putnika, međužupanijskog prijevoza putnika i mikroprijevoza
- b) na linije javnog prijevoza putnika morem uključene u integrirani javni prijevoz putnika – odredbe zakona kojima se uređuje obavljanje prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu
- c) na linije javnog prijevoza putnika unutarnjim plovnim putevima uključene u integrirani javni prijevoz putnika – odredbe propisa kojima se uređuje obavljanje prijevoza na unutarnjim plovnim putevima

d) na linije javnog prijevoza putnika u željezničkom prometu uključene u integrirani javni prijevoz putnika – odredbe propisa kojima se uređuje obavljanje željezničkog prijevoza

e) na linije javnoga gradskog prijevoza putnika uključene u integrirani javni prijevoz putnika – odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje komunalni prijevoz putnika i odredbe propisa o komunalnom gospodarstvu i

f) na pitanja zaštite prava korisnika integriranog javnog prijevoza putnika – odredbe propisa kojima se uređuje zaštita prava potrošača i zaštita prava putnika.

VI. PRIJEVOZ PUTNIKA U MEĐUNARODNOM CESTOVNOM PROMETU

Vrste javnog prijevoza putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Članak 61.

Javni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu može se obavljati kao javni linijski prijevoz putnika, posebni linijski prijevoz putnika, povremeni prijevoz putnika i autotaksi prijevoz putnika.

VI.a Javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Način obavljanja javnog linijskog prijevoza putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Članak 62.

(1) Javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu na području država članica uspostavlja se i obavlja sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 1073/2009.

(2) Javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između Republike Hrvatske i trećih država, tranzitni prijevoz putnika kroz Republiku Hrvatsku povezan s tim prijevozima te međunarodni linijski prijevoz putnika što ga obavlja prijevoznik države članice iz Republike Hrvatske ili kroz Republiku Hrvatsku u treću državu, uspostavlja se u skladu s međunarodnim ugovorima, uz uvažavanje načela uzajamnosti, a obavlja se na temelju dozvole izdane uz suglasnost država kroz koje prijevoz prolazi, u skladu s uvjetima koji su određeni ovim Zakonom i međunarodnim ugovorima.

(3) Javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu prijevoznik može obavljati isključivo autobusima na temelju dozvole za javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu i u skladu s tom dozvolom i njezinim sastavnim dijelovima (itinerarom, cjenikom i voznim redom).

(4) Prijevoz putnika iz stavka 3. ovoga članka može se u slučaju prijevozne potrebe obavljati na liniji ili dijelu linije (relaciji) dodatnim autobusima.

(5) Prilikom obavljanja prijevoza putnika dodatnim autobusima dozvoljeno je izostavljanje određenih autobusnih kolodvora ili stajališta iz voznog reda.

Dozvola Zajednice za obavljanje međunarodnog linijskog prijevoza putnika

Članak 63.

- (1) Dozvolu Zajednice u Republici Hrvatskoj izdaje Ministarstvo, na zahtjev prijevoznika. Dozvola se izdaje sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 1073/2009, o čemu se odlučuje rješenjem.
- (2) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole Zajednice nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Međunarodni linijski prijevoz putnika na području država članica prijevoznik može obavljati isključivo na temelju dozvole Zajednice i u skladu s tom dozvolom.
- (4) Prije izdavanja dozvole Zajednice prijevoznik je obavezan pribaviti suglasnost svih autobusnih kolodvora koje koristi po voznom redu o raspoloživosti slobodnih perona i o mogućnosti prihvata i otpreme autobusa i putnika na liniji, radi obavljanja prijevoza temeljem te dozvole.

Dozvola za javni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu u treće države

Članak 64.

- (1) Međunarodni linijski prijevoz putnika iz članka 62. stavka 2. ovoga Zakona na teritoriju Republike Hrvatske prijevoznik može obavljati samo na temelju dozvole koju izdaje Ministarstvo, u skladu s dozvolom i njezinim sastavnim dijelovima (itinerarom, cjenikom i voznim redom), o čemu se odlučuje rješenjem.
- (2) Za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - domaći prijevoznik mora imati licenciju Zajednice
  - u obavljanje prijevoza na liniji koja ima stajališta na teritoriju Republike Hrvatske obvezno mora biti uključen domaći prijevoznik
  - vozni red mora biti usklađen i
  - sve države preko čijeg teritorija prometuje linija moraju biti suglasne s obavljanjem prijevoza na toj liniji.
- (3) Dozvola se izdaje na zahtjev domaćeg prijevoznika i nije prenosiva na drugog prijevoznika.
- (4) Dozvola se izdaje s rokom važenja do pet godina ili do dana isteka licencije.
- (5) Uz zahtjev iz stavka 3. ovoga članka obvezno se prilažu vozni red, cjenik, itinerar, ugovor sklopljen između domaćeg i stranog prijevoznika o zajedničkom obavljanju međunarodnog linijskog prijevoza putnika, kao i drugi prilozi utvrđeni međunarodnim ugovorom.
- (6) Ministarstvo izdaje dozvolu za dio linije koji prometuje preko teritorija Republike Hrvatske, nakon dobivene suglasnosti svih država preko kojih linija prometuje.
- (7) Sastavni dijelovi dozvole su ovjereni vozni red, cjenik i itinerar.
- (8) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(9) Ministarstvo vodi Upisnik izdanih dozvola za međunarodni linijski prijevoz.

(10) Ministarstvo će Upisnik izdanih dozvola za međunarodni linijski prijevoz učiniti javno dostupnim preko svoje mrežne (web) stranice.

(11) Upisnik izdanih dozvola za međunarodni linijski prijevoz putnika može biti dio baza podataka u Nacionalnom registru cestovnih prijevoznika.

Tranzitni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Članak 65.

(1) Tranzitni linijski prijevoz putnika preko teritorija Republike Hrvatske prijevoznik može obavljati na temelju dozvole koju izdaje Ministarstvo, bez ulaska i izlaska putnika na teritoriju Republike Hrvatske, u skladu s dozvolom i njezinim sastavnim dijelovima (itinerarom, cjenikom i voznim redom), o čemu se odlučuje rješenjem.

(2) Pri obavljanju tranzitnog linijskog prijevoza putnika preko teritorija Republike Hrvatske prijevoznik u autobusu mora imati izvornik dozvole koja glasi na prijevoznika koji obavlja prijevoz ili izvornik dozvole i ugovor o podvozarstvu sklopljen između prijevoznika na kojeg glasi dozvola i prijevoznika koji obavlja prijevoz na temelju ugovora o podvozarstvu, ovjeren kod javnog bilježnika.

(3) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(4) Na izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 64. ovoga Zakona.

Primjena odredbi o javnom linijskom prijevozu putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Članak 66.

Na objavljivanje voznih redova, način i uvjete korištenja autobusnih kolodvora, putničkih terminala i autobusnih stajališta, prestanak važenja dozvola, izmjene voznih redova, primjenu i javnu objavu Općih uvjeta prijevoza te na ostale uvjete i obveze prijevoznika u međunarodnom javnom linijskom prijevozu putnika odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje javni linijski prijevoz u unutarnjem cestovnom prometu.

Trajna obustava prijevoza

Članak 67.

(1) Ako prijevoznik zbog ekonomskih ili drugih opravdanih razloga ne može obavljati međunarodni linijski prijevoz putnika za koji mu je izdana dozvola, dužan je Ministarstvu podnijeti pisani obrazloženi zahtjev za trajnu obustavu prijevoza.

(2) Prijevoznik smije trajno obustaviti prijevoz samo nakon što Ministarstvo donese rješenje o ukidanju dozvole.

(3) Ako Ministarstvo ne donese rješenje o ukidanju dozvole iz stavka 2. ovoga članka u roku od 15 dana od dana zaprimanja urednog zahtjeva, smatrat će se da je zahtjev pozitivno riješen i prijevoz se može trajno obustaviti.

(4) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

VI.b Posebni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Obavljanje posebnog linijskog prijevoza putnika između država članica

Članak 68.

(1) Posebni linijski prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između država članica obavlja se sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 1073/2009 i Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014.

(2) Ako domaći prijevoznik obavlja prijevoz iz stavka 1. ovoga članka kao kabotažu, dužan je popunjavati kontrolni dokument – putni list iz Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014 i dostaviti ga Ministarstvu najkasnije do desetog dana tekućeg mjeseca za prijevoze obavljene u proteklom mjesecu.

(3) Ako domaći prijevoznik obavlja prijevoz iz stavka 1. ovoga članka kao kabotažu, dužan je dostaviti Ministarstvu tromjesečno izvješće o obavljenim prijevozima na propisanom obrascu iz Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014, najkasnije u roku od osam dana od dana isteka izvještajnog tromjesečnog razdoblja.

Obavljanje posebnog linijskog prijevoza putnika između Republike Hrvatske i trećih država

Članak 69.

(1) Posebni linijski prijevoz putnika između Republike Hrvatske i trećih država prijevoznik može obavljati isključivo autobusima, na osnovi sklopljenog pisanog ugovora između naručitelja prijevoza i prijevoznika te na osnovi dozvole koju izdaje Ministarstvo, o čemu se odlučuje rješenjem.

(2) Popis putnika obvezni je sastavni dio ugovora.

(3) Tijekom obavljanja posebnog linijskog prijevoza u vozilu se mora nalaziti ugovor i popis putnika.

(4) Zabranjen je prijevoz putnika koji nisu upisani u popis putnika u posebnom linijskom prijevozu iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Prijevoznik je dužan Ministarstvu prijaviti ugovor o obavljanju posebnog linijskog prijevoza putnika iz stavka 1. ovoga članka u roku od osam dana od dana njegova potpisivanja.

(6) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(7) Ministarstvo vodi evidenciju izdanih dozvola za obavljanje posebnih linijskih prijevoza iz stavka 1. ovoga članka.

(8) Ministarstvo će evidenciju iz stavka 7. ovoga članka učiniti javno dostupnom preko svoje mrežne (web) stranice.

(9) Evidencija iz stavka 7. ovoga članka može biti dio baza podataka u Nacionalnom registru cestovnih prijevoznika.

VI.c Povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Način obavljanja povremenog prijevoza putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Članak 70.

(1) Povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između Republike Hrvatske i država članica te između Republike Hrvatske i trećih država može se obavljati kao kružna vožnja zatvorenih vrata, putovanje punog autobusa u polasku i praznog u povratku, putovanje praznog autobusa u polasku i punog u povratku te kao prijevoz putnika naizmjeničnim vožnjama, o čemu treba unijeti bilješku u odgovarajuću rubriku putnog lista.

(2) Povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između Republike Hrvatske i država članica prijevoznik obavlja sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 1073/2009 i Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014.

(3) Povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između Republike Hrvatske i država koje su stranke potpisnice INTERBUS ugovora prijevoznik obavlja sukladno odredbama toga Ugovora.

(4) Povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu između Republike Hrvatske i država koje nisu stranke potpisnice INTERBUS ugovora prijevoznik obavlja sukladno dvostranim (bilateralnim) ugovorima između država i sukladno odredbama ovoga Zakona.

(5) Ako domaći prijevoznik obavlja prijevoz iz stavka 2. ovoga članka kao kabotažu, dužan je za takve prijevoze popunjavati putni list iz kojeg mora biti razvidno polazno i odredišno mjesto te datum početka i završetka prijevoza.

(6) Popunjene putne listove prijevoznik je dužan vratiti Ministarstvu najkasnije do desetog dana tekućeg mjeseca za protekli mjesec.

(7) Povremeni prijevoz putnika iz stavka 4. ovoga članka obavlja se bez dozvole kod sljedećih vrsta prijevoza:

1. kružne vožnje zatvorenih vrata, pri čemu se ista skupina putnika prevozi istim autobusom na cijelom putovanju i vraća na polazno mjesto. Polazno mjesto mora biti u državi u kojoj prijevoznik ima sjedište/prebivalište

2. vožnje koja se obavlja s putnicima pri polaznoj vožnji, a praznim autobusom pri povratnoj vožnji. Polazno mjesto mora biti u državi u kojoj prijevoznik ima sjedište/prebivalište

3. vožnje pri kojoj se polazno putovanje obavlja bez putnika i svi se putnici preuzimaju na istom mjestu, ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

– putnici čine skupinu formiranu na temelju ugovora o prijevozu, koji je sklopljen prije njihova dolaska u Republiku Hrvatsku. Putnici se prevoze u državu u kojoj prijevoznik ima sjedište/prebivalište

– putnike je isti prijevoznik prethodno dovezao na teritorij Republike Hrvatske, te ih preuzima i odvozi natrag na teritorij države u kojoj ima sjedište/prebivalište ili

– putnici su pozvani da doputuju na teritorij države u kojoj prijevoznik ima sjedište/prebivalište, pri čemu troškove prijevoza snosi fizička ili pravna osoba koja ih je pozvala. Putnici moraju činiti jedinstvenu skupinu koja nije nastala samo zbog tog putovanja. Prijevoznik prevozi putnike na teritorij države u kojoj ima sjedište/prebivalište

4. tranzitne vožnje preko teritorija Republike Hrvatske, ako su u vezi s povremenim prijevozom i

5. prijevoza praznih autobusa, koji se koriste isključivo za zamjenu autobusa u kvaru ili zamjenu oštećenog autobusa.

(8) Dozvola je potrebna za:

1. ulazak praznog autobusa u Republiku Hrvatsku radi preuzimanja skupine putnika te za prijevoz te skupine na teritorij države u kojoj prijevoznik ima sjedište/prebivalište, ako nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 7. točke 3. ovoga članka i

2. obavljanje ostalih povremenih prijevoza putnika.

(9) Domaći prijevoznik mora imati dozvolu za povremeni prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu ako je međunarodni povremeni prijevoz u pojedinim državama dozvoljen isključivo na temelju dozvole, o čemu se odlučuje rješenjem.

(10) Dozvolu za obavljanje povremenog prijevoza putnika iz stavka 9. ovoga članka domaćem prijevozniku, na njegov zahtjev, izdaje Ministarstvo.

(11) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za povremeni prijevoz putnika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

(12) U slučaju prijevoza iz stavka 4. ovoga članka, primjenjujući načelo reciprociteta, međunarodnim ugovorom može se definirati da se povremeni prijevoz putnika može obavljati osobnim automobilima kapaciteta sedam + jedno ili osam + jedno putničko mjesto, ako je u takva vozila ugrađen tahograf koji se mora koristiti sukladno Uredbi (EU) br. 165/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o tahografima u cestovnom prometu, stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3821/85 o tahografu u cestovnom prometu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet (SL L 60, 28. 2. 2014.) i o čemu se mora voditi propisana evidencija rada za mobilne radnike.

Prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu naizmjeničnim vožnjama

Članak 71.

(1) Za prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu naizmjeničnim vožnjama strani prijevoznik mora imati dozvolu, o čemu Ministarstvo odlučuje rješenjem.

(2) Izvornik pravilno popunjene dozvole vozač mora imati u vozilu tijekom obavljanja prijevoza, a prijevoz se mora obavljati sukladno dozvoli i njezinim sastavnim dijelovima (itineraru, cjeniku i voznom redu).

(3) Dozvola iz stavka 1. ovoga članka neće se izdati ako je iz zahtjeva prijevoznika za izdavanje dozvole razvidno da su namjeravani prijevozi u suprotnosti s odredbama ovoga članka.

(4) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Prijevoz putnika naizmjeničnim vožnjama je prijevoz prilikom kojeg se nizom polaznih i povratnih vožnji prethodno formirane skupine putnika prevoze iz istog polaznog mjesta na isto odredišno mjesto. Svaka skupina koja je obavila putovanje u polasku vraća se u polazno mjesto povratnom vožnjom istog prijevoznika. Polazno, odnosno odredišno mjesto je mjesto gdje vožnja započinje, odnosno završava, zajedno s okolnim mjestima unutar udaljenosti promjera do 50 km od polaznog, odnosno odredišnog mjesta.

(6) Prilikom naizmjeničnog prijevoza ni jedan se putnik ne smije ukrcavati ili iskrcavati tijekom puta.

(7) Prva povratna i posljednja polazna vožnja u nizu naizmjeničnih vožnji obavlja se praznim autobusom.

Putni list za međunarodni povremeni prijevoz

Članak 72.

(1) Prijevoznik koji obavlja povremene prijevoze, uključujući prijevoz naizmjeničnim vožnjama, mora u vozilu imati pravilno popunjeni putni list.

(2) Za obavljanje posebnih linijskih prijevoza koji se obavljaju kao kabotaža te povremenih prijevoza na području Europske unije prijevoznici moraju koristiti putni list Zajednice, sukladno odredbama Uredbe Komisije (EU) br. 361/2014.

(3) Za obavljanje povremenih prijevoza izvan područja Zajednice prijevoznici moraju koristiti putni list sukladno INTERBUS ugovoru i propisima donesenim za njegovo provođenje.

(4) Knjige putnih listova za domaćeg prijevoznika izdaje Ministarstvo.

Ukidanje dozvole za prijevoz putnika u međunarodnom cestovnom prometu

Članak 73.

(1) Ministarstvo može rješenjem ukinuti dozvolu za javni linijski prijevoz ili povremeni prijevoz ili prijevoz naizmjeničnim vožnjama u međunarodnom cestovnom prometu, koja je bila izdana domaćem ili stranom prijevozniku, ako prijevoznik ne obavlja prijevoz u skladu s odredbama ovoga Zakona, odredbama drugih propisa koji su na snazi u Republici Hrvatskoj ili odredbama međunarodnih ugovora.

(2) Protiv rješenja o ukidanju dozvole iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

ZAKON O OBVEZNIM I STVARNOPRAVNIM ODNOSIMA U ZRAČNOM PROMETU

NN 132/98, 63/08, 134/09, 94/13

DIO DRUGI

OBVEZNI ODNOSI

GLAVA I.

UGOVOR O PRIJEVOZU PUTNIKA, PRTLJAGE

I STVARI

Odjeljak I.

Prijevoz putnika i prtljage

1. Ugovor o prijevozu putnika

Sklapanje ugovora o prijevozu putnika

Članak 4.

- (1) Ugovor o prijevozu putnika sklapa se između prijevoznika i putnika ili između prijevoznika i naručitelja prijevoza.
- (2) Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje prevesti putnika od mjesta polaska do mjesta odredišta u vrijeme predviđeno redom letenja, odnosno u ugovoreno vrijeme, a putnik se obvezuje platiti odgovarajuću prevozninu.
- (3) Ugovorom sklopljenim između prijevoznika i naručitelja prijevoza prijevoznik se obvezuje da će uz uvjete utvrđene ugovorom, prevesti putnika koga odredi naručitelj prijevoza.
- (4) Ugovor o prijevozu putnika sklopljen između prijevoznika i naručitelja prijevoza može se sklopiti za jedno ili više putovanja ili na određeno vrijeme cijelim zrakoplovom ili dijelom kapaciteta zrakoplova. Ugovor sklopljen između prijevoznika i naručitelja prijevoza može se odnositi na jednog ili više putnika.
- (5) Ugovor s naručiteljem prijevoza, da bi bio valjan, mora biti sklopljen u pisanom ili elektroničkom obliku.

Putna karta

Članak 5.

- (1) Prijevoznik je dužan izdati putnu kartu, pojedinačnu ili grupnu. Putna karta bilo u papirnatom ili elektroničkom obliku je dokaz da je sklopljen ugovor o prijevozu putnika, ali se postojanje ugovora o prijevozu može dokazivati i na drugi način.
- (2) Putna karta, u pravilu, glasi na ime. Ako putna karta glasi na ime ne može se prenositi bez pristanka prijevoznika. Prijevoznik ima pravo svoj pristanak odbiti samo iz opravdanih razloga.

(3) Putna karta mora sadržavati naznaku mjesta polaska i odredišta te vrijeme polaska zrakoplova predviđenog redom letenja, odnosno ugovorom.

3. Izvršenje ugovora o prijevozu putnika

Odgovornost naručitelja prijevoza

Članak 10.

(1) Ako između naručitelja prijevoza i prijevoznika nije drugačije ugovoreno, naručitelj prijevoza odgovara prijevozniku za obveze koje proizlaze iz ugovora o prijevozu putnika.

(2) Ako naručitelj prijevoza, prema stavku 1. ovoga članka, odgovara prijevozniku za obveze koje proizlaze iz ugovora o prijevozu, putnik ima pravo svoje zahtjeve nastale u slučaju otkazivanja leta, kašnjenja leta, odnosno zakašnjenja u prijevozu ostvarivati samo prema naručitelju prijevoza.

(3) Ako ugovorom između naručitelja prijevoza i putnika nije drugačije određeno, naručitelj prijevoza se obvezuje da će putniku na vlastiti trošak pribaviti usluge prijevoza.

Povjeravanje prijevoza putnika stvarnom prijevozniku

Članak 11.

(1) Ako ugovorom o prijevozu putnika nije drugačije određeno, ugovorni prijevoznik ima pravo povjeriti prijevoz putnika stvarnom prijevozniku ako osigura iste ili ne bitno lošije uvjete prijevoza, a ukoliko mu osigura povoljnije uvjete ugovorni prijevoznik nema pravo tražiti razliku više prevoznine.

(2) Kod ugovora o prijevozu na određeno vrijeme cijelim zrakoplovom ugovorni prijevoznik može povjeriti prijevoz stvarnom prijevozniku samo ako je to ugovorom predviđeno ili ako je naručitelj prijevoza na to naknadno pristao u pisanom obliku.

Ugovor o prijevozu putnika na određeno vrijeme

Članak 12.

(1) Ako je ugovoren prijevoz putnika na određeno vrijeme cijelim zrakoplovom, prijevoznik može zamijeniti ugovoreni tip zrakoplova samo uz pisani pristanak naručitelja prijevoza. Ako prijevoznik bez pristanka naručitelja prijevoza zamijeni ugovoreni tip zrakoplova, odgovara za naknadu štete koju poradi toga pretrpi naručitelj prijevoza.

(2) Kod ugovora o prijevozu putnika na određeno vrijeme cijelim zrakoplovom prijevoznik je dužan izvršavati naloge naručitelja prijevoza u granicama ugovora i prema namjeni zrakoplova.

(3) Naručitelj prijevoza iz stavka 2. ovoga članka nema pravo odrediti putovanje koje bi izložilo zrakoplov, posadu ili putnike opasnosti, a ni putovanje za koje se može očekivati da će se završiti sa znatnijim prekoračenjem vremena ili roka za koje je sklopljen ugovor.

Ugovor o prijevozu putnika cijelim zrakoplovom

Članak 13.

- (1) Ako je ugovoren prijevoz putnika cijelim zrakoplovom, prijevoznik ima pravo raspolagati neiskorištenim kapacitetom zrakoplova samo uz pisani pristanak naručitelja prijevoza.
- (2) Ako je ugovoren prijevoz putnika cijelim zrakoplovom, a prijevoznik je raspolagao neiskorištenim kapacitetom, ugovorena prevoznina smanjit će se u razmjernom dijelu.
- (3) Ako je prijevoznik bez pisanog pristanka naručitelja prijevoza raspolagao neiskorištenim kapacitetom zrakoplova odgovara i za naknadu štete koju poradi toga pretrpi naručitelj prijevoza.

Prijevoz putnika zrakoplovom kojim se obavlja i prijevoz poštanskih pošiljaka

Članak 14.

Odgovornost za prijevoz poštanskih pošiljaka uređuje se posebnim propisima.

4. Odgovornost prijevoznika

Primjena odgovarajućih odredaba Montrealske konvencije

Članak 15.

- (1) Ovaj Zakon implementira relevantne odredbe Montrealske konvencije u pogledu zračnog prijevoza putnika i njihove prtljage. Područje primjene tih odredaba proteže se na zračni prijevoz unutar Republike Hrvatske.
- (2) Pojmovi koji nisu definirani u članku 3. ovoga Zakona odgovaraju pojmovima koji se koriste u Montrealskoj konvenciji.
- (3) Odgovornost hrvatskoga zračnog prijevoznika u pogledu putnika i njihove prtljage uređuju sve odredbe Montrealske konvencije koje se odnose na takvu odgovornost.

5. Prijevoz prtljage

Unošenje ručne prtljage u zrakoplov

Članak 23.

- (1) Na temelju ugovora o prijevozu putnik ima pravo unijeti u zrakoplov i prevesti bez posebne naknade ručnu prtljagu.
- (2) Ručnom prtljagom u smislu stavka 1. ovoga članka smatraju se stvari koje putnik nosi sa sobom ili na sebi.
- (3) Kao ručna prtljaga u zrakoplov se ne može unijeti stvar koja po svojoj prirodi i opsegu može predstavljati opasnost ili smetnju za zrakoplov, putnike ili druge stvari ili joj nije mjesto u putničkoj kabini zrakoplova. Prijevoznik određuje do kolike težine i kojeg opsega može biti ručna prtljaga koju putnik može unijeti u zrakoplov.

(4) Kao vrijeme prijevoza ručne prtljage smatra se vrijeme od trenutka ukrcaja putnika u zrakoplov do trenutka iskrcaja putnika iz zrakoplova.

Prijevoz predane prtljage

Članak 25.

(1) Prijevoznik je dužan primiti na prijevoz prtljagu koja nema svojstva ručne prtljage (u daljnjem tekstu: predana prtljaga) i o tome izdati pisanu potvrdu.

(2) Kao predanu prtljagu nije dozvoljeno predati stvari za čiji je prijevoz potrebna posebna dozvola ili stvari koje se moraju prevoziti uz posebne uvjete niti stvari koje po svojoj naravi mogu predstavljati opasnost za zrakoplov ili osobe u zrakoplovu ili izazvati, odnosno nanijeti štetu drugoj prtljazi, a ni stvari kojima, po njihovoj naravi, opsegu ili težini, nije mjesto u prostorijama određenim za smještaj prtljage.

(3) Prijevoznik određuje do kolike mase i kojeg opsega može biti predana prtljaga koju putnik predaje i do kolike se mase ta prtljaga prevozi bez posebne naknade.

ZAKON O UGOVORIMA O PRIJEVOZU U ŽELJEZNIČKOM PROMETU

II. PRIJEVOZ PUTNIKA

1. Ugovor o prijevozu putnika

Članak 5.

Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje putnika prevesti do određenoga kolodvora, a putnik se obvezuje prijevozniku platiti odgovarajuću naknadu za prijevoz.

Članak 6.

Prijevoznik mora prevesti putnika do odredišnoga kolodvora onom vrstom i razredom vlaka kako je to ugovoreno, a prema objavljenome voznom redu i uz uvjete udobnosti i higijene koji se prema vrsti toga vlaka i trajanju putovanja smatraju potrebnima.

Prijevoznik u određenom vlaku putniku mora osigurati označeno mjesto ako je to posebno ugovoreno.

Ako je s naručiteljem prijevoza ugovoreno, prijevoznik uz ugovorene uvjete mora prevesti putnika posebnim vlakom koji nije predviđen voznim redom.

Članak 7.

Prijevoznik na uobičajen način mora objaviti vozni red, a na svakome kolodvoru koji je otvoren za prijevoz putnika na vidljivome mjestu istaknuti izvadak iz voznoga reda.

Članak 8.

Putnik prije početka putovanja mora pribaviti voznu kartu, a ako u kolodvoru u kojem počinje putovanje nema putničke blagajne ili ako u vrijeme dolaska vlaka nije uredovala, voznu kartu mora pribaviti u vlaku.

Vozna karta je dokaz da je sklopljen ugovor o prijevozu putnika, ali postojanje ugovora o prijevozu može se dokazivati i na drugi način.

Rok valjanosti vozne karte određuje se tarifom. Prijevoznik ima pravo odrediti valjanost voznih karata za povlaštene dane.

Članak 9.

Samo ako su ispunjeni uvjeti predviđeni posebnim propisima, ugovor o prijevozu može se sklopiti s osobom koja je oboljela ili za koju postoji sumnja da je oboljela od neke zarazne bolesti.

Prijave li se kod putnika za vrijeme prijevoza znaci neke zarazne bolesti predviđene posebnim propisima, prijevoznik mora postupiti prema tim propisima i toga putnika prevesti do prvoga mjesta gdje ima mogućnosti da mu se pruži potrebna zdravstvena pomoć.

Članak 10.

Prijevoznik ne mora primiti na prijevoz osobu za koju se na temelju njezina ponašanja može opravdano pretpostaviti da će ga onemogućiti u ispunjavanju njegovih obveza prema drugim putnicima (pijane osobe, nasilnici i sl.)

Prijevoznik bez obveze vraćanja naknade za prijevoz može isključiti iz prijevoza putnika koji svojim ponašanjem uznemirava druge putnike ili koji ne poštuje propise o javnome redu u vlakovima za vrijeme putovanja.

Članak 11.

Putnik ima pravo odustati od ugovora prije nego što započne njegova provedba.

Odustane li putnik od ugovora iz stavka 1. ovoga članka istoga dana, prijevoznik mu vraća prijevozninu bez umanjenja.

Odustane li putnik od ugovora nakon isteka roka iz stavka 2. ovoga članka, prijevoznik može zadržati uplaćenu naknadu za prijevoz za iznos predviđen tarifom.

Članak 12.

Ne započne li prijevoz u vrijeme koje je određeno voznim redom ili ugovorom, putnik može odustati od ugovora i zahtijevati da mu se vrati naknada za prijevoz bez umanjenja.

Članak 13.

Putnik ima pravo uz ugovorene uvjete u roku valjanosti vozne karte prekidati putovanje na usputnim kolodvorima.

Ako putnik zbog prekida putovanja ne iskoristi voznu kartu, ima pravo na vraćanje naknade za prijevoz za neproputovani dio puta u skladu s tarifom.

Članak 14.

Ako putnik zbog kašnjenja vlaka, za koji nije odgovoran, tijekom prijevoza izgubi vezu na priključak ili zbog izostanka vlaka ili smetnje u prometu bude spriječen nastaviti putovanje (prekid prometa), ima pravo:

1. zahtijevati da ga prijevoznik prvim sljedećim vlakom preveze do odredišnog kolodvora ili, ako prvi sljedeći vlak nije pogodan, da ga bez naplate dodatne naknade za prijevoz preveze na neki drugi način,
2. zahtijevati da ga prijevoznik prvim pogodnim vlakom s prtljagom besplatno vrati u polazni kolodvor te da mu vrati plaćenu naknadu za prijevoz bez umanjenja,
3. odustati od daljnjega putovanja i za neprijeđeni dio puta zahtijevati od prijevoznika vraćanje naknade za prijevoz bez umanjenja,
4. zahtijevati produljenje roka valjanosti prijevozne isprave za vrijeme dok traju okolnosti iz stavka 1. ovoga članka,
5. zahtijevati plaćanje troškova noćenja u hotelu B kategorije, odnosno drugom odgovarajućem objektu, ako postoji mogućnost nastavka putovanja sljedeći dan.

Članak 15.

Za izgubljene prijevozne isprave naknada za prijevoz ne vraća se i u zamjenu ne ispostavlja se nova isprava.

2. Prijevoznikova odgovornost

Članak 16.

Prijevoznik ili osoba koja po njegovu nalogu radi na prijevozu odgovaraju za štetu koja nastane zbog smrti, tjelesne ozljede ili duševne boli putnika prouzrokovane nezgodom od početka do završetka putovanja željeznicom te za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa.

Članak 17.

Prijevoznik ili osoba koja po njegovu nalogu radi, nije odgovoran za posljedice iz članka 16. ovoga Zakona ako je nesreća ili nezgoda prouzrokovana krivnjom putnika ili uzrokom koji se nije mogao predvidjeti, izbjeći ili otkloniti.

Članak 18.

Za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa prijevoznik nije odgovoran ako dokaže da kašnjenje vlaka ili prekid prometa nisu prouzrokovani njegovom namjerom ili grubom nepažnjom.

Za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa prijevoznik odgovara do iznosa dvostruke naknade za prijevoz ako kašnjenje ili prekid nisu prouzrokovani njegovom namjerom ili grubom nepažnjom.

Članak 19.

Za štetu koja nastane zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljeda putnika, prijevoznik odgovara po općim propisima o odgovornosti za štetu.

Članak 20.

Zahtjev za naknadu štete zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa mora se podnijeti u roku od 30 dana od kada je putovanje završeno ili kada je trebalo biti završeno.

Ako se zahtjev ne podnese u roku navedenome iz stavka 1. ovoga članka, putnik gubi pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete.

III. PRIJEVOZ PRTLJAGE

1. Ugovor o prijevozu prtljage

Članak 21.

Prijevoznik na zahtjev putnika mora primiti na prijevoz prtljagu i uz naknadu prevesti ju vlakom kojim putnik putuje ili uz njegov pristanak, drugim pogodnim vlakom.

Za primljenu i otpremljenu prtljagu prijevoznik mora putniku ispostaviti pisanu potvrdu (prtljažnicu).

Članak 22.

Na prijevoz prtljage odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o prijevozu stvari.

2. Ručna prtljaga

Članak 23.

Putnik u odjeljak određen za prijevoz putnika ima pravo unijeti ručnu prtljagu koja se može smjestiti na za to predviđeno mjesto i koju čuva sam.

Za prijevoz ručne prtljage ne naplaćuje se posebna naknada i ne ispostavlja se prtljažnica.

Putnik je dužan nadoknaditi prijevozniku štetu što nastane zbog svojstva ili stanja ručne prtljage osim ako su svojstva ili stanje prtljage bili poznati prijevozniku.

Članak 24.

Za gubitak ili oštećenje ručne prtljage prijevoznik ne odgovara, osim ako putnik dokaže da je do gubitka ili oštećenja došlo zbog namjere ili grube nepažnje prijevoznika ili osoba koje rade po njegovu nalogu.

Nastane li gubitak ili oštećenje uz uvjete u kojima dođe do smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika, prijevoznik odgovora za ručnu prtljagu, osim ako dokaže da je šteta prouzrokovana višom silom ili radnjom putnika.

Članak 25.

Visina naknade za gubitak ili oštećenje ručne prtljage može iznositi najviše 550,00 eura po jednom putniku.

Članak 26.

Prijevoznik ne odgovara za štetu zbog gubitka ili oštećenja ručne prtljage ako mu putnik ne stavi zahtjev za naknadu štete odmah nakon što se putovanje završi.

Iznimno, ako šteta nastane zbog prometne nesreće ili drugih uzroka zbog kojih putnik ne može podnijeti zahtjev u roku iz stavka 1. ovoga članka, zahtjev se mora podnijeti čim to postane moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad se putovanje završi ili kad bi trebalo biti završeno.

POMORSKI ZAKONIK

NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19

Članak 589.

Ako se preuzimanje tereta obavlja na temelju teretnice, primatelj je dužan platiti samo tražbine navedene u teretnici ili koje su nastale nakon njezina izdavanja.

Članak 590.

(1) Ako primatelj ne izvrši svoje obveze iz članka 588. – 590. ovoga Zakonika, prijevoznik ima pravo zadržati i prodati teret prema odredbama članka 543. – 545. ovoga Zakonika.

(2) Prava iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima i kad teret predaje osobi koja nije primatelj.

Članak 591.

(1) Prijevoznik koji je predao teret primatelju nema pravo potraživati od naručitelja svote što ih je propustio naplatiti od primatelja primjenom odredbe članka 590. ovoga Zakonika.

(2) Ako je prijevoznik prodajom tereta uspio naplatiti svoju tražbinu samo djelomično, ima pravo, uz uvjete iz stavka 1. ovoga članka, zahtijevati od naručitelja isplatu nenamirenog dijela tražbine.

(3) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako prijevoznik dokaže da mu uporabom dužne pažnje nije bilo moguće postupiti prema odredbama članka 590. ovoga Zakonika.

Privilegiji na stvarima ukrcanim na brodu

Članak 592.

(1) Privilegiji na stvarima ukrcanim na brodu postoje za:

- 1) sudske troškove učinjene u zajedničkom interesu svih vjerovnika u postupku ovrhe ili osiguranja radi toga da se sačuvaju stvari ili da se provede prodaja te troškove čuvanja i nadzora tih stvari od ulaska broda u posljednju luku,
- 2) tražbine po osnovi nagrade za spašavanje i doprinosa iz zajedničkih havarija koje terete stvari,
- 3) tražbine iz ugovora o prijevozu, uključujući i troškove uskladištenja ukrcanih stvari.

(2) Privilegiji u korist glavnice postoje i za kamate.

Članak 593.

Privilegiji na ukrcanim stvarima ne prestaju promjenom vlasnika stvari, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 594.

(1) Red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na ukrcanim stvarima određuje se prema redu prvenstva iz članka 592. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 1) i 3) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, namiruju se razmjerno svojim svotama.

(3) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, kasnije nastala tražbina ima prednost pred prijašnjim.

(4) Smatrat će se da su tražbine vezane uz isti događaj nastale istodobno.

Članak 595.

Izvršavanjem prava zadržavanja od prijevoznika, prema članku 590. ovoga Zakonika, ne dira se u red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na stvarima ukrcanim na brod.

Članak 596.

(1) Prestankom privilegija na ukrcanim stvarima ne prestaje i tražbina koja je bila osigurana tim pravom.

(2) Ustupom tražbine osigurane privilegijem prenosi se i privilegij na ukrcanim stvarima.

Članak 597.

Privilegiji na ukrcanim stvarima prestaju:

- 1) prestankom tražbine osigurane privilegijem,
- 2) prodajom stvari u ovršnom ili stečajnom postupku,

- 3) ako vjerovnik ne zatraži izdavanje privremene mjere kod nadležnog suda u roku od 15 dana od dana kad su stvari iskrcane,
- 4) ako su i prije proteka roka iz točke 3) ovoga članka iskrcane stvari na zakonit način prešle u ruke trećih osoba koje ih ne drže u ime dužnika,
- 5) proglašenjem stvari pomorskim plijenom ili ratnim plijenom na moru.

b) Prijevoz putnika i prtljage

Članak 598.

Za primjenu odredaba ove glave Zakonika o prijevozu putnika i njihove prtljage pojedini uporabljeni izrazi imaju ovo značenje:

- 1) prijevoznik je osoba koja sklapa ugovor o prijevozu ili u čije se ime taj ugovor sklapa, bilo da on sam stvarno obavlja prijevoz bilo da ga obavlja preko stvarnog prijevoznika,
- 2) stvarni prijevoznik jest osoba različita od prijevoznika bilo da je vlasnik broda, naručitelj, bilo osoba koja iskorištava brod koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili samo dio prijevoza,
- 3) prijevoznik koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili djelomično je stvarni prijevoznik ili, u mjeri u kojoj prijevoznik stvarno obavlja prijevoz, prijevoznik,
- 4) putnik je osoba koja se prevozi brodom na temelju ugovora o prijevozu putnika ili koja prati vozilo ili žive životinje koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu stvari,
- 5) prtljaga je svaka stvar uključujući i vozilo koje se prevozi na temelju ugovora o prijevozu putnika, osim:
  - a) stvari i vozila koja se prevoze na temelju brodarskog ugovora, na temelju teretnice, prtljažnice ili druge prijevozne isprave ili ugovora koji se u prvom redu odnosi na prijevoz stvari, i
  - b) živih životinja,
- 6) ručna prtljaga jest prtljaga koju putnik ima u svojoj kabini ili koju on čuva ili nadzire, uključujući i prtljagu koja se nalazi u vozilu ili na vozilu,
- 7) šteta zbog zakašnjenja jest materijalna šteta koja je prouzročena zato što prtljaga nije uručena putniku u razumnom roku, računajući od dana dolaska broda na kojemu se prtljaga prevozila ili je trebalo da se prevozi, ali ne obuhvaća zakašnjenje uzrokovano obustavom rada, štrajkom ili sličnim događajima,
- 8) mana broda je loše funkcioniranje, kvar ili neusklađenost s primjenjivim propisima o sigurnosti u pogledu bilo kojeg dijela broda ili brodske opreme koji se koriste za bijeg, evakuaciju, ukrcaj i iskrcaj putnika, ili koji se koriste za poriv, kormilarenje, sigurnu plovidbu, privezivanje, sidrenje, dolazak ili odlazak s veza ili sidrišta, ili za kontrolu oštećenja nakon naplavlivanja, ili koji se koriste za spuštanje uređaja za spašavanje.

Članak 599.

(1) Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje putnika prevesti brodom, a putnik platiti prevozninu.

(2) Ako nije drugačije ugovoreno, prevoznina se plaća prilikom izdavanja putne karte, a ako putna karta nije izdana, prilikom ulaska putnika na brod.

Članak 600.

Visina prevoznine određuje se ugovorom.

Članak 601.

(1) Prijevoznik je dužan izdati putniku putnu kartu.

(2) Putna karta može glasiti na ime ili na donositelja.

(3) Putna karta može biti izdana u elektroničkom obliku.

Članak 602.

(1) Predmnijeva se da sadržaj putne karte odgovara sklopljenom ugovoru, dok se ne dokaže protivno.

(2) Nepostojanje, neispravnost ili gubitak putne karte ne utječu na postojanje, valjanost i na sadržaj ugovora o prijevozu.

Članak 603.

(1) Prigovor protiv sadržaja putne karte na donositelja može se staviti samo pri njezinu izdavanju.

(2) Ako nije drugačije ugovoreno, prigovor protiv sadržaja putne karte na ime može se staviti dok putovanje nije započelo.

Članak 604.

(1) Putna karta koja glasi na ime ne može se prenijeti na drugu osobu bez pristanka prijevoznika.

(2) Putna karta koja glasi na donositelja ne može se, nakon što je putnik započeo putovanje, prenijeti na drugu osobu bez pristanka prijevoznika.

Članak 605.

(1) Putnik koji se ukrca bez putne karte što ju je morao nabaviti prije ukrcaja, dužan je odmah se javiti zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda.

(2) Putnika bez putne karte iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda može iz opravdanih razloga iskrcati.

(3) Putnik bez putne karte plaća prevozninu od luke ukrcaja do luke iskrcaja, a ako se nije na vrijeme javio zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda, dužan je platiti dvostruku prevozninu za prijeđeni put.

(4) Lukom ukrcaja putnika smatra se polazna luka broda, ako se ne može utvrditi da se putnik ukrcao na kojoj drugoj luci.

Članak 606.

(1) Na prava putnika primjenjuju se odredbe Uredbe (EU) 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem i unutarnjim plovnim putovima i izmjeni Uredbe (EZ) 2006/2004, osim u pogledu putnika koji putuju:

a) na plovnim objektima ovlaštenima za prijevoz do najviše 12 osoba;

b) na plovnim objektima čija posada ne broji više od tri člana ili gdje je dužina ukupne putničke usluge manja od 500 metara u jednome smjeru;

c) na ekskurziji ili aranžmanima za razgledavanje različitima od krstarenja;

d) na plovnim objektima koji se ne pokreću mehaničkim sredstvima, kao i na originalnim i individualnim replikama povijesnih putničkih plovnih objekata projektiranih prije 1965. godine, izrađenim većim dijelom od originalnih materijala i ovlaštenima za prijevoz do 36 putnika.

(2) Tijelo nadležno za provedbu odredaba stavka 1. ovoga članka, kao i odredaba uredbe navedene u stavku 1. ovog članka je Agencija za obalni linijski pomorski promet.

Članak 607.

Prevoznina se ne vraća ako putnik ne dođe na brod do odlaska broda ili ako za puta izostane od putovanja.

Članak 608.

(1) Prijevoznik je dužan vratiti prevozninu putniku čija karta glasi na ime ako putnik odustane od putovanja u plovidbi u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske šest sati prije početka putovanja, a u plovidbi izvan tih granica – tri dana prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 609.

(1) Ako je putna karta izdana na donositelja, prijevoznik je dužan, ako drugačije ne proizlazi iz putne karte, vratiti prevozninu putniku, uz uvjet da je odustao od putovanja jedan sat prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 612.

(1) Na prijevoz putnika i prtljage u međunarodnoj plovidbi i nacionalnoj plovidbi brodovima klase A i B kako su definirani Direktivom 2009/45/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o sigurnosnim pravilima i normama za putničke brodove, primjenjuje se Uredba 392/2009 Europskoga parlamenta i Vijeća o odgovornosti prijevoznika u prijevozu putnika morem u slučaju nesreća. Na prijevoz putnika i prtljage u nacionalnoj plovidbi brodovima koji ne spadaju u klasu A i B primjenjuju se odredbe ovoga Zakonika.

(2) Odredbe ovoga Zakonika i Uredbe o odgovornosti prijevoznika za smrt i tjelesne ozljede putnika primjenjuju se i kad se prijevoz obavlja besplatno.

Članak 613.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ako se događaj koji je prouzročio štetu dogodio za prijevoza te za zakašnjenje u predaji prtljage putniku ako se šteta, odnosno zakašnjenje može pripisati krivnji prijevoznika ili osoba koje rade za prijevoznika.

(2) Osoba koja traži naknadu štete iz stavka 1. ovoga članka mora dokazati da se događaj koji je prouzročio štetu dogodio u tijeku prijevoza te visinu štete.

Članak 614.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu iz članka 613. ovoga Zakonika što je svojom krivnjom prouzroče osobe koje rade za prijevoznika za obavljanja njihovih dužnosti.

(2) Prijevoznik ostaje odgovoran za cjelokupan prijevoz i u slučaju kada prijevoz u cijelosti ili dijelom povjeri stvarnom prijevozniku.

(3) Prijevoznik, glede prijevoza koji obavlja stvarni prijevoznik, odgovara i za radnje i propuste osoba koje rade za stvarnog prijevoznika i njegovih punomoćnika kada oni djeluju u granicama svojeg zaposlenja.

(4) Stvarni prijevoznik, za dio prijevoza koji obavlja, odgovara prema odredbama ovoga Zakonika koja vrijede za odgovornost prijevoznika.

(5) Svaki poseban sporazum koji sklopi prijevoznik tiče se stvarnog prijevoznika samo ako se on s tim sporazumom izričito suglasi i tu suglasnost izrazi pisanim putem.

(6) Kada je tužba za naknadu štete podnesena protiv prijevoznika i stvarnog prijevoznika njihova odgovornost je solidarna.

(7) Nijedna odredba ovoga Zakonika ne utječe na pravo regresa između prijevoznika i stvarnog prijevoznika.

Članak 615.

(1) Krivnja prijevoznika pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, ako su smrt ili tjelesna ozljeda putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak ručne prtljage te zakašnjenje u njezinoj predaji

putniku nastali neposredno ili posredno zbog brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili mana broda.

(2) Krivnja prijevoznika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka ostale prtljage te zbog zakašnjenja u predaji te prtljage putniku pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, bez obzira na narav događaja koji je tu štetu prouzročio.

Članak 615.a

(1) Svaki prijevoznik koji stvarno obavlja međunarodni prijevoz u cijelosti ili djelomično brodom upisanim u upisnik brodova koji je ovlašten prevoziti više od 12 putnika, dužan je održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo, kao što je garancija banke ili slične financijske institucije, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u Uredbi EU 392/2009 o odgovornosti pomorskog prijevoznika za putnike u slučaju nezgode.

(2) Prijevoznik iz stavka 1. ovoga članka dužan je zatražiti od lučke kapetanije, u kojoj se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedodžbe kojom se potvrđuje da su osiguranje ili drugo financijsko jamstvo na snazi i u skladu s odredbama Uredbe EU 392/2009 o odgovornosti pomorskog prijevoznika za putnike u slučaju nezgode.

(3) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka izdaje se na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

a) ime broda, pozivni znak i luku upisa,

b) ime i glavno poslovno sjedište prijevoznika koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili djelomično,

c) IMO broj za identifikaciju broda,

d) vrstu i trajanje jamstva,

e) naziv i glavno poslovno sjedište osiguratelja ili druge osobe koja pruža financijsko jamstvo, a kada je to prikladno, poslovno sjedište gdje je zaključeno osiguranje ili drugo financijsko jamstvo,

f) rok važenja svjedodžbe, koji ne može biti duži nego što je rok važenja osiguranja ili drugog financijskog jamstva,

g) sva dopuštena ograničenja, uvjete i iznimke osiguratelnog pokrića.

(4) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka mora biti na brodu, a preslika se čuva u upisniku broda.

Članak 616.

(1) Prijevoznik odgovara putniku prema odredbi članka 615. stavka 2. ovoga Zakonika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka stvari od vrijednosti te za zakašnjenje u predaji tih stvari putniku (novac, vrijednosni papiri, zlato, srebro, dragulji, nakit, umjetnički predmeti) jedino ako ih je primio na čuvanje.

(2) Za stvari iz stavka 1. ovoga članka koje su primljene na čuvanje prijevoznik je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 617.

(1) Za prtljagu primljenu na čuvanje prijevoznik je dužan, na zahtjev putnika, izdati prtljažnicu.

(2) Prtljažnica mora sadržavati vrstu i broj koleta.

(3) Predmnijeva se da su podaci u prtljažnici istiniti dok se ne dokaže protivno.

Članak 618.

Ako prtljaga nakon završetka putovanja ne bude preuzeta ili odnesena s broda, prijevoznik ju je dužan, na trošak i rizik putnika, sam čuvati ili predati na čuvanje prikladnom čuvaru.

Članak 619.

Ako prijevoznik dokaže da su smrt ili tjelesna ozljeda putnika, oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku u cijelosti ili djelomično prouzročeni krivnjom putnika ili njegovim ponašanjem koje se ne može smatrati uobičajenim, sud će isključiti, odnosno ublažiti prijevoznikovu odgovornost.

Članak 620.

(1) Odgovornost prijevoznika u slučaju smrti ili tjelesne ozljede putnika ograničava se, u svim slučajevima, na 175.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Ako se naknada štete dosuđuje u obliku rente kapitalizirana svota rente ne može premašiti svotu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Svota iz stavka 1. ovoga članka služi za namirenje svih vjerovnika čije se tražbine temelje na događajima nastalim tijekom jednoga putovanja.

Članak 621.

(1) Odgovornost prijevoznika za štetu nanесenu prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka ili gubitka ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku ograničava se u svim slučajevima:

1) za ručnu prtljagu – 1.800 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju,

2) za vozila, uključujući i prtljagu koja se prevozi u vozilu ili na njemu na – 10.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po vozilu i putovanju,

3) za ostalu prtljagu, osim prtljage iz stavka 1. točke 1) i 2) ovoga članka – 2.700 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Odredba stavka 1. točke 3) ovoga članka ne primjenjuje se na odgovornost prijevoznika i na naknadu štete za stvari od vrijednosti (članak 616.).

Članak 622.

(1) Prijevoznik i putnik mogu ugovoriti da će prijevoznik odgovarati prema odredbama članka 621. ovoga Zakonika tek nakon odbitka franšize ne veće od 300 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja u slučaju štete prouzročene vozilu i ne veće od 135 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku u slučaju štete prouzročene drugoj prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka, gubitka ili zakašnjenja u predaji putniku.

(2) Svota franšize odbija se od visine odštete koja pripada putniku.

(3) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na stvari od vrijednosti.

Članak 623.

Prijevoznik gubi pravo da se koristi ograničenjem odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je prijevoznik učinio, bilo u namjeri da uzrokuje štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

Članak 624.

Prijevoznik i putnik mogu izričito i pisanim putem ugovoriti više granice odgovornosti prijevoznika u odnosu na granice odgovornosti navedene u člancima 620., 621. i 622. ovoga Zakonika.

Članak 625.

Kamate i troškovi postupka dosuđeni putniku u parnici za naknadu štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, oštećenja, manjka ili gubitka prtljage te zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku isplaćuju se u punoj svoti, i to pored svote koju je prijevoznik dužan platiti prema odredbama članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika.

Članak 626.

(1) Ako je tužba podnesena protiv osoba koje rade za prijevoznika za štete predviđene odredbama ovoga Zakonika o prijevozu putnika i prtljage, te se osobe, ako su radile u okviru poslova koje obavljaju na brodu, mogu koristiti isključenjem ili ograničenjem odgovornosti na koje se može pozvati prijevoznik na temelju odredaba ovoga Zakonika.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje rade za prijevoznika ili stvarnog prijevoznika ne mogu se pozivati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji su te osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

(3) Granice odgovornosti koje prijevoznik i putnik ugovore na temelju odredbe članka 624. ovoga Zakonika ne odnose se na osobe navedene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 627.

(1) Prijevoz putnika i ručne prtljage obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi na brodu, vrijeme za koje se obavljaju radnje ukrcavanja i iskrcavanja putnika te vrijeme za koje se obavlja prijevoz putnika vodenim putem od obale do broda i obratno, ako je cijena tog sporednog prijevoza uračunata u cijenu putne karte, ili ako prijevoznik stavi putniku na raspolaganje brod koji se iskorištava za taj prijevoz. Prijevoz putnika ne obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi u putničkoj lučkoj stanici ili na kakvom drugom lučkom uređaju na obali.

(2) Osim vremena iz stavka 1. ovoga članka prijevoz ručne prtljage obuhvaća i vrijeme za koje se putnik nalazi u putničkoj lučkoj stanici ili na kakvom drugom lučkom uređaju na obali ako je prijevoznik primio ručnu prtljagu, a nije je predao putniku.

(3) Prijevoz ostale prtljage koja nije ručna obuhvaća vrijeme od trenutka kad je prijevoznik prtljagu na kopnu ili brodu primio do trenutka kad ju je predao putniku.

Članak 628.

(1) Kad postoji osnova za primjenu granica odgovornosti iz članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika te granice odgovornosti važe za ukupnu svotu odštete koja se može postići u okviru svih ugovornih i izvanugovornih tužbi podnesenih po osnovi odgovornosti zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika ili oštećenja, manjka ili gubitka prtljage ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

(2) Pri prijevozu koji je obavio stvarni prijevoznik ukupna svota odštete koja se može ostvariti od prijevoznika ili stvarnog prijevoznika te od osoba koje za njih rade, a koje su obavljale svoju službenu dužnost, ne može biti veća od najveće svote odštete koja se može tražiti bilo od prijevoznika bilo od stvarnog prijevoznika, s tim što nijedna od tih osoba ne odgovara preko granice koja se na nju može primijeniti.

(3) U svim slučajevima kad se osobe koje rade za prijevoznika ili za stvarnog prijevoznika mogu, prema odredbama članka 626. ovoga Zakonika, pozvati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika, ukupna svota odštete koja se može dobiti od prijevoznika, ili eventualno od stvarnog prijevoznika i osoba koje rade za njih ne može prijeći to ograničenje.

Članak 629.

(1) Putnik je dužan uputiti pisani prigovor prijevozniku ili njegovu opunomoćeniku:

1) ako je prtljazi nanесena vidljiva šteta,

– kad je u pitanju ručna prtljaga – prije ili u trenutku iskrcaja putnika,

– kad je u pitanju ostala prtljaga – prije ili u trenutku, njezina izdavanja,

2) ako šteta nanесena prtljazi nije vidljiva ili u slučaju gubitka prtljage – 15 dana od dana iskrcaja ili izdavanja ili od dana kad je prtljaga trebala biti izdana.

(2) Ako putnik ne postupi prema odredbama stavka 1. ovoga članka, pretpostavlja se, dok se ne dokaže protivno, da je prtljagu primio u ispravnom stanju.

(3) Pisani prigovor nije potreban ako je stanje prtljage utvrđeno u nazočnosti obiju strana u trenutku njezina preuzimanja.

Članak 630.

(1) Putnik može izjaviti da smatra da je prtljaga izgubljena ako mu nije predana u roku od 30 dana od dana završetka putovanja.

(2) Putnik ima pravo, pri davanju izjave prema stavku 1. ovoga članka, zahtijevati od prijevoznika da ga obavijesti o pronalasku prtljage, ako se ona pronađe u roku od jedne godine od dana isplate naknade štete za gubitak prtljage.

(3) U roku od 30 dana od dana primitka obavijesti o nalasku prtljage putnik može zahtijevati predaju prtljage, uz plaćanje troškova prijevoza, u mjestu koje on odredi.

(4) Putnik koji preuzme pronađenu prtljagu dužan je prijevozniku vratiti svotu koja mu je plaćena na ime naknade štete za gubitak prtljage, uz odbitak vozarine koja mu je bila vraćena, ali zadržava pravo na naknadu štete za zakašnjenje u predaji prtljage.

(5) Ako putnik nije postavio zahtjev prema stavku 2. i 3. ovoga članka, prijevoznik ima pravo slobodno raspolagati prtljagom.

Članak 631.

Svaka ugovorna odredba sklopljena prije nastupanja slučaja koji je prouzročio smrt ili tjelesnu ozljedu putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak njegove prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku, sa svrhom oslobođenja prijevoznika odgovornosti prema putniku ili određivanja niže svote ograničenja odgovornosti od svote određene odredbama ovoga Zakonika, osim svote ograničenja iz članka 622. ovoga Zakonika, ili radi prenošenja na drugog tereta dokazivanja koji pada na prijevoznika ništava je.

Članak 632.

Odredbe članka 613., 614., 615., 616. i 619. ovoga Zakonika primjenjuju se na sve ugovorne i izvanugovorne zahtjeve koji su po bilo kojoj osnovi postavljeni prema prijevozniku za štetu prouzročenu smrću ili tjelesnom ozljedom putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage te za štetu zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

Članak 633.

Prijevoznik ima pravo zadržati i prodati prtljagu koja mu je predana na prijevoz i stvari od vrijednosti što ih je primio na čuvanje za namirenje svojih tražbina u vezi s prijevozom putnika, prtljage i čuvanjem stvari od vrijednosti.

ZAKON O TURISTIČKIM ZAJEDNICAMA I PROMICANJU HRVATSKOG TURIZMA

Područje za koje se osniva turistička zajednica

Članak 5.

(1) Sustav turističkih zajednica, organiziranih po modelu destinacijske menadžment organizacije, u smislu ovoga Zakona čine:

1) lokalna turistička zajednica osnovana kao lokalna destinacijska menadžment organizacija za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave, otoka, rivijere ili slične prostorne cjeline

2) regionalna turistička zajednica osnovana kao regionalna destinacijska menadžment organizacija za područje jedne ili više jedinica područne (regionalne) samouprave

3) Turistička zajednica Grada Zagreba za područje Grada Zagreba

4) Hrvatska turistička zajednica za područje Republike Hrvatske.

(2) Kada se turističke zajednice iz stavka 1. točke 1. ovoga članka osnivaju za područje više jedinica lokalne samouprave, dužne su voditi se načelom teritorijalne pripadnosti istoj regionalnoj turističkoj zajednici.

(3) Kada se turističke zajednice iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka osnivaju za područje više jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, dužne su voditi se načelom prostorno funkcionalne cjelovitosti te mogućnostima financiranja za ostvarivanje zadaća turističke zajednice.

(4) Kada se turističke zajednice iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka osnivaju za područje više jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, ministarstvo nadležno za poslove turizma (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) daje prethodnu suglasnost za osnivanje, a na prijedlog povjerenstva koje imenuje ministar nadležan za poslove turizma (u daljnjem tekstu: ministar).

Ciljevi turističkih zajednica

Članak 9.

Zajednički ciljevi turističkih zajednica su:

1. razvoj i marketing destinacije kroz koordiniranje ključnih aktivnosti turističkog razvoja (planiranje, razvoj turističkih proizvoda u destinaciji, financiranje, donošenje i provedba odluka), u skladu s dokumentima kojima se definira nacionalna strategija razvoja turizma

2. osiguravanje cjelovitije zastupljenosti specifičnih lokalnih/regionalnih interesa kroz jačanje lokalne/regionalne inicijative i povezivanje dionika na lokalnom/regionalnom nivou radi stvaranja međunarodno konkurentnih turističkih proizvoda

3. poboljšanje uvjeta boravka turista u destinaciji te razvijanje svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, kao i potrebi i važnosti očuvanja i unaprjeđenja svih elemenata turističke resursne osnove određene destinacije, a osobito zaštite okoliša, kao i prirodne i kulturne baštine sukladno načelima održivog razvoja.

Djelovanje turističkih zajednica

Članak 10.

(1) Djelovanje turističkih zajednica temelji se na načelu opće korisnosti.

(2) Turistička zajednica ne smije obavljati gospodarske djelatnosti.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, turistička zajednica može:

1. upravljati javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje od strane jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, Republike Hrvatske, tijela javne vlasti, javnih ustanova odnosno pravnih osoba kojima je osnivač ili većinski vlasnik jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ili Republika Hrvatska

2. organizirati manifestacije i priredbe koje pridonose turističkom identitetu destinacije

3. objavljivati komercijalne oglase na svojim digitalnim online i offline kanalima komunikacije i zaključivati sponzorske ugovore u svrhu financiranja zadaća

4. organizirati stručne skupove i edukacije

5. pružati usluge putem turističkih informacijskih sustava te izrađivati tržišna i druga istraživanja i analize namijenjene komercijalnoj uporabi

6. obavljati druge poslove i zadaće u funkciji razvoja turizma i destinacije koji nisu u suprotnosti s ovim Zakonom i drugim propisima.

(4) Turistička zajednica ne smije imati ulog u temeljnom kapitalu trgovačkog društva.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, turistička zajednica može steći ulog u temeljnom kapitalu trgovačkog društva ako je to u stečajnom postupku ili drugom postupku koji se vodi po posebnim propisima zakonit način namirenja tražbine.

(6) Ministar pravilnikom propisuje što se smatra javnom turističkom infrastrukturom.

ZAKON O ČLANARINAMA U TURISTIČKIM ZAJEDNICAMA

NN 52/19, 144/20

Obveznik plaćanja članarine

Članak 4.

(1) Pravna i fizička osoba koja ima svoje sjedište, prebivalište ili podružnicu, pogon, objekt u kojem se pruža usluga i slično (u daljnjem tekstu: poslovna jedinica), na području lokalne turističke zajednice koja je osnovana sukladno zakonu kojim se uređuje sustav turističkih zajednica, koja trajno ili sezonski ostvaruje prihod pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavlja djelatnost koja ima korist od turizma odnosno na čije prihode turizam ima utjecaj, plaća članarinu turističkoj zajednici.

(2) Pravna osoba koja se s više od 50 % financira iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili državnog proračuna ne plaća članarinu turističkoj zajednici.

(3) Djelatnosti koje su temelj za plaćanje članarine turističkoj zajednici propisane su člankom 5. ovoga Zakona.

DIO DRUGI
DJELATNOSTI ZA KOJE SE PLAĆA ČLANARINA, STOPE I OSNOVICA ZA
OBRAČUN I PLAĆANJE ČLANARINE

Djelatnosti za koje se plaća članarina

Članak 5.

(1) Članarinu turističkoj zajednici dužna je plaćati pravna i fizička osoba koja obavlja sljedeće djelatnosti, odnosno pruža sljedeće usluge razvrstane prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti:

PRVA SKUPINA

49.31 Gradski i prigradski kopneni prijevoz putnika

49.32 Taksi-služba

49.39 Ostali kopneni prijevoz putnika, d. n.

50.1 Pomorski i obalni prijevoz putnika

51.10 Zračni prijevoz putnika

52.23 Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom

55 Smještaj

56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića

65.12 Ostalo osiguranje, i to: osiguranje djece i školske mladeži od posljedica nezgode i posebna osiguranja mladeži od posljedica nezgode; osiguranje gostiju, posjetitelja priredbi, izletnika i turista od posljedica nezgode; putno zdravstveno osiguranje; turističko osiguranje; osiguranje pomoći (asistencije) za vrijeme puta, izvan mjesta boravka ili prebivališta; ostala osiguranja turističkih rizika; osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika marine; osiguranje jamstva (osiguranje jamčevine za paket-aranžmane); osiguranje od otkaza turističkih putovanja

66.12 Djelatnosti posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima (djelatnosti mjenjačnica)

68 Poslovanje nekretninama

73.11 Agencije za promidžbu, i to: kreiranje promidžbenih kampanja (kreiranje reklama u novinama, časopisima i ostalim medijima, kreiranje reklama na otvorenom prostoru, reklamiranje iz zraka, uređenje štandova i ostalih objekata i prostora) i vođenje marketinških kampanja i ostale usluge oglašavanja koje su usmjerene na privlačenje i zadržavanje kupaca (marketing na mjestu prodaje, oglašavanje izravnom poštom i marketinško savjetovanje)

77.21 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport

79 Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperator) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima

82.3 Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova

92 Djelatnosti kockanja i klađenja

93.12 Djelatnosti sportskih klubova

93.21 Djelatnosti zabavnih i tematskih parkova

93.29 Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti

DRUGA SKUPINA

50.3 Prijevoz putnika unutrašnjim vodenim putovima

52.29 Ostale prateće djelatnosti u prijevozu

61 Elektroničke komunikacije

77.11 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) automobila i motornih vozila lake kategorije

77.34 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava

77.35 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) zračnih prijevoznih sredstava

TREĆA SKUPINA

45.20 Održavanje i popravak motornih vozila

53 Poštanske i kurirske djelatnosti

59.11 Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa

59.14 Djelatnosti prikazivanja filmova

81.30 Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja krajolika

90.01 Izvođačka umjetnost

90.04 Rad umjetničkih objekata

ČETVRTA SKUPINA

45.1 Trgovina motornim vozilima

45.32 Trgovina na malo dijelovima i priborom za motorna vozila

45.40 Trgovina motociklima, dijelovima i priborom za motocikle te održavanje i popravak motocikala

47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima

58.11 Izdavanje knjiga

58.13 Izdavanje novina

58.14 Izdavanje časopisa i periodičnih publikacija

58.19 Ostala izdavačka djelatnost

59.13 Distribucija filmova, videofilmova i televizijskog programa

59.2 Djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa

60 Emitiranje programa

74.1 Specijalizirane dizajnerske djelatnosti

PETA SKUPINA

45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala

45.31 Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila

46.2 Trgovina na veliko poljoprivrednim sirovinama i živom stokom

46.3 Trgovina na veliko hranom, pićima i duhanom

46.4 Trgovina na veliko proizvodima za kućanstvo

46.5 Trgovina na veliko informacijsko-komunikacijskom opremom

46.6 Trgovina na veliko ostalim strojevima, opremom i priborom

46.7 Ostala specijalizirana trgovina na veliko

46.9 Nespecijalizirana trgovina na veliko.

(2) Članarinu turističkoj zajednici dužne su plaćati i banke koje imaju odobrenje za rad Hrvatske narodne banke za prihode u bilanci iz skupine »Prihod od provizija i naknada«, a prema stopi za obračun i plaćanje članarine koja je člankom 6. ovoga Zakona propisana za drugu skupinu obveznika plaćanja članarine.

Stope za obračun i plaćanje članarine

Članak 6.

Obveznici plaćanja članarine iz članka 5. ovoga Zakona plaćaju članarinu po sljedećim stopama:

Prva skupina	0,14212
Druga skupina	0,11367
Treća skupina	0,08527
Četvrta skupina	0,02842
Peta skupina	0,01705

Osnovica za obračun članarine

Članak 7.

- (1) Osnovicu za obračun članarine za pravne i fizičke osobe koje su obveznici plaćanja poreza na dobit čine svi prihodi koje te osobe ostvaruju pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavljanjem s turizmom neposredno povezanih djelatnosti u poslovnim jedinicama koje posluju na području lokalne turističke zajednice.
- (2) Osnovicu za obračun članarine za fizičke osobe koje su obveznici plaćanja poreza na dohodak čine svi primici koje te osobe ostvaruju pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavljanjem s turizmom neposredno povezanih djelatnosti u poslovnim jedinicama koje posluju na području lokalne turističke zajednice.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, za obveznike poreza na dobit koji poreznu osnovicu utvrđuju u paušalnom iznosu, osnovicu za obračun članarine čine ukupni prihodi od obavljanja gospodarske djelatnosti po osnovi koje je obveznik poreza na dobit.
- (4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, za obveznike poreza na dohodak od samostalne djelatnosti koji poreznu osnovicu utvrđuju u paušalnom iznosu, osnovicu za obračun članarine čine ukupno ostvareni naplaćeni primici.
- (5) Za svaku poslovnu jedinicu izvan sjedišta pravne i fizičke osobe posebno se utvrđuje ukupni prihod odnosno ukupni primitak za osnovicu za obračun članarine.
- (6) Pravnoj i fizičkoj osobi koja utvrđuje osnovicu za obračun članarine sukladno stavku 5. ovoga članka, osnovica za obračun članarine smanjuje se za dio njezinih prihoda ili primitaka ostvarenih u poslovnim jedinicama.

DIO TREĆI PLAĆANJE ČLANARINE

Visina članarine

Članak 8.

- (1) Visina članarine koju plaća pravna i fizička osoba ovisi o skupini u koju je razvrstana djelatnost kojom se pravna ili fizička osoba bavi te o pripadajućoj stopi za obračun i plaćanje članarine iz članka 6. ovoga Zakona.
- (2) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka može članarinu platiti i primjenom stope propisane za djelatnost koju pravna ili fizička osoba obavlja pretežito u odnosu na ostale djelatnosti za koje je upisana u registar trgovačkog suda, obrtni registar ili drugi odgovarajući registar, na ukupno ostvareni prihod ili primitak, ako je za nju to povoljnije.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, visina članarine koju plaća osoba koja pruža ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu ovisi o broju kreveta u sobi, apartmanu ili kući za odmor i broju smještajnih jedinica u kampu i kamp-odmorištu odnosno prema kapacitetu u objektu za robinzonski smještaj, a sukladno propisu kojim se uređuje obavljanje ugostiteljske djelatnosti.
- (4) Pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 1. ovoga Zakona koje obavljaju djelatnost na područjima općina i gradova koja se smatraju potpomognutim područjima (I. – IV. razvojna

skupina jedinice lokalne samouprave) sukladno odluci kojom se uređuje razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti, plaćaju članarinu umanjenu za 20 %.

(5) Dragovoljni članovi turističke zajednice koji se određuju sukladno zakonu kojim se uređuje sustav turističkih zajednica članarinu plaćaju lokalnoj turističkoj zajednici u visini i na način propisan tim zakonom.

Mjesto plaćanja članarine

Članak 9.

(1) Pravna i fizička osoba članarinu plaća na području općine, grada ili Grada Zagreba u kojem ima sjedište odnosno prebivalište, a za poslovne jedinice na području općine, grada ili Grada Zagreba gdje je sjedište poslovne jedinice.

(2) Pravna i fizička osoba koja djelatnost obavlja bez poslovne prostorije članarinu plaća na području općine, grada ili Grada Zagreba gdje obavlja djelatnost.

Pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost

Članak 10.

(1) Pravna osoba i fizička osoba obrtnik plaća mjesečni predujam članarine u svoti koja se dobije kada se obračunana svota članarine za prethodno porezno razdoblje podijeli s brojem mjeseci istoga razdoblja.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mjesečni predujam članarine plaćaju do posljednjeg dana u mjesecu za tekući mjesec.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, ukupni godišnji predujam članarine može se platiti jednokratno, u roku za plaćanje predujma za mjesec u kojem je predan Obrazac TZ-a odnosno najkasnije do kraja veljače tekuće godine (obveznici poreza na dohodak) ili do kraja travnja tekuće godine (obveznici poreza na dobit).

(4) Konačni obračun članarine osoba iz stavaka 1. i 2. ovoga članka obavlja se u rokovima i na način propisan za obračun i naplatu poreza na dobit odnosno poreza na dohodak.

(5) Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka u vidu predujma plati više članarine nego što je dužna po konačnom obračunu, preplaćeni dio vraća joj se na njezin zahtjev ili se uračunava u sljedeće razdoblje plaćanja članarine.

(6) Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne uplati članarinu u ovim Zakonom utvrđenom iznosu i roku, postupit će se sukladno propisu kojim se uređuje postupak prisilne naplate poreza.

Izmjena visine mjesečnog predujma članarine

Članak 10.a

(1) Ministarstvo financija, Porezna uprava (u daljnjem tekstu: Porezna uprava) može, na temelju obavljenog nadzora ili na temelju drugih raspoloživih podataka o poslovanju obveznika plaćanja članarine iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona te na zahtjev obveznika plaćanja

članarine, rješenjem izmijeniti visinu mjesečnog predujma članarine od podnošenja zahtjeva obveznika plaćanja članarine.

(2) Obveznik plaćanja članarine iz stavka 1. ovoga članka može zatražiti izmjenu visine predujma pisanim zahtjevom upućenim nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom sjedištu radi donošenja rješenja o novoj visini predujma u kojem treba navesti razloge za izmjenu visine predujma.

(3) Rješavajući o zahtjevu u kojem se traži izmjena visine predujma radi znatnijeg pada poduzetničke aktivnosti u tekućoj odnosno prema prethodnoj poslovnoj godini, Porezna uprava na odgovarajući način primjenjuje posebne propise o oporezivanju dobiti ili dohotka u slučaju smanjenja visine predujma poreza na dobit ili dohodak.

(4) Rješavajući o zahtjevu kojim se traži izmjena visine predujma radi pada poduzetničke aktivnosti zbog nastale materijalne štete uzrokovane višom silom (požar, potres, poplava, ratna razaranja, terorističke akcije, uništenje imovine obveznika plaćanja članarine nakon provalne krađe i sl.), Porezna uprava može riješiti zahtjev obveznika na osnovi zapisnika mjerodavnog tijela koje provodi postupak utvrđivanja visine štete odnosno istražnim postupkom.

(5) Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka obveznik plaćanja članarine ima pravo izjaviti žalbu Poreznoj upravi sukladno posebnom propisu kojim se uređuje opći porezni postupak.

ZAKON O TURISTIČKOJ PRISTOJBI

DIO DRUGI

OBVEZNICI I NAČIN PLAĆANJA TURISTIČKE PRISTOJBE

Obveznici plaćanja turističke pristojbe

Članak 4.

(1) Turističku pristojbu plaćaju:

1. osobe koje u jedinici lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: općina ili grad) u kojoj nemaju prebivalište koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost

2. osobe koje koriste uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma (plovni objekti: jahta, brodica ili brod za gospodarsku djelatnost na kojima se pružaju turističke usluge u nautičkom turizmu – čarterski i brodovi za višednevna kružna putovanja)

3. brodovi na kružnom putovanju u međunarodnom pomorskom prometu i međunarodnom prometu na unutarnjim vodama kada se brod nalazi na vezu u luci ili sidrištu luke

4. osobe koje pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

5. vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor u općini ili gradu koji nije smještajni objekt u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće u toj kući, apartmanu ili stanu i

6. vlasnik plovila koje nije plovni objekt nautičkog turizma u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu u turističke svrhe.

(2) Turistička pristojba plaća se po svakom ostvarenom noćenju, u paušalnom iznosu ili na drugi način utvrđen ovim Zakonom.

(3) Turističku pristojbu pod jednakim uvjetima plaćaju i strani državljani, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Osobe koje ne plaćaju turističku pristojbu

Članak 5.

(1) Iznimno od članka 4. ovoga Zakona, turističku pristojbu ne plaćaju:

1. djeca do 12 godina
2. osobe s invaliditetom od 70 % i većim i jedan pratitelj
3. osobe koje zbog potrebe rada ili obavljanja poslova koriste uslugu smještaja u općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište, isključivo za vrijeme obavljanja poslova/rada
4. profesionalni članovi posade na čarterskim plovilima i brodovima za višednevna kružna putovanja
5. sudionici školskih paket-aranžmana s uključenim smještajem, koje su odobrile školske ustanove
6. osobe koje uslugu noćenja koriste u okviru ostvarivanja prava na smještaj kao korisnici socijalne skrbi i
7. studenti i đaci koji nemaju prebivalište u općini ili gradu u kojem se školuju kada borave u smještajnom objektu u toj općini ili gradu.

(2) Osobama u smislu stavka 1. točke 3. ovoga članka smatraju se sve osobe koje nemaju prebivalište u općini ili gradu u kojem rade na temelju radnog odnosa na određeno ili neodređeno vrijeme, osobe koje obavljaju povremene ili sezonske poslove ili poslove na temelju studentskog/učeničkog ugovora ili ugovora o učeničkoj/studentskoj praksi u općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište, a koje koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost ili u kojem se pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.

Osobe koje plaćaju umanjenu turističku pristojbu

Članak 6.

Turističku pristojbu umanjenu za 50 % plaćaju:

1. osobe od navršениh 12 do 18 godina i
2. osobe do 29 godina koje su članovi međunarodnih omladinskih organizacija kada koriste usluge noćenja u omladinskim objektima za smještaj koji su uključeni u međunarodnu mrežu omladinskih objekata za smještaj (Hosteling International).

Dokazivanje prava na neplaćanje i prava na plaćanje umanjenog iznosa turističke pristojbe

Članak 7.

Pravo na neplaćanje turističke pristojbe iz članka 5. ovoga Zakona odnosno pravo na plaćanje umanjenog iznosa turističke pristojbe iz članka 6. ovoga Zakona dokazuje se odgovarajućim ispravama, ugovorom o radu, potvrdama i slično.

Članovi uže obitelji

Članak 8.

Članovima uže obitelji u smislu ovoga Zakona smatraju se: bračni i izvanbračni drug, životni partner sukladno posebnom propisu kojim se regulira životno partnerstvo osoba istog spola, srodnici u ravnoj lozi i njihovi bračni drugovi, braća i sestre i njihovi bračni drugovi, posvojitelj i posvojenik i njihova djeca i bračni drugovi, pastorčad te maćeha i očuh.

Osobe koje koriste uslugu noćenja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost

Članak 9.

(1) Osobe iz članka 4. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona koje koriste uslugu noćenja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost (u daljnjem tekstu: smještajni objekt) plaćaju turističku pristojbu po svakom ostvarenom noćenju.

(2) Smještajnim objektom u smislu ovoga Zakona smatra se svaki objekt u kojem usluge smještaja pružaju pravne i fizičke osobe koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost sukladno posebnom propisu kojim se uređuje obavljanje ugostiteljske djelatnosti, prostori na kojima je sukladno tom propisu organizirano kampiranje izvan kampova za vrijeme održavanja sportskih, kulturno-umjetničkih i sličnih manifestacija.

(3) Osobe iz stavka 1. ovoga članka turističku pristojbu plaćaju pravnoj ili fizičkoj osobi s kojom su ugovorile pružanje usluge smještaja.

Osobe koje koriste uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma

Članak 10.

(1) Osobe koje koriste uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma (čarterska plovila, brodovi za višednevna kružna putovanja) plaćaju turističku pristojbu po svakom ostvarenom noćenju.

(2) Plovnim objektom nautičkog turizma u smislu ovoga Zakona smatraju se plovni objekti (jahta, brodica ili brod) za gospodarsku djelatnost na kojima se pružaju turističke usluge u nautičkom turizmu sukladno posebnim propisima kojima se uređuje pružanje usluga u turizmu.

(3) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na vlasnike stranih jahti ili brodica koje dolaze iz država izvan država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije.

(4) Osobe iz stavka 1. ovoga članka turističku pristojbu plaćaju pravnoj ili fizičkoj osobi s kojom su ugovorile pružanje usluga na plovnom objektu.

Brod na kružnom putovanju u međunarodnom pomorskom prometu i međunarodnom prometu na unutarnjim vodama

Članak 11.

(1) Brod na kružnom putovanju u međunarodnom pomorskom prometu i međunarodnom prometu na unutarnjim vodama kada se nalazi na vezu u luci ili sidrištu luke može plaćati turističku pristojbu.

(2) Iznimno od članka 2. stavka 1. ovoga Zakona, turistička pristojba iz stavka 1. ovoga članka prihod je proračuna općina i gradova i jedinica područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: županija).

(3) Općinsko ili gradsko vijeće donosi odluku hoće li se naplaćivati turistička pristojba iz stavka 1. ovoga članka i u kojem iznosu.

(4) Odluku iz stavka 3. ovoga članka donosi općinsko ili gradsko vijeće do 31. siječnja tekuće godine za sljedeću godinu.

Osobe koje pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Članak 12.

Osobe koje pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu plaćaju godišnji paušalni iznos turističke pristojbe za svaki krevet (glavni i pomoćni) i smještajnu jedinicu u kampu i kamp-odmorištu odnosno prema kapacitetu u objektu za robinzonski smještaj koji se koriste za pružanje usluga smještaja sukladno posebnom propisu kojim se uređuje obavljanje ugostiteljske djelatnosti.

Osobe koje borave u kući, apartmanu ili stanu za odmor

Članak 13.

(1) Vlasnici kuće, apartmana ili stana za odmor i sve osobe koje noće u toj kući, apartmanu ili stanu turističku pristojbu plaćaju po svakom ostvarenom noćenju.

(2) Vlasnik iz stavka 1. ovoga članka i članovi njegove uže obitelji plaćaju turističku pristojbu umanjenu za 70 %.

(3) Osobe iz stavka 1. ovoga članka turističku pristojbu plaćaju kada u kući, apartmanu ili stanu za odmor u općini ili gradu izvan mjesta prebivališta borave u razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna.

(4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor može, za sebe i članove uže obitelji, turističku pristojbu platiti u godišnjem paušalnom iznosu.

(5) Kućom, apartmanom ili stanom za odmor, u smislu ovoga Zakona, smatra se svaka zgrada, apartman ili stan koji se koristi povremeno ili sezonski, a koji nije smještajni objekt iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona.

(6) Odredbe stavaka 2. i 4. ovoga članka, osim na hrvatske državljane, primjenjuju se i na državljane druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije.

Osobe koje borave na plovilu

Članak 14.

(1) Vlasnik ili korisnik plovila za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu (u daljnjem tekstu: nautičari) turističku pristojbu može platiti po noćenju ili u paušalnom iznosu.

(2) Plovilom u smislu ovoga Zakona smatra se svako plovilo duže od 7 metara s ugrađenim ležajevima, koje se koristi za odmor, rekreaciju ili krstarenje, a koje nije plovni objekt nautičkog turizma iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Nautičari su dužni turističku pristojbu uplatiti na poseban račun Hrvatske turističke zajednice (u daljnjem tekstu: HTZ) prije isplovljavanja plovila.

DIO TREĆI ODREĐIVANJE VISINE TURISTIČKE PRISTOJBE

Visina turističke pristojbe

Članak 15.

(1) Odluku o visini turističke pristojbe po osobi i noćenju, visini godišnjeg paušalnog iznosa turističke pristojbe iz članka 12. ovoga Zakona i visini godišnjeg paušalnog iznosa turističke pristojbe iz članka 13. stavka 4. ovoga Zakona za općine i gradove na svom području, uz mišljenje lokalnih turističkih zajednica, donosi županijska skupština odnosno Gradska skupština Grada Zagreba, uz mišljenje Turističke zajednice Grada Zagreba za područje Grada Zagreba.

(2) Ako županijska skupština odnosno Gradska skupština Grada Zagreba ne donese odluku o visini turističke pristojbe po osobi i noćenju i/ili o visini godišnjeg paušalnog iznosa turističke pristojbe iz stavka 1. ovoga članka, kao i za područje općine ili grada za koje nije osnovana turistička zajednica, primjenjuje se najniži iznos turističke pristojbe odnosno najniži paušalni iznos turističke pristojbe, utvrđen pravilnikom iz stavka 7. ovoga članka.

(3) Odluka o visini turističke pristojbe iz stavka 1. ovoga članka mora se donijeti i objaviti na mrežnim stranicama županije odnosno Grada Zagreba do 31. siječnja tekuće godine za sljedeću godinu.

(4) U svrhu objave na mrežnim stranicama županijska skupština odnosno Gradska skupština Grada Zagreba odluku iz stavka 1. ovoga članka dostavlja ministarstvu nadležnom za turizam (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), HTZ-u te lokalnim i regionalnim turističkim zajednicama na svom području.

(5) Visina turističke pristojbe može se odrediti za najviše dva sezonska razdoblja, s tim da jedno sezonsko razdoblje traje od 1. travnja do 30. rujna tekuće godine.

(6) Za područja općina i gradova koji se smatraju potpomognutim područjima (I. – IV. razvojna skupina jedinice lokalne samouprave), sukladno odluci kojom se uređuje razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti, turistička pristojba određuje se u iznosu umanjenom do 30 % u odnosu na visinu turističke pristojbe koja je određena sukladno stavku 1. ovoga članka.

(7) Najniži i najviši iznos turističke pristojbe iz članka 9. stavka 1. i članka 13. stavka 1. ovoga Zakona te najniži i najviši godišnji paušalni iznos turističke pristojbe iz članka 12. i članka 13. stavka 4. ovoga Zakona ministar nadležan za turizam (u daljnjem tekstu: ministar) propisuje pravilnikom.

(8) Visinu turističke pristojbe iz članka 10. stavka 1. i članka 14. stavka 1. ovoga Zakona te najviši iznos i način plaćanja turističke pristojbe iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona ministar propisuje pravilnikom.

DIO ČETVRTI NAPLATA, ROKOVI UPLATE, RAČUN UPLATE I RASPODJELA TURISTIČKE PRISTOJBE

Naplata turističke pristojbe

Članak 16.

(1) Pravna osoba i fizička osoba obrtnik koje pružaju usluge noćenja u smještajnom objektu i pružaju usluge noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma naplaćuju turističku pristojbu istodobno s naplatom pružene usluge.

(2) U računu za pružene usluge iz stavka 1. ovoga članka posebno se označuje iznos naplaćene turističke pristojbe i osnova za oslobođenje od plaćanja odnosno osnova za plaćanje umanjenog iznosa turističke pristojbe.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, osobe koje pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, u računu za naplatu izvršene usluge noćenja ne označuju iznos turističke pristojbe.

(4) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezne su turističku pristojbu naplatiti u visini propisanoj sukladno članku 15. ovoga Zakona.

Rokovi uplate turističke pristojbe turističkoj zajednici

Članak 17.

(1) Pravna i fizička osoba iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona obvezne su turističku pristojbu uplatiti na propisani račun svakog 1. i 15. u mjesecu za sva noćenja ostvarena u tom razdoblju, s rokom dospjeća od sedam dana.

(2) Osobe iz članka 12. ovoga Zakona turističku pristojbu mogu uplatiti jednokratno u punom iznosu do 31. srpnja tekuće godine ili u tri jednaka obroka, s tim da prvi obrok dospijeva 31.

srpnja, drugi 31. kolovoza, treći 30. rujna tekuće godine, a uplatnice za plaćanje turističke pristojbe preuzimaju se iz sustava eVisitor.

(3) Vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor koji plaća paušalni iznos turističke pristojbe obvezan je paušalni iznos turističke pristojbe uplatiti najkasnije do 15. srpnja tekuće godine.

(4) Vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor koji plaća turističku pristojbu po svakom ostvarenom noćenju obvezan je uplatiti turističku pristojbu za sebe i osobe koje borave u kući, apartmanu ili stanu za odmor zadnjeg dana boravka.

DIO PETI PRIJAVA I ODJAVA TURISTA

Način prijave i odjave turista

Članak 22.

(1) Pravna osoba i fizička osoba obrtnik koje pružaju uslugu noćenja u smještajnom objektu ili uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma i osoba koja pruža ugostiteljsku uslugu smještaja u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu obvezne su u roku od 24 sata od dolaska prijaviti u sustav eVisitor sve osobe kojima pružaju uslugu noćenja te u roku od 24 sata od odlaska odjaviti njihov boravak.

(2) Vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor obvezan je u roku od 24 sata od dolaska prijaviti u sustav eVisitor sve osobe koje borave u toj kući apartmanu ili stanu te zadnjeg dana boravka odjaviti njihov boravak.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor za sebe i članove svoje uže obitelji, koji turističku pristojbu plaća u godišnjem paušalnom iznosu, prijavu i odjavu turističkoj zajednici obavlja prvi put prilikom plaćanja paušalnog iznosa turističke pristojbe.

(4) Osoba koja ima prebivalište na području općine ili grada za koje je osnovana lokalna turistička zajednica obvezna je u roku od 24 sata od dolaska prijaviti u sustav eVisitor sve osobe koje borave u toj kući apartmanu ili stanu, osim članova uže obitelji, te zadnjeg dana boravka odjaviti njihov boravak.

(5) Kad nije osnovana lokalna turistička zajednica, za prijavu/odjavu turista nadležna je regionalna turistička zajednica.

(6) Pravna i fizička osoba koje pružaju uslugu noćenja na plovnom objektu prijavu i odjavu turista u sustavu eVisitor obavljaju putem informacijskog sustava evidencije prijava popisa posade i putnika na plovnim objektima za iznajmljivanje odnosno drugim odgovarajućim elektroničkim sustavom koji vodi ministarstvo nadležno za pomorstvo.

(7) Popis turista vodi se, a prijava i odjava turista obavljaju se putem sustava eVisitor kao središnjeg elektroničkog sustava prijave i odjave turista u Republici Hrvatskoj.

(8) Podatke iz stavka 10. ovoga članka koriste turističke zajednice za potrebe praćenja turističkog prometa, istraživanja i turističkih analiza, razvoja turističke ponude, planiranja marketinških aktivnosti i upravljanja posjetiteljima i tijela državne uprave radi obavljanja poslova iz svoga djelokruga.

(9) Iznimno, pravne i fizičke osobe iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka nisu obvezne prijaviti putem sustava eVisitor osobe iz članka 5. stavka 1. točaka 3., 4., 6. i 7. ovoga Zakona.

(10) Način prijave i odjave turista putem sustava eVisitor, podatke potrebne za prijavu/odjavu te način njihova utvrđivanja, prikupljanja i čuvanja ministar propisuje pravilnikom.